

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 00
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

Številka: 007-9/2023/

Ljubljana, dne 26. 10. 2023

EVA 2022-2030-0024

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (EVA 2022-2030-0024) – redni postopek – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (EVA 2022-2030-0024) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

Barbara KOLENKO HELBL
GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje,
- mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje,
- dr. Igor Šoltes, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje.
- Gordana Zalaznik, v. d. generalnega direktorja Direktorata za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Pri pripravi dela ali celotnega gradiva zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje,
- mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje,

– dr. Igor Šoltes, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje.

5. Kratek povzetek gradiva:

S predlaganim zakonom se realizirajo predlogi za optimizacijo tega področja, ki so bili del Poročila o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja (v nadaljnjem besedilu: Evalvacija ZSICT), s katerim se je Državni zbor seznanil v decembru 2021. Zato predlagane normativne rešitve v pretežni meri sledijo ugotovitvam Evalvacije ZSICT in temeljijo predvsem na Akcijskem načrtu in Predlogih za optimizacijo oziroma dodatno normiranje ZSICT.

Eden od glavnih ciljev ZSICT je zagotovitev plačila za delo predsednika in članov Strokovnega sveta. Glede na obseg pristojnosti in nalog, ki jih je ZSICT poveril Strokovnemu svetu ter pomembnost in zahtevnost dela, ki ga le-ta opravlja, predlagatelj meni, da je prav, da so člani Strokovnega sveta ter njegov predsednik za svoje delo upravičeni ne samo do povrnitve dejanskih materialnih stroškov za udeležbo na sejah Strokovnega sveta, ampak tudi do sejnine, do katere po veljavni ureditvi niso upravičeni. Naslednja pomembna dejavnika za uspešno delo Strokovnega sveta, kot tudi za tekoče sodelovanje ministrstva s Strokovnim svetom, sta preglednost in kontinuiteta dela Strokovnega sveta. Za ta namen se predlaga možnost reelekcije predsednika Strokovnega sveta in njegovega namestnika ter podaljšanje njunih mandatov iz dveh let na tri leta.

Z namenom ohranjanja vloge stroke in optimizacije sodelovanja med Strokovnim svetom in ministrstvom se na podlagi ugotovitev Evalvacije ZSICT nadgrajuje in optimizira obstoječi način delovanja Strokovnega sveta ter sodelovanja med Strokovnim svetom in Ministrstvom za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo). V ta namen bo imel Strokovni svet možnost sodelovanja pri ugotavljanju potreb po imenovanju novih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, omogočilo pa se mu bo tudi več manevrskega prostora pri obravnavi strokovnega mnenja, ki ga na zaprosilo ministrstva oblikuje stalno ali začasno strokovno telo kot »podaljšana roka« Strokovnega sveta.

S spremembo določbe, ki ureja javni poziv za imenovanje novih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, v skladu s katero bo en javni poziv v posameznem koledarskem letu odprt za vsa strokovna področja in jezike, se spodbuja interes za opravljanje tovrstnega dela pri novih kandidatih, hkrati pa se s tem naslavlja tudi problematika starostne strukture trenutno imenovanih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, katerih povprečna starost je približno 62 let.

Za zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj je nujno, da kandidati pred pridobitvijo statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača opravijo posebni preizkus strokovnosti, pozneje pa kot tovrstni strokovnjaki vse čas ohranjajo ali celo dvigujejo svojo strokovno usposobljenost z izpopolnjevanji in sprotim seznanjanjem z novimi dognanji in metodami v stroki. Ena od pomembnejših nalog, ki jo imata pri tem ministrstvo in Strokovni svet, je v tem, da na eni strani s pomočjo instituta preverjanja strokovnosti spodbujata sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, da stremijo k strokovnemu in kvalitetnemu delu, na drugi strani pa s pomočjo disciplinskega sankcioniranja skrbita za izločanje nestrokovnih posameznikov, ki bi s svojo nestrokovnostjo utegnili škodovati ugledu in verodostojnosti celotne stroke. S predlaganim zakonom se optimizira tako preverjanje strokovnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, kot tudi njihovo disciplinsko sankcioniranje, slednje predvsem v delu, ki se nanaša na disciplinske ukrepe in disciplinske kršitve.

Z namenom zagotovitve večje podpore in varnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pri njihovem delu se predlaga dva različna ukrepa, in sicer prisotnost in pomoč policije (po vzoru 51. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US), ki omogoča takšno varstvo za sodne izvršitelje) ter možnost začasne oprostitve plačila sodnih taks in predujmov za stroške odškodninskega postopka (po vzoru 96. člena Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15, 23/17 – ZSSve, 36/19, 139/20, 54/21 in 105/22 – ZZNŠPP), ki takšno oprostitev omogoča za državne tožilce).

S predlogom zakona se vzpostavlja tudi pravna podlaga za vzpostavitev elektronske evidence razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Na podlagi podatkov iz evidence bo razvidno, kateri sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so v trenutku vpogleda v evidenco pripravljeni prevzeti novo zadevo. Sodnik se bo tako lažje odločil, katerega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača postaviti v konkretni zadevi, posledično pa bo to prispevalo tudi k bolj enakomerni obremenitvi vseh sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Upravitelj evidence bo ministrstvo, ki bo zagotavljalo osnovne podatke o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih iz imenika, medtem ko bodo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami vnašali podatek o svoji razpoložljivosti oziroma pripravljenosti za prevzem nove zadeve.

Med drugimi pomembnimi izboljšavami zakona je treba omeniti še določitev starostne omejitve za delo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pri dopolnjeni starosti 75 let, ki se ureja v okviru določbe o prenehanju imenovanja, ter določitev pravne podlage za elektronsko preverjanje podatkov o izobrazbi za osebe, ki želijo biti imenovane za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača. Ministrstvo bo odslej s pomočjo številke EMŠO samodejno pridobivalo potrebne podatke iz centralnega registra prebivalstva, ki ga vodi Ministrstvo za notranje zadeve, iz evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji (eVŠ), ki ga vodi Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, ter iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja (CEUVIZ), ki jo vodi Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.

Za sodne cenilce predlog zakona izrecno določa pravico do brezplačnega dostopa do slovenskega prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ki jih je po Zakonu o revidiranju (Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21) dolžan zagotavljati Slovenski inštitut za revizijo.

S prehodno določbo v 33. členu predloga zakona se posega v 78. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23; v nadaljevanju: ZZVZZ). Predlaga se dopolnitev tretjega odstavka 78. člena ZZVZZ z določitvijo obveznosti Ministrstva za pravosodje, da za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače kot zavarovance po 5. točki 17. člena ZZVZZ vložijo prijavo v zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen. S tem se vzpostavlja pravna podlaga za izvajanje v praksi že vzpostavljenega sistema urejanja prijav v obvezno zavarovanje za poškodbo pri

delu in poklicno bolezen po 5. točki 17. člena ZZVZZ, ki jih za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, na podlagi dogovora z Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije že od leta 2019 dalje vlaga Ministrstvo za pravosodje.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

/

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

Ministrstvo za pravosodje	2030-20-0003	556210 - plače	25.543,44	25.543,44
Ministrstvo za pravosodje	2030-18-0003	877710 - strokovne naloge v zvezi s stečajnimi upravitelji, izvršitelji, sodnimi izvedenci, sodnimi cenilci in sodnimi tolmači	8.032,5	8.032,5
SKUPAJ			33.575,94	33.575,94
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV: I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. II. Finančne posledice za državni proračun Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov: II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene: Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s				

katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Finančne posledice predloga zakona so povezane predvsem z določitvijo pravice do sejin za predsednika in člane Stokovnega sveta in s predvideno dodatno zaposlitvijo na Centru za izobraževanje v pravosodju (v nadaljnjem besedilu: CIP) v okviru Ministrstva za pravosodje. V zvezi s finančnimi posledicami je treba omeniti tudi strošek predujmov iz predlaganega novega 21.c člena zakona, po katerem bo sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pod določenimi pogoji začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov za stroške odškodninskega postopka, pri čemer se bodo potrebni predujmi založili iz sredstev ministrstva. V ta namen bo potrebna rezervacija finančnih sredstev za strošek predujmov, katerega višina je odvisna od morebitnih odškodninskih postopkov zoper sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, zato ga v fazi priprave zakona ni mogoče oceniti. Tudi sicer je predvideno le začasno kritje tega stroška s strani ministrstva, zato trajnih finančnih posledic za državni proračun iz tega naslova ne bo. Ostale predlagane spremembe in dopolnitve zakona bodo imele zanemarljive finančne posledice oziroma jih ne bodo imele.

V zvezi s finančnimi posledicami, ki bodo nastale zaradi pravice do sejnine za predsednika in člane Stokovnega sveta, ki se določa v predlaganem novem 13.a členu zakona, predlagatelj pojasnjuje, da bo višino sejnine predpisal minister, zato natančne ocene finančnih posledic iz tega naslova še ni mogoče podati. Ob predpostavki, da bodo sejnine vezane na Uredbo o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih (Uradni list RS, št. 16/09, 107/10, 66/12, 51/13 in 6/15), po kateri stalni del sejnine za člane znaša 50 evrov, za predsednika pa 130 odstotkov sejnine, do katere so upravičeni člani, bo za udeležbo na redni seji predsednik Stokovnega sveta prejel 65 evrov, člani pa 50 evrov. Za sodelovanje na dopisni seji pa sejnine znašajo 50 odstotkov redne sejnine, kar pomeni 32,5 evrov za predsednika in 25 evrov za

člane Strokovnega sveta. Izračun finančnih posledic iz tega naslova je pripravljen na podlagi predpostavke, da bo imel Strokovni svet v enem letu 8 rednih in 5 izrednih sej, kot jih je opravil v letu 2021 oz. 2022. Skupni strošek za sejnine Strokovnega sveta bi tako na letni ravni znašal 8.032,5 evrov.

V zvezi s finančnimi posledicami, ki bodo nastale zaradi spremenjenega načina objave javnega poziva k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki se določa v predlaganem spremenjenem 4. členu zakona, po katerem bo ministrstvo enkrat v koledarskem letu objavilo splošen javni poziv za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače vseh področij oziroma jezikov, dodatno pa bo lahko objavilo še en javni poziv glede na ugotovljene potrebe na posameznih področjih oziroma jezikih, predlagatelj pojasnjuje, da se pričakuje znatno povečan pripad vlog za vsa strokovna področja in podpodročja ter jezike. Poleg tega je že sicer od leta 2009 prisoten trend naraščanja števila posebnih preizkusov strokovnosti za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače ter števila izpitnih dni, pri čemer je vse od leta 2009 dalje za organizacijo teh preizkusov na CIP pristojna le ena oseba. Zato se zaradi zagotovitve tekočega izvajanja posebnih preizkusov strokovnosti s predlogom zakona predvideva ena dodatna zaposlitev na CIP. V ta namen bo potrebno zagotoviti dodatnih 25.543 eurov na leto.

Na podlagi navedenega predlagatelj ocenjuje, da bo za izvajanje predlaganega zakona treba zagotoviti dodatnih 33.576 evrov proračunskih sredstev na leto.

Predlog zakona nima vpliva na druga javnofinančna sredstva.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	NE
Ker zakon ne bo imel nobenega vpliva na pristojnost, delovanje ali financiranje občin, gradivo ni bilo poslano združenjem občin.	

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA
Datum objave:	

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
---	----

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
---	----

dr. Dominika Švarc Pipan
ministrica

Priloge:
– predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih izvedencah, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih,
– priloga 2,
– MSP test.

Datum:
Številka:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije naseji dne.....sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (EVA 2022-2030-0024) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

Barbara KOLENKO HELBL
GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

**ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O SODNIH IZVEDENCIH, SODNIH CENILCIH IN SODNIH TOLMAČIH**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih¹ (v nadaljnjem besedilu: ZSICT) je bil sprejet 22. marca 2018, veljati je začel 5. julija 2018, uporabljati pa se je začel 1. januarja 2019. ZSICT je po svoji vsebini statusno-organizacijski predpis, ki ureja predvsem statusna in druga organizacijska vprašanja s področja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

Med pomembnejšimi vprašanji, ki jih ureja ZSICT, lahko izpostavimo predvsem ureditev pogojev in postopka imenovanja ter razrešitve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, njihovo disciplinsko odgovornost, pristojnosti in način delovanja Strokovnega sveta za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje (v nadaljnjem besedilu: Strokovni svet), vodenje imenikov in evidenc, strokovno izpopolnjevanje, preizkuse strokovnosti, plačilo za opravljeno delo ter druga vprašanja, ki se nanašajo na področje sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

Ob uveljavitvi je ZSICT pomembno posegel na tedanje področje ureditve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, saj so v ZSICT statusna ter organizacijska vprašanja s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja prvič sistemsko urejena v enovitem normativnem aktu.

Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači predstavljajo nepogrešljiv del sodnih postopkov. Če je za ugotovitev ali razjasnitev kakšnega dejstva potrebno strokovno znanje, s katerim sodišče ne razpolaga, izvede sodišče dokaz z izvedencem (243. člen Zakona o pravdnem postopku²; v nadaljnjem besedilu: ZPP). Podobno določa Zakon o kazenskem postopku³ (v nadaljnjem besedilu: ZKP), da se delo izvedencu odredi, kadar je za ugotovitev ali presojo kakšnega pomembnega dejstva potrebno dobiti izvid in mnenje nekoga, ki ima potrebno strokovno znanje (248. člen ZKP). Ali in kdaj je v posameznem sodnem postopku potreben izvedenec ali cenilec, oceni sodišče. Dalje je v 102. členu ZPP med drugim določeno, da morajo biti stranke in drugi udeleženci postopkov poučeni o tem, da imajo pravico spremljati ustni postopek pred sodiščem

¹ Uradni list RS, št. 22/18 in 3/22 – ZDeb.

² Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1, 70/19 – odl. US, 1/22 – odl. US in 3/22 – ZDeb.

³ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US in 2/23 – odl. US.

v svojem jeziku po tolmaču. Podobno je določeno v drugem odstavku 8. člena ZKP, in sicer, da je treba v primeru, če preiskovalno, drugo sodno dejanje ali glavna obravnava ne tečejo v jeziku strank, prič, osumljencev in drugih udeležencev v postopku, zagotoviti ustno tolmačenje tistega, kar oni ali drugi govorijo, ter pisno prevajanje listin in drugega pisnega dokaznega gradiva, ki je bistveno za uveljavljanje njihovih pravic.

Ustava Republike Slovenije⁴ ne vsebuje posebnih določb glede položaja ter pravic in dolžnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki so, kot zgoraj opisano, s svojim strokovnim znanjem v pomoč sodišču. Odločitev, kako bo to področje urejeno, kateri organ ga bo urejal in kakšne bodo njegove pristojnosti, je tako prepuščena zakonodajalcu.

Položaj, pravice in dolžnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev je tako v posebnem poglavju prvič določil Zakon o sodiščih⁵ (v nadaljnjem besedilu: ZS), ki je bil sprejet leta 1994. Slednji je natančneje opredelil njihovo funkcijo ter pogoje za imenovanje in razrešitev. Do uveljavitve navedenega ZS je minister za pravosodje imenoval le sodne tolmače, medtem ko je sodne izvedence in sodne cenilce imenoval predsednik temeljnega sodišča. Namen enotnosti ureditve v ZS je bil predvsem zagotavljanje enotnih splošnih pogojev za delo sodišč, saj je bila potrebna popolnitev naraščajočih potreb po določenih zelo specifičnih znanjih, za katera na območjih vseh sodišč ni bilo zadostnega števila strokovnjakov ali pa slednjih sploh ni bilo. Kljub številnim novelam ZS, ki so prinašale tudi določene spremembe na področju ureditve sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, pa je bilo to področje izrazito podnormirano, zato je bila potrebna njegova celovita prenova.

Razlogi, ki so narekovali prenovo ureditve področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, so se kazali v več pogledih. Tako po oceni Ministrstva za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) kot tudi po oceni stroke je imela slednja bistveno premalo vpliva na imenovanja, ohranitve statusa ter razrešitve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, hkrati pa je ministrstvo pogrešalo enotnega sogovornika na strani stroke, saj se je v primerih potrebe po obravnavi strokovnih vprašanj obračalo na posamezna strokovna združenja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter na druge ustrezne strokovne institucije.

Eden izmed pomembnejših razlogov za sprejem ZSICT je bila tudi neustrezna oziroma nepopolna ureditev sankcioniranja kršitev pri opravljanju dela sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, saj je ZS poznal zgolj razrešitev strokovnjaka. Z uvedbo disciplinskega postopka v okviru določb ZSICT je dal zakonodajalec več možnosti za uveljavljanje odgovornosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, pri čemer se spoštuje načelo sorazmernosti v razmerju med kršitvijo in sankcijo, kar je eno ključnih demokratičnih načel, ko gre za presojo odklonskih pojavov posameznika v okviru statusa, ki mu je zaupan. Dalje je z namenom zagotavljanja visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj ZSICT uzakonil obvezno opravljanje posebnega preizkusa strokovnosti za vse kandidate za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, razširil pa je tudi uporabo instituta preverjanja strokovnosti posameznih strokovnjakov, ki ta status že imajo. Z vidika realizacije preprostih in učinkovitih

⁴ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a.

⁵ Uradni list RS, št. 19/94.

procesov in postopkov je ZSICT ohranil tiste postopke, ki so se v ZS že izkazali za učinkovite, kot je na primer imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev na podlagi objavljenega javnega poziva, hkrati pa je sledil cilju poenostavitve izvedbe disciplinskega postopka, v okviru katerega se ne ustanavlja disciplinskih komisij, saj je Strokovni svet v postopek pritegnjen le v primerih potrebe po podaji strokovne ocene oziroma odgovorov na konkretna strokovna vprašanja.

1.1. Optimizacija ZSICT v luči pregleda doseganja ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja

ZSICT v 57. členu določa, da mora Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) skupaj s Strokovnim svetom v dveh letih od začetka uporabe zakona poročati Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Državni zbor):

- o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja;
- o ustreznosti vključevanja stroke in regulacije strokovnih vprašanj s tega področja ter
- o potrebi po ustanovitvi zbornice.

Državni zbor se je s Poročilom o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja (v nadaljnjem besedilu: Evalvacija ZSICT), ki sta ga pripravila ministrstvo in Strokovni svet, seznanil decembra 2021.

Evalvacija ZSICT, ki temelji predvsem na analizi uporabe nekaterih temeljnih institutov ZSICT v praksi, je bila strukturirana tako, da uvodoma vsebuje analizo doseganja ciljev prenove ureditve sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, tej sledi poglavje o ustreznosti vključevanja stroke in regulacije strokovnih vprašanj, zadnje poglavje pa naslavlja vprašanje zbornične ureditve sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

K Evalvaciji ZSICT so bili priloženi Akcijski načrt, v katerem so opredeljeni nekateri kratkoročni cilji glede izboljšanja stanja na področju sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, Predlogi za optimizacijo, ki predstavljajo predvidene normativne spremembe aktov, ki urejajo področje sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, Stališča Strokovnega sveta in odzivi ministrstva na ta stališča ter Zapisnik 17. redne seje Strokovnega sveta v delu, v katerem je slednji sprejel Evalvacijo in potrdil svoja stališča k njej.

Evalvacija, katere izsledki so na kratko predstavljeni v nadaljevanju, se je izkazala za enega ključnih dokumentov, v okviru katerega lahko ugotovimo, kako se je realizacija posameznih zakonskih določb obnesla v praksi in kje so še možnosti za njihovo nadgradnjo in optimizacijo.

Analiza doseganja ciljev prenove ureditve sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja (v nadaljnjem besedilu: analiza), je bila strukturirana glede na cilje, ki jih je pri oblikovanju določb veljavnega ZSICT zasledoval zakonodajalec, in sicer:

- 1) sistemska ureditev statusnih in organizacijskih normativnih določb v enovitem aktu,
- 2) zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj,
- 3) krepitev odgovornosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter zagotavljanje sorazmernih ukrepov (disciplinski postopki),
- 4) zagotavljanje večje vloge stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj ter

- 5) preprostost in učinkovitost pri izvajanju procesov in postopkov na podlagi ZSICT.

V nadaljevanju so na kratko povzete najpomembnejše ugotovitve analize, ki izhajajo predvsem iz ocene posameznih institutov z vidika njihove uspešne oziroma manj uspešne realizacije ter njihove učinkovitosti in doprinosa v praksi.

- 1) Cilj, da se sistemsko uredijo statusna in organizacijska vprašanja v enem aktu, je bil zagotovo dosežen, sama izvedba oziroma realizacija posameznih določb ZSICT pa je odvisna od več dejavnikov. Sprva težko pridobljeni podatki v okviru izjave o delu sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev so prikazali širši vpogled v delo strokovnjakov ter njihovo obremenjenost v razmerju do državnih organov, ministrstvo pa so hkrati opozorili na potrebo po iskanju rešitev v primeru njihovega nezadostnega števila na posameznem strokovnem področju in podpodročju.
- 2) Zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj je bil eden težje dosegljivih ciljev. Ugotoviti je mogoče, da je slednja odraz usposobljenosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Preverjanje znanja z obveznim preizkusom strokovnosti je zagotovo eden izmed ukrepov, ki stremijo k doseganju tega cilja, prav tako se preko instituta preverjanja strokovnosti zagotavlja (redno) spremljanje strokovne usposobljenosti navedenih strokovnjakov.
- 3) Krepitev odgovornosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter zagotavljanje sorazmernih ukrepov (disciplinski postopki) glede na očitane kršitve, je eden izmed ciljev, ki na kratek rok že po naravi stvari ne morejo biti v celoti izkazani, se pa preko izvedbe instituta disciplinskega postopka že kaže smiselnost rangiranja ustreznih sankcij v okviru očitanih kršitev.
- 4) Večja vloga stroke pri obravnavanju strokovnih vprašanj je bila zagotovo izkazana ter realizirana s centralizacijo naslovnika strokovnih vprašanj, to je z ustanovitvijo Strokovnega sveta, ob upoštevanju, da slednji pri svojem delovanju ves čas zagotavlja strokovnost, nepristranskost in učinkovitost. S pomočjo predmetne Evalvacije je bilo sicer mogoče ugotoviti, da nekatere rešitve v zvezi s Strokovnim svetom niso bile domišljene (na primer delovanje Strokovnega sveta brez zagotovitve plačila za delo njegovim članom, administrativne in tehnične ovire pri večji učinkovitosti Strokovnega sveta in podobno), vendar pa se je Strokovni svet izkazal za ključnega akterja pri izvedbi postopkov po ZSICT.
- 5) Zadani cilj, da naj bi bili procesi in postopki po ZSICT preprosti ter učinkoviti, se je zgolj delno realiziral. Postopki imenovanj so zaradi ohranitve pozivnega sistema ostali jasni in učinkoviti, hkrati pa je enostavna ureditev disciplinskih postopkov v praksi že začela kazati na smiselnost tako oblikovanih določb. Na drugi strani pa je analiza pokazala, da se ministrstvo sooča z obširno administracijo in slabšim sodelovanjem s Strokovnim svetom v nekaterih segmentih trenutne ureditve. Način poslovanja med ministrstvom in Strokovnim svetom, za katerega je bilo z analizo ugotovljeno, da ga bo treba prilagoditi, se na organizacijski in izvedbeni ravni že spreminja, kar je pojasnjeno v nadaljevanju.

Kar zadeva **ustreznost vključevanja stroke in regulacije strokovnih vprašanj**, je treba poudariti, da se je pred sprejetjem ZSICT ministrstvo v postopkih imenovanj in razrešitev sodnih

izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter v primerih vsakodnevnega poslovanja s strankami s težavo soočalo z vprašanji, ki so bila izrazito strokovne narave. Nemalokrat je zato sodelovalo s strokovnimi združenji in društvi, ki so organizirana v okviru določenega strokovnega področja ali podpodročja sodnega izvedenstva in sodnega cenilstva oziroma združujejo sodne tolmače. Ker članstvo v teh društvih oziroma združenjih ni obvezno, za posamezna strokovna področja, podpodročja oziroma jezike pa društva niso bila ustanovljena, je bilo nujno ustanoviti organ, ki bo združeval vsa strokovna področja oziroma podpodročja ter jezike. Z Evalvacijo je bilo ugotovljeno, da v tem segmentu ZSICT vsekakor zagotavlja večjo vlogo stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj prek različnih institutov, zlasti Strokovnega sveta, ki mu podeljuje največ pristojnosti, stalnih ali začasnih strokovnih teles Strokovnega sveta, dalje pa tudi prek komisij v okviru izvajanja posebnih preizkusov strokovnosti.

Izpostaviti velja, da je ustanovitev enotnega sogovornika na strani stroke v sistemsko ureditev sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja vnesla ne samo večji pomen naslovnika vseh strokovnih vprašanj, temveč je omogočila tudi širši vpogled v delovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. So pa ugotovitve ministrstva in Strokovnega sveta pokazale tudi na določene vrzeli v obstoječem načinu vključevanja stroke, zato je le-ta potreben določene nadgradnje, hkrati pa je treba izboljšati tudi sodelovanje med ministrstvom in Strokovnim svetom. Zlasti se je pokazalo, da je nujna okrepitev kadrovske zasedbe zaposlenih na ministrstvu, da bodo lahko postopki, ki terjajo angažma obeh navedenih deležnikov, nemoteno potekali.

Vprašanje **potrebe po ustanovitvi zbornice**, ki je bilo prav tako obravnavano v okviru Evalvacije, je podrobneje predstavljeno v naslednjem poglavju.

Na podlagi Evalvacije ZSICT je bilo mogoče ugotoviti, da je bila načrtovana smer ZSICT pravilna, vendar pa realizacija normativnih določb v določenih segmentih urejanja kaže na nekatere pomanjkljivosti trenutne ureditve. Zato so bili Poročilu o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja priloženi tudi Predlogi za optimizacijo oziroma dodatno normiranje ZSICT, s katerimi naj bi se zagotovilo:

- kakovostno in učinkovito sodelovanje Strokovnega sveta z društvi glede poročanja o izvedenem nadzoru nad svojimi člani, ko se ti sklicujejo na status sodnega izvedenca ali sodnega cenilca izven sodnih in upravnih postopkov;
- vzpostavitev povezave do informatizirane baze imenika sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- prikaz obremenitve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev glede na angažiranost v posameznih sodnih postopkih;
- izpolnitev in oddajo spletne izjave o delu sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- kakovostno in učinkovito komunikacijo med sodstvom (predvsem s prvostopenjskimi sodišči) in Strokovnim svetom;
- ustrezen nabor strokovnih področij, podpodročij ter jezikovnih področij v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- opredelitev vsebine letnega poročila Strokovnega sveta;
- večjo učinkovitost ministrstva na tem področju;

- izboljšanje poslovanja Strokovnega sveta (tudi prek sodelovanja Strokovnega sveta pri ugotavljanju potreb po imenovanju sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, možnosti ponovnega mandata njegovega predsednika in namestnika ter zagotovitve plačila za delo članom Strokovnega sveta);
- še višjo raven strokovnosti, nepristranskosti in učinkovitosti pri podajanju odgovorov na strokovna vprašanja prek širitve nabora možnih strokovnjakov, ki sodelujejo v stalnih in začasnih strokovnih telesih Strokovnega sveta, ter zavarovanja poklicne odgovornosti pred neutemeljenimi sodnimi postopki;
- jasne pogoje za imenovanje na način, da bo moral kandidat za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca izkazati predbolonjsko univerzitetno izobrazbo ali končan bolonjski magistrski študijski program s tistega področja (ne pa tudi podpodročja), na katerem želi biti imenovan za sodnega izvedenca oziroma cenilca, oziroma s tistega področja, v katero sodi podpodročje, za katero želi biti imenovan;
- ugotovitev interesa med vsemi imenovanimi sodnimi izvedenci, sodnimi cenilci in sodnimi tolmači za ustanovitev Zbornice sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter za obveznost članstva v njej.

Normativne rešitve, predlagane v tem zakonu, sledijo v pretežni meri ugotovitvam Evalvacije in temeljijo predvsem na Akcijskem načrtu in Predlogih za optimizacijo oziroma dodatno normiranje ZSICT.

1.2. Zbornična ureditev sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja

Strokovna javnost je že v času strokovnih usklajevanj glede ZSICT ministrstvu podala pobudo za ustanovitev Zbornice sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica). Po svojem dveletnem delovanju je Strokovni svet ministrstvu ponovno predlagal ustanovitev Zbornice, pri tem pa je izpostavil, da lahko le organiziranost v obliki Zbornice, z obveznim članstvom za vse sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, zagotavlja največjo vlogo stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj (po zgledu Inženirske zbornice Slovenije). Strokovni svet je tako predlagal, da se z dopolnitvijo ZSICT opredeli in zagotovi vse potrebno za ustanovitev Zbornice v obdobju 2021/22.

Temeljno poslanstvo Zbornice bi po mnenju Strokovnega sveta zasledovalo naslednje cilje:

1. sistemska ureditev statusnih in organizacijskih normativnih določb, skrb za status sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača;
2. izvajanje procesov in postopkov na podlagi ZSICT;
3. skrb za razvoj stroke s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, vključno z določanjem standardov, metodologij, izobraževanjem/izpopolnjevanjem, uvajanjem dobrih praks;
4. zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, skrb za kakovost;
5. določanje strokovnih meril za pridobitev statusa ter preizkusi znanj;
6. izvajanje nadzora nad strokovnim delovanjem sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev z možnostjo sankcioniranja kršitev pravil stroke in statuta Zbornice;
7. oblikovanje predloga tarifnega dela Pravilnika za plačilo dela sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;

8. skrb za oblikovanje pogojev za delo, ki vključuje pridobivanje podatkov in odpravo administrativnih ovir za delo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
9. sodelovanje s subjekti z drugih področij, ki so pomembni za delo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

Ministrstvo je v zvezi z ustanovitvijo zbornice v Evalvaciji izpostavilo, da je ključno vprašanje, ali bi bilo delovanje Zbornice učinkovitejše od trenutno veljavnega sistema. V ta namen bi bilo treba v skladu z Zakonom o državni upravi argumentirano opredeliti učinkovitejše izvajanje upravnih nalog v okviru nosilca javnega pooblastila, pripraviti in opredeliti načrt financiranja delovanja Zbornice ter konkretizirati način zagotavljanja enakovrednega zastopanja vseh strokovnih področij v njej. Po mnenju ministrstva Strokovni svet po doslej izkazanem ni prepričljivo utemeljil, da bi Zbornica kot nosilec javnega pooblastila lahko suvereno in učinkovito opravljala naloge, ki naj bi bile predmet urejanja v zborničnem sistemu. Ideja o ustanovitvi Zbornice se je z vidika ministrstva zdela v komaj nekajletnem sodelovanju s Strokovnim svetom preuranjena za realizacijo, saj bi bilo treba pred tem tudi konkretno opredeliti, kako naj bi zbornični sistem potekal in kakšne finančne posledice bi imela tako sama ustanovitev Zbornice kot tudi njen obstoj ter opravljanje tekočih nalog. Dodatno je ministrstvo ugotovilo, da ni soglasja glede ustanovitve Zbornice niti v Strokovnem svetu niti med samimi sodnimi izvedenci, sodnimi cenilci in sodnimi tolmači, zaradi česar je izvedlo anketno poizvedbo o naklonjenosti tovrstni ureditvi, ki je podrobneje predstavljena v nadaljevanju.

V skladu z akcijskim načrtom, ki je bil priloga Evalvacije, je bilo ministrstvo zavezano k izvedbi ankete glede pripravljenosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev za vključitev v Zbornico.

Tako je bila dne 3. 3. 2022 vsem sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem po elektronski pošti posredovana povezava do ankete. Vprašanje o podpori ideje o ustanovitvi Zbornice je bilo v anketi zastavljeno široko, pri čemer je bila upoštevana predpostavka o višini članarine, izračunane glede na takrat obstoječe število imenovanih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki jo je v okviru predstavitve Zbornice v Evalvaciji predvidel Strokovni svet. Ministrstvo je celotno predstavitev zbornične ideje oziroma vizije Strokovnega sveta priložilo k anketi ter nanjo dodatno izrecno opozorilo v elektronskem sporočilu, s katerim je bila posredovana povezava na anketo.

Iz rezultatov ankete izhaja, da jo je izpolnilo 398 sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev,⁶ kar predstavlja približno 22 odstotkov vseh strokovnjakov.⁷ Kljub temu, da vzorec vseh strokovnjakov, ki so izpolnili anketo, ni bil reprezentativen, je iz rezultatov ankete mogoče razbrati, da med sodnimi izvedenci, sodnimi cenilci in sodnimi tolmači ni enotne oziroma večinske podpore za ustanovitev Zbornice po modelu, ki ga je predstavil Strokovni svet. Glede na navedeno rezultati ankete predlagatelja utrujejo v prepričanju, da interesi Strokovnega sveta glede zbornične ureditve ne uživajo podpore večine imenovanih strokovnjakov.

⁶ Na dan 22. 2. 2022 je bilo vseh sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev 1778.

⁷ Med temi je bilo 61 odstotkov oseb s statusom sodnega izvedenca, 40 odstotkov oseb s statusom sodnega cenilca in 27 odstotkov oseb s statusom sodnega tolmača. Na ključno vprašanje o podpori za ustanovitev Zbornice glede na vizijo Strokovnega sveta je 38 odstotkov sodelujočih odgovorilo, da podpira idejo o ustanovitvi Zbornice, ne pa tudi o obveznem članstvu in plačilu članarine, 29 odstotkov sodelujočih je odgovorilo, da podpira idejo o ustanovitvi Zbornice in obvezno plačilo članarine, 33 odstotkov sodelujočih pa je odgovorilo, da ne podpira ideje o ustanovitvi Zbornice.

1.3. Pregled stanja in obremenjenosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev

Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so dolžni do konca januarja v posameznem koledarskem letu ministrstvu posredovati pisno izjavo o delu v prejšnjem koledarskem letu (poročevalsko obdobje). Izjava vsebuje podatke o izvedenskih mnenjih, cenitvah oziroma prevodih ali tolmačenjih, in sicer:

- število izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev ali prevodov oziroma opravljenih tolmačenj in njihovih dopolnitev ter
- nazive državnih organov, ki so zahtevali izvedbo dela.

Do konca januarja 2023 so sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači ministrstvu že četrto leto zapored posredovali tovrstne podatke o izdelanih izvedenskih mnenjih, cenitvah oziroma opravljenih prevodih ali tolmačenjih za preteklo leto. Ministrstvo je za potrebe pridobivanja izjav o delu vnaprej pripravilo obrazce ter navodila za njihovo izpolnjevanje, s katerimi je seznanilo vse sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače.

V izogib zamudnemu zbiranju ter statistični obdelavi podatkov in z namenom, da se sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem zagotovi poenostavitev vnosa predpisanih podatkov, bo ministrstvo v prihodnje kreiralo spletno izjavo o delu, ki jo bodo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači lahko izpolnili ter oddali preko spletne strani. Navedena posodobitev je predvidena v okviru projekta Optimizacije procesov za vodenje evidenc po zakonih, ki poteka v okviru Projektne enote učinkovito pravosodje na Ministrstvu za pravosodje. V postopku javnega naročila je bil izbran zunanji izvajalec, ki je že pristopil k realizaciji naročila. Prva oddaja izjave o delu je predvidena v letu 2024 za leto 2023.

Na podlagi prejetih podatkov se lahko izvajajo statistično analitični pregledi in ugotavlja stopnja obremenjenosti posameznih strokovnjakov v razmerju do državnih organov na letni ravni, hkrati pa so ti podatki lahko koristni pri presoji strokovne usposobljenosti posameznega strokovnjaka ali pri reševanju drugih, tudi organizacijskih vprašanj.

Na podlagi tako zbranih podatkov za leta 2019, 2020, 2021 in 2022 je razviden konstanten trend obremenitev, ki iz leta v leto le minimalno variira. V skladu s tem so v nadaljevanju podrobneje prikazani statistični podatki za leto 2022 ter trend obremenitve sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev po posameznih organih.

V preglednici 1 je prikazano število izdelanih, dopolnjenih oziroma ustno podanih izvidov in mnenj sodnih izvedencev po posameznih državnih organih za leto 2022, kot izhaja iz podatkov v okviru prejetih izjav o delu.

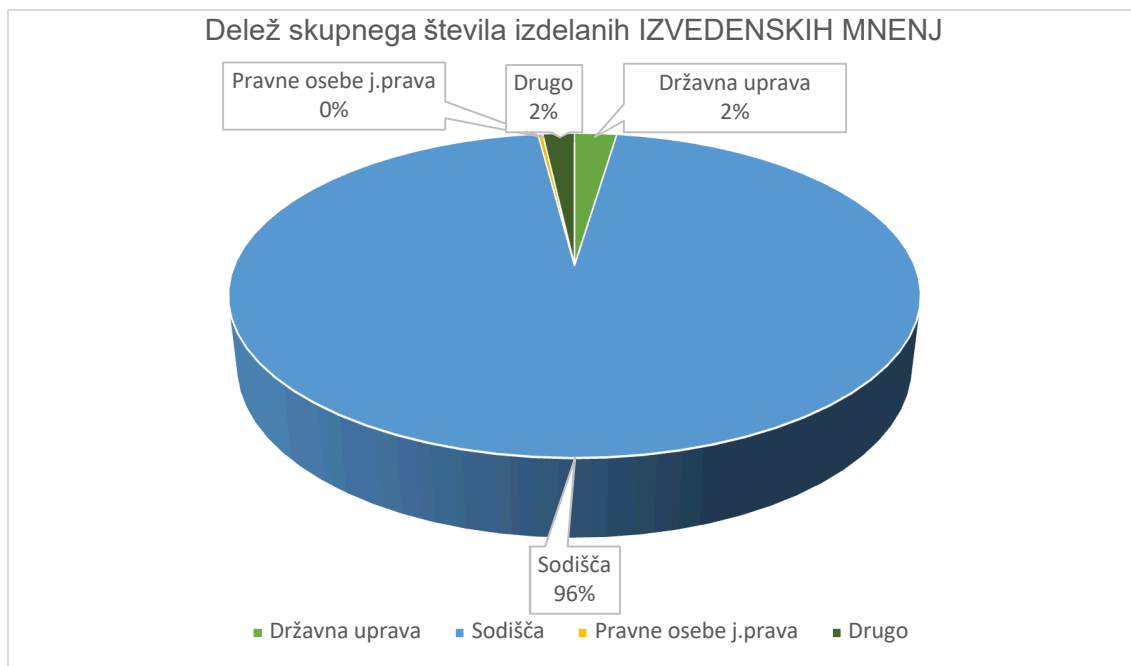
Preglednica 1

Državni organ	Število izdelanih izvedenskih mnenj	Število dopolnitev izvedenskih mnenj	Ustno podajanje izvida in mnenja	Skupaj
1. Državna uprava	141	12	15	168
1.1 Ministrstva	73	9	6	88
1.2 Vladne službe	1	0	0	1
1.3 Organi v sestavi	42	2	5	49
1.4 Upravne enote	25	1	4	30
2. Sodišča	5744	1456	3199	10399
2.1 Okrožna sodišča	1956	562	713	3231
2.2 Okrajna sodišča	3148	639	2223	6010
2.3 Upravno sodišče	4	0	3	7
2.4 Delovna in socialno sodišče	611	253	256	1120
2.5 Drugo sodišče	8	2	0	10
3. Banka Slovenije	0	0	0	0
4. Državno odvetništvo RS	6	0	0	6
5. Državna tožilstva	11	0	4	15
6. Pravne osebe javnega prava	16	2	2	20
6.1 Agencije	5	2	1	8
6.2 Javni skladi	0	0	0	0
6.3 Izvajalci socialnega zavarovanja	11	0	1	12
7. Drugo:	106	10	17	133
SKUPAJ	6.007	1.480	3.233	10720

Skupaj je bilo v letu 2022 izdelanih 6.007 izvedenskih mnenj, 1.480 dopolnitev in 3.233 ustno podanih izvidov in mnenj.

Deleži skupnega števila izdelanih izvedenskih mnenj sodnih izvedencev po zgoraj navedenih kategorijah državnih organov za leto 2022 so prikazani v grafu 1.

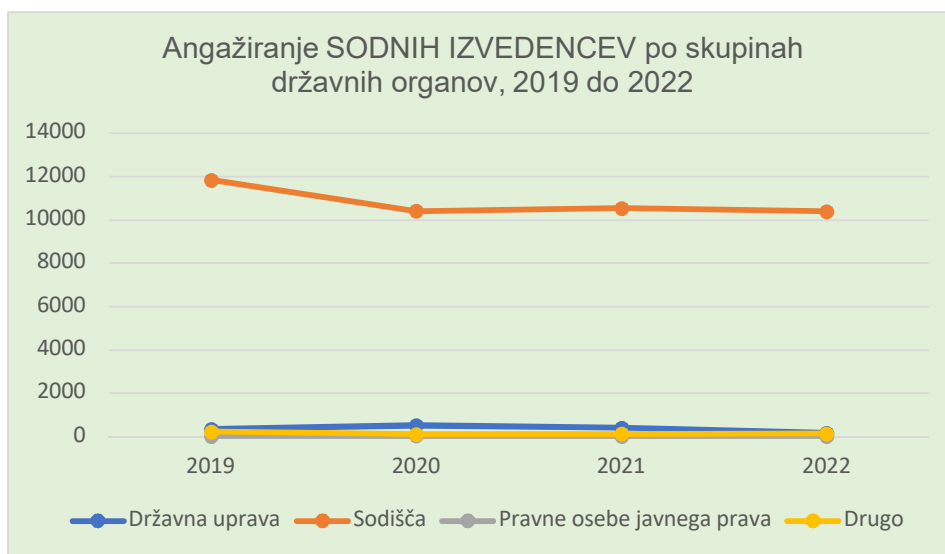
Graf 1

Izvedenska mnenja so bila v pretežni meri, in sicer kar v 96 odstotkih, izdelana za potrebe sodišč. Sledijo angažiranje za potrebe državne uprave v 2 odstotkih in za potrebe drugih državnih organov, ki v izjavi o delu niso eksplicitno navedeni, prav tako v 2 odstotkih, ter skoraj zanemarljiv odstotek za potrebe pravnih oseb javnega prava.

Potrebe po posameznih skupinah državnih organov tekom let ostajajo konstantne, kar je razvidno iz grafa 2, ki prikazuje trend angažiranja sodnih izvedencev po skupinah državnih organov za zadnja štiri leta.

Graf 2

Preglednica 2 prikazuje opravljeno delo sodnih cenilcev po posameznih državnih organih v letu 2022, kot izhaja iz podatkov v okviru prejetih izjav o delu.

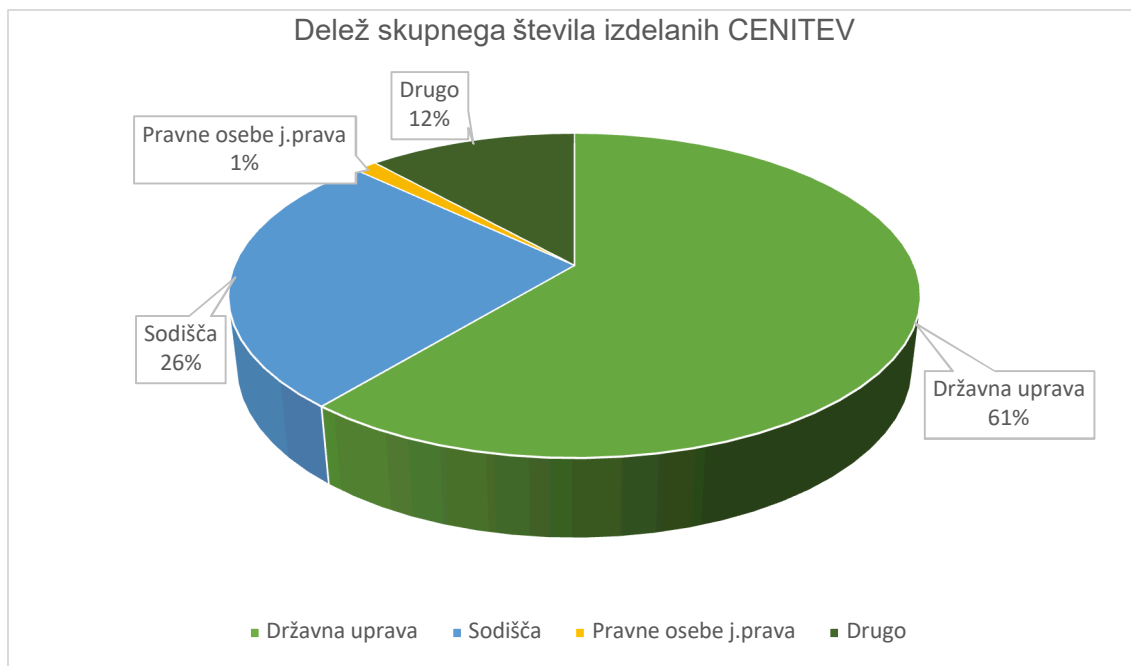
Preglednica 2

Državni organ	Število izdelanih cenitev	Število dopolnitev cenitev	Ustno podajanje cenitve	Skupaj
1. Državna uprava	3495	76	11	3582
1.1 Ministrstva	500	1	1	502
1.2 Vladne službe	3	0	0	3
1.3 Organi v sestavi	2873	74	9	2956
1.4 Upravne enote	119	1	1	121
2. Sodišča	1503	201	72	1776
2.1 Okrožna sodišča	116	29	20	165
2.2 Okrajna sodišča	1379	172	43	1594
2.3 Upravno sodišče	0	0	0	0
2.4 Delovna in socialno sodišče	0	0	0	0
2.5 Drugo sodišče	0	0	9	9
3. Banka Slovenije	7	0	0	7
4. Državno odvetništvo RS	1	0	0	1
5. Državna tožilstva	0	0	0	0
6. Pravne osebe javnega prava	74	0	0	74
6.1 Agencije	14	0	0	14
6.2 Javni skladi	48	0	0	48
6.3 Izvajalci socialnega zavarovanja	12	0	0	12
7. Drugo:	667	9	15	691
SKUPAJ	5.739	286	98	6123

Skupaj je bilo v letu 2022 izdelanih 5.739 cenitev, 286 dopolnitev cenitev in 98 ustno podanih cenitev oziroma mnenj.

Deleži skupnega števila izdelanih cenitev sodnih cenilcev po zgoraj navedenih kategorijah državnih organov za leto 2022 so prikazani v grafu 3.

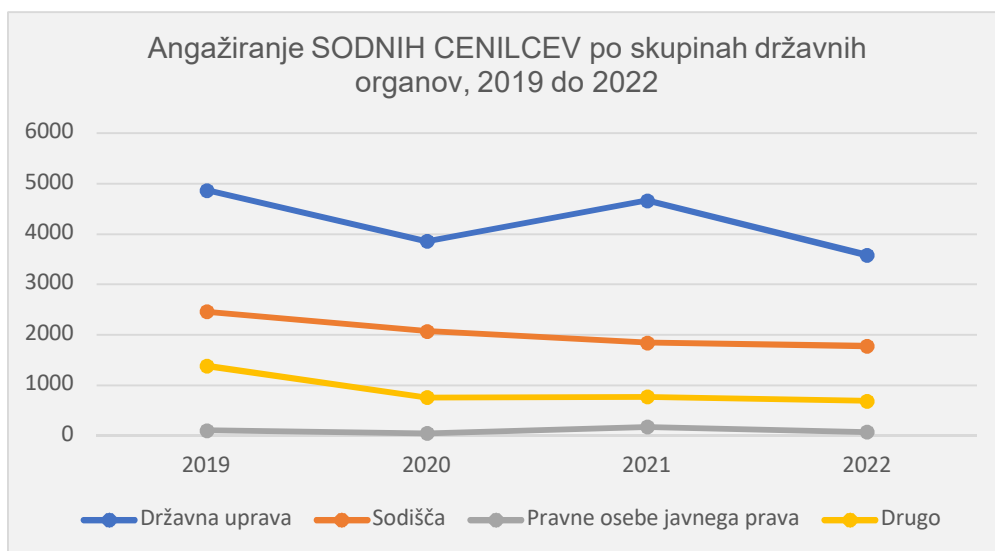
Graf 3

Iz grafa 3 je mogoče razbrati, da so bile cenitve v 61 odstotkih izdelane za potrebe državne uprave, za sodišča pa le v 26 odstotkih. Sledijo cenitve, izdelane za potrebe drugih državnih organov, ki v izjavi o delu niso eksplicitno navedeni, (12 odstotkov) in cenitve za pravne osebe javnega prava (1 odstotek).

Tudi na področju sodnega cenilstva ostajajo potrebe po posameznih skupinah državnih organov tekom let večinoma konstantne, kar je razvidno iz grafa 4, ki prikazuje trend angažiranja sodnih cenilcev po skupinah državnih organov za zadnja štiri leta.

Graf 4

Preglednica 3 prikazuje opravljeno delo sodnih tolmačev po posameznih državnih organih v letu 2022, kot izhaja iz podatkov v okviru prejetih izjav o delu.

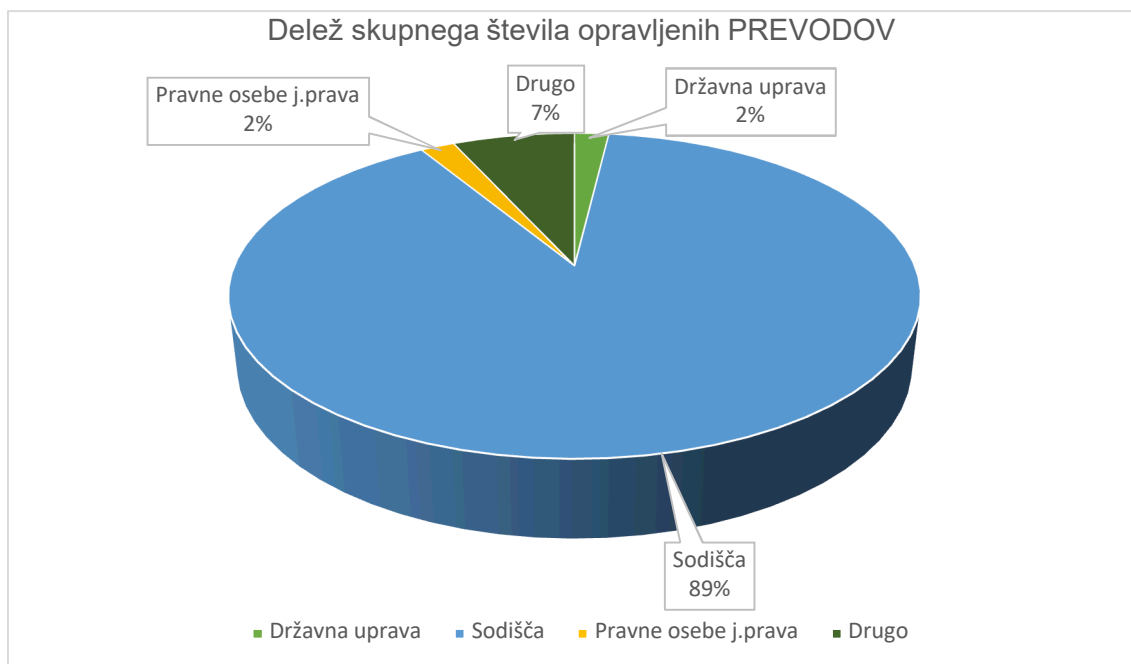
Preglednica 3

Državni organ	Število izdelanih prevodov	Število dopolnitev prevodov	Število opravljenih tolmačenj	Skupaj
1. Državna uprava	199	1	341	541
1.1 Ministrstva	81	1	124	206
1.2 Vladne službe	29	0	13	42
1.3 Organi v sestavi	40	0	116	156
1.4 Upravne enote	49	0	88	137
2. Sodišča	9444	453	2829	12726
2.1 Okrožna sodišča	6197	341	1698	8236
2.2 Okrajna sodišča	2866	104	877	3847
2.3 Upravno sodišče	70	0	84	154
2.4 Delovna in socialno sodišče	62	3	111	176
2.5 Drugo sodišče	121	3	24	148
3. Banka Slovenije	14	0	1	15
4. Državno odvetništvo RS	7	0	0	7
5. Državna tožilstva	107	2	34	143
6. Pravne osebe javnega prava	198	0	72	270
6.1 Agencije	125	0	11	136
6.2 Javni skladi	64	0	0	64
6.3 Izvajalci socialnega zavarovanja	9	0	61	70
7. Drugo:	710	16	335	1061
SKUPAJ	10.551	470	3.577	14598

Skupaj je bilo v letu 2022 izdelanih 10.551 prevodov, 470 dopolnitev prevodov in 3.577 opravljenih tolmačenj.

Deleži skupnega števila opravljenih prevodov sodnih tolmačev po zgoraj navedenih kategorijah državnih organov za leto 2022 so prikazani v grafu 5.

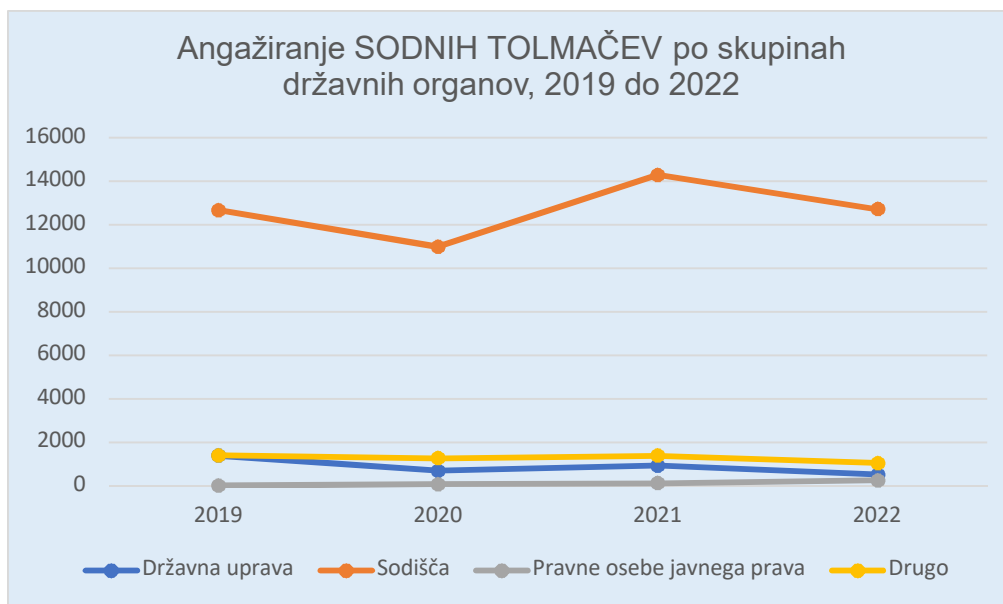
Graf 5

Tolmačenja in prevodi so bili v 89 odstotkih izdelani za potrebe sodišč, sledijo potrebe drugih državnih organov in fizičnih oseb, ki v izjavi o delu niso izrecno navedeni (7 odstotkov), šele nato pa potrebe državne uprave in pravnih oseb javnega prava s po 2 odstotkoma.

Tudi na področju sodnega tolmačenja ostajajo potrebe po posameznih skupinah državnih organov tekom let večinoma konstantne, kar je razvidno iz grafa 6, ki prikazuje trend angažiranja sodnih tolmačev po skupinah državnih organov za zadnja štiri leta.

Graf 6

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Predlog zakona zasleduje naslednje cilje:

a) Zagotovitev plačila za delo predsednika in članov Strokovnega sveta

Eden od glavnih ciljev ZSICT je bil zagotovitev večje vloge stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj. Za ta namen je bil ustanovljen Strokovni svet. Glede na obseg pristojnosti in nalog, ki jih je ZSICT poveril Strokovnemu svetu ter pomembnost in zahtevnost dela, ki ga le-ta opravlja, predlagatelj meni, da je prav, da so člani Strokovnega sveta ter njegov predsednik za svoje delo upravičeni ne samo do povrnitve dejanskih materialnih stroškov za udeležbo na sejah Strokovnega sveta, ampak tudi do sejnine, do katere po veljavni ureditvi niso upravičeni.

b) Zagotavljanje kontinuitete dela Strokovnega sveta

Preglednost in kontinuiteta dela Strokovnega sveta sta pomembna dejavnika tako za delo samega Strokovnega sveta, kot za tekoče sodelovanje ministrstva s Strokovnim svetom. Z možnostjo reelekcije predsednika Strokovnega sveta in njegovega namestnika ter s podaljšanjem njunih mandatov iz dveh let na tri leta se želi zagotoviti kontinuiteta dela Strokovnega sveta ter začrtane strategije njegovega vodstva.

c) Ohranjanje vloge stroke in optimizacija sodelovanja med Strokovnim svetom in Ministrstvom za pravosodje

Zagotovitev večje vloge stroke pri obravnavanju strokovnih vprašanj je bil že eden temeljnih ciljev ZSICT, ki je bil realiziran predvsem s centralizacijo naslovnika strokovnih vprašanj, to je z ustanovitvijo Strokovnega sveta. ZSICT je z ustanovitvijo Strokovnega sveta nekatere naloge in pristojnosti na področju sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki jih je prej v celoti opravljalo ministrstvo, poveril Strokovnemu svetu, spet druge naloge pa po ZSICT zahtevajo tvorno sodelovanje obeh organov. Da je bila takšna poteza zakonodajalca pravilna, se je potrdilo tudi v okviru Evalvacije ZSICT, saj se je Strokovni svet izkazal za ključnega akterja pri izvedbi postopkov po ZSICT. Vendar pa je Evalvacija ZSICT pokazala tudi na določene vrzeli v obstoječem načinu vključevanja stroke in sodelovanja med ministrstvom in Strokovnim svetom. Zato predlagatelj meni, da je za ohranjanje dobrega sodelovanja s stroko v bodoče potrebna določena nadgradnja in optimizacija obstoječega načina delovanja in sodelovanja, med drugim tudi na način, da se Strokovni svet pritegne k ugotavljanju potreb po imenovanju novih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter da se mu omogoči več manevrskega prostora pri obravnavi strokovnega mnenja, ki ga oblikuje stalno ali začasno strokovno telo kot »podaljšana roka« Strokovnega sveta.

Ob tem dodajamo, da je Strokovni svet glede strokovne pomoči in administrativnega dela vezan na ministrstvo, ki mu zagotavlja tovrstno pomoč. Jasna opredelitev zakonsko določenih obveznosti enega organa v razmerju do drugega in ustrežnejša razporeditev nekaterih, že z veljavnim ZSICT določenih pristojnosti bo pripomogla k temu, da bo vsak od navedenih organov v prihodnje nemoteno in tekoče opravljal svoje naloge.

d) Zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj

Po mnenju predlagatelja je visoka raven kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj za sodne postopke bistvenega pomena. Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači namreč sodiščem s svojo strokovno pomočjo odgovarjajo na tista kompleksna strokovna vprašanja, na katera posamezni sodnik kljub svojemu širokemu znanju ne more in ne zna odgovoriti. Za zagotavljanje visoke ravni kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj je nujno, da kandidati pred pridobitvijo statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača opravijo posebni preizkus strokovnosti, pozneje pa kot tovrstni strokovnjaki vseskozi ohranjajo ali celo dvigujejo svojo strokovno usposobljenost z izpopolnjevanji in sprotnim seznanjanjem z novimi dognanji in metodami v stroki. Ena od pomembnejših nalog, ki jo imata pri tem ministrstvo in Strokovni svet, pa je v tem, da s pomočjo instituta preverjanja strokovnosti na eni strani spodbujata sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, da stremijo k strokovnemu in kvalitetnemu delu, na drugi strani pa s pomočjo disciplinskega sankcioniranja skrbita za izločanje nestrokovnih posameznikov, ki bi s svojo nestrokovnostjo utegnili škodovati ugledu in verodostojnosti celotne stroke.

e) Zagotovitev večje varnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pri njihovem delu

V zadnjem času je mogoče zaslediti porast sodnih postopkov z namenom uveljavitve odškodninskih zahtevkov zaradi mnenja, izvida ali cenitve, ki jo je podal sodni izvedenec ali sodni cenilec v sodnem postopku. Dejstvo, ki ga potrjuje tudi sodna praksa, je, da neposredna odškodninska odgovornost sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ni izključena, če le-ta poda svoje mnenje ali tolmačenje v očitnem nasprotju s pravili znanosti in stroke, če odstopa od ustaljenih metod spoznavanja, zlorabi dana pooblastila ter namenoma povzroči škodo kateri od strank postopka.⁸ Na drugi strani pa se dogaja, da začne sodni postopek zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača stranka, ki ni zadovoljna z izidom sodnega postopka, tekom postopka pa se potrdi, da je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač svoje delo opravil vestno, strokovno in v skladu s pravili znanosti in stroke. Zakonodajalec sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ne more obvarovati pred neutemeljenimi sodnimi postopki in odškodninskimi zahtevki, lahko pa jim olajša finančno breme teh postopkov, in sicer na način, kot ga pozna že Zakon o državnem tožilstvu⁹ (v nadaljnjem besedilu: ZDT-1) za državne tožilce, to je z uvedbo začasne oprostitve plačila sodnih taks in stroškov sodnega postopka.

f) Odprava nekaterih manjših pomanjklivosti veljavnega zakona

Tekom uporabe zakona so se pokazale nekatere manjše nedoslednosti in nesistematičnosti, kot na primer vsebinsko prekrivanje točk 1.a) in 1.c) v 30. členu ZSICT, ki opredeljuje disciplinske kršitve, ali vsebinska nedoslednost v določbah veljavnega 18. člena ZSICT, ki določa delo v sodnem postopku, pri čemer spregleda upravne postopke, v katerih so sodni izvedenci, sodni

⁸ Glej odločbe VSL II Cp 3225/2014, I Cp 930/2015 in II Cp 2070/2017.

⁹ Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15, 23/17 – ZSSve, 36/19, 139/20, 54/21 in 105/22 – ZZNŠPP.

cenilci in sodni tolmači prav tako lahko postavljeni. Te in še nekatere druge pomanjkljivosti se s predlogom novele odpravljajo.

2.2. Načela

Predlagane zakonske spremembe in dopolnitve sledijo istim splošnim načelom kot veljavni zakon, in sicer:

- načelu strokovnosti;
- načelu krepitev odgovornosti;
- načelu sistemske, enotne in povezane ureditve področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja v enovitem normativnem aktu;
- načelu zaupanja v pravosodje in
- načelu sorazmernosti.

Dodatno pa predlagane spremembe sledijo še:

- načelu plačila za opravljeno delo in
- načelu zagotavljanja varnosti pri delu sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

2.3. Poglavitne rešitve

2.3.1 Plačilo za delo Strokovnega sveta

Strokovni svet je bil ustanovljen z namenom zagotovitve večje vloge stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja. Predsednik, njegov namestnik in člani Strokovnega sveta, kakor tudi člani stalnih in začasnih strokovnih teles so po veljavni ureditvi upravičeni le do povrnitve stroškov, in sicer v skladu z Uredbo o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih¹⁰ (prvi odstavek 13. člena ZSICT). Glede upravičenosti do sejin pa veljavni zakon ne določa ničesar. Odločitev, da se možnost izplačila sejin v zakonu izrecno ne predpiše, je bila sprejeta tekom strokovnega usklajevanja predloga ZSICT s soglasjem stroke. Tako izhaja iz obrazložitve zakonodajnega gradiva k 13. členu ZSICT, v katerem predlagatelj navaja, da je bilo kljub uredbi, ki poleg povračil stroškov določenim osebam omogoča tudi izplačilo sejin, med strokovnim usklajevanjem sprejeto enotno stališče, da se možnost izplačila sejin v ZSICT ne predpiše.¹¹ Podobno izhaja tudi iz Mnenja Komisije za državno ureditev Državnega sveta k predlogu zakona¹², in sicer naj bi predlagatelj pred komisijo pojasnil, da so se v času strokovnega usklajevanja predloga ZSICT deležniki v večji meri odpovedali sejinam za svoje delovanje v Strokovnem svetu. Dalje je iz navedenega mnenja Komisije razvidno tudi to, da se je predlagatelj zavedal, da je glede na količino in zahtevnost dela Strokovnega sveta in strokovnih teles odpoved sejinam lahko problematična.

¹⁰ Uradni list RS, št. 16/09, 107/10, 66/12, 51/13 in 6/15.

¹¹ Besedilo Predloga Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih - Predlog za obravnavo, z dne 11. 1. 2018, str. 73.

¹² Mnenje Komisije za državno ureditev Državnega sveta št. 740-01-1/2018/ z dne 26. 2. 2018, str. 3.

Glede na pristojnosti in naloge, ki jih je ZSICT poveril Strokovnemu svetu, in v praksi izkazan obseg teh nalog ter pomembnost in zahtevnost dela, ki ga Strokovni svet opravlja, predlagatelj meni, da je prav, da so člani Strokovnega sveta ter njegov predsednik za svoje delo upravičeni ne samo do povrnitve dejanskih materialnih stroškov za udeležbo na sejah Strokovnega sveta, ampak tudi do sejnine.

Poleg tega je praksa pokazala, da nekateri člani Strokovnega sveta ali člani stalnih in začasnih delovnih teles opravljajo dodatno delo za Strokovni svet. Zato se v tem okviru dodatno predlaga tudi pravica teh oseb do plačila za tako opravljeno delo. Gre za naloge, ki jih ZSICT nalaga Strokovnemu svetu v okviru pristojnosti iz tretje, četrte, pete, šeste, sedme in enajste alineje 7. člena ZSICT.

Višino sejnine in plačila za opravljeno delo, ki ga člani Strokovnega sveta ter člani stalnih in začasnih strokovnih teles opravijo za Strokovni svet, bo predpisal minister s podzakonskim aktom.

Predlagana novela zaradi večje sistematičnosti ureja pravico do sejnine, plačila za opravljeno delo in povrnitve stroškov v samostojnem, novem 13.a členu ZSICT.

2.3.2 Zagotovitev kontinuitete dela Strokovnega sveta (mandat)

Predsednik Strokovnega sveta za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje in njegov namestnik sta v skladu z veljavnim osmim odstavkom 6. člena ZSICT izvoljena izmed članov Strokovnega sveta z dvotretjinsko večino glasov in s tajnim glasovanjem. Njun mandat traja dve leti in po izteku te dobe ne moreta biti takoj ponovno izvoljena. Ob koncu prvega mandata predsednika Strokovnega sveta in izvolitvi novega vodstva je Strokovni svet izpostavil, da zakonska omejitev možnosti reelekcije predsednika ter njegovega namestnika po dveh letih ne omogoča kontinuitete dela Strokovnega sveta ter načrtane strategije njegovega vodstva. Tudi v Evalvaciji ZSICT je bilo ugotovljeno, da bi bila tovrstna kontinuiteta dela predsednika Strokovnega sveta potrebna in da je pripomba Strokovnega sveta utemeljena. Preglednost in kontinuiteta dela Strokovnega sveta sta namreč pomembna dejavnika tako za delo samega Strokovnega sveta, kot za tekoče sodelovanje ministrstva s Strokovnim svetom. Ministrstvo ugotavlja, da se je v dveh letih sodelovanje med ministrstvom in predsednikom Strokovnega sveta utrdilo ravno do te mere, da je komunikacija tekoča in da je način poslovanja jasen. Z možnostjo reelekcije predsednika Strokovnega sveta in njegovega namestnika ter s podaljšanjem njunih mandatov iz dveh let na tri leta se želi zagotoviti kontinuiteta dela Strokovnega sveta ter načrtane strategije njegovega vodstva Strokovnega sveta.

2.3.3 Sprememba pristojnosti in načina preverjanja strokovnosti ter optimizacija sodelovanja med Strokovnim svetom in Ministrstvom za pravosodje

Visoka raven kakovosti izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj je bistvenega pomena za sodne postopke. Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sodiščem pomagajo razrešiti tista kompleksna strokovna vprašanja, na katera posamezni sodnik kljub svojemu širokemu znanju ne more in ne zna odgovoriti. Zato je izjemnega pomena, da sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači tudi po opravljenem posebnem preizkusu strokovnosti, ki je podlaga za imenovanje, ohranjajo oziroma dvigujejo raven svoje strokovne usposobljenosti. V praksi se je izkazalo, da je

veljavni postopek preverjanja strokovnosti prezapleten in preveč dolgotrajen. Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači namreč dokazila o strokovnem izpopolnjevanju ter o seznanjanju z novimi dognanji in metodami v stroki pošljejo ministrstvu, ki jih nato odstopi Strokovnemu svetu, ta pa naprej stalnemu ali začasnemu strokovnemu telesu, ki pregleda dokazila in pripravi mnenje o izpolnjevanju pogojev ter ga pošlje Strokovnemu svetu, ki se z njim seznani, šele nato pa ga posreduje ministrstvu. V letu 2022 je bilo okoli 1400 sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev dolžno predložiti dokazila o izobraževanju in izpopolnjevanju. Ministrstvo kot administrativno tehnični organ ni zmoglo pripraviti toliko zadev za obravnavo na Strokovnem svetu, prav tako je neodzivnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev povzročila, da so se postopki preverjanja strokovnosti podaljšali še v leto 2023.

Predlagana sprememba prenaša pristojnost za preverjanje strokovnosti na ministrstvo in poenostavlja postopek preverjanja strokovnosti tako, da če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne predloži ustreznih dokazil, ga ministrstvo pozove, da v roku 60 dni predloži manjkajoča dokazila oziroma mu ponudi možnost ponovnega opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti, s katerim bi izkazal, da je še vedno strokovno usposobljen za nadaljnje opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača. Če to možnost odkloni ali preizkusa ne opravi, se bo štelo, da ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje za sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača in se bo uvedel postopek razrešitve.

Poleg tega se uvaja še dodatna administrativna poenostavitev preverjanja strokovnosti, in sicer za primere, ko je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan za več področij, podpodročij ali jezikov, in v istem koledarskem letu izteče obdobje preverjanja strokovnosti za več področij, podpodročij ali jezikov. V tem primeru ga ministrstvo pozove, da predloži dokazila šele, ko izteče zadnji od rokov za oddajo dokazil v koledarskem letu. S tem se odvečne administracije razbremenijo tako ministrstvo, kot same sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače.

Navedene spremembe postopka preverjanja strokovnosti pa bodo posledično razbremenile tudi delo Strokovnega sveta in njegovih strokovnih teles, saj se jih bo v postopek preverjanja strokovnosti vključilo le v dvomljivih ali mejnih primerih.

Ob tem je na tem mestu, vezano na delo Strokovnega sveta, treba omeniti še predlagano spremembo petega odstavka 9. člena ZSICT, s katero se ukinja »slepa« vezanost Strokovnega sveta na mnenja stalnega strokovnega telesa (enako velja za začasna strokovna telesa). Strokovni svet se bo v bodoče s podanim pisnim mnenjem strokovnega telesa (le) seznanil. Navedeno pomeni, da Strokovni svet o mnenju ne bo nujno razpravljaj, vsekakor pa o mnenju ne bo glasoval. Ker pa je praksa pokazala, da je mnenje stalnega strokovnega telesa po mnenju Strokovnega sveta lahko necelovito ali premalo natančno, bo lahko Strokovni svet na podlagi dopolnjene pristojnosti stalnemu (ali začasnemu) strokovnemu telesu naložil dopolnitev mnenja ali ponovno obravnavo strokovnih vprašanj v določenem delu.

2.3.4 Ukrepi za spodbujanje interesa in širitev kroga sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev

Spodbujanje interesa ter širitev kroga sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ministrstvo naslavlja na podlagi dveh ukrepov. Prvi ukrep predstavlja predlagana sprememba 4. člena ZSICT, ki ureja javni poziv za imenovanje novih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in

sodnih tolmačev, pri drugem ukrepu pa gre za uvedbo dodatnega načina izvedbe pisnega preizkusa strokovnosti, ki se ureja s podzakonskim aktom v predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (predlog Pravilnika je že v strokovnem usklajevanju).¹³

Pri zakonski spremembi javnega poziva se postopek javnega poziva spreminja tako, da se enkrat letno omogoči prijava na javni poziv vsem zainteresiranim strokovnjakom z vseh področij, podpodročij in jezikov, pri čemer se posledično naslavlja tudi problematika starostne strukture trenutno imenovanih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, katerih povprečna starost je približno 62 let.

Poleg navedenega bo lahko ministrstvo po predlagani ureditvi v istem koledarskem letu objavilo še en dodatni javni poziv, ki se bo objavil glede na potrebe na posameznih strokovnih področjih in podpodročjih sodno izvedenskega in sodno cenilskega dela oziroma glede na potrebe za posamezen tuj jezik ali slovenski znakovni jezik. Dodatne potrebe bo ministrstvo ugotovilo glede na stanje obremenjenosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter projekcijo potreb po le-teh za posamezno področje, podpodročje ali jezik v prihodnje. Ta dodaten javni poziv bo ministrstvo objavilo praviloma v drugi polovici koledarskega leta. Obrazložen predlog za dodaten poziv bodo lahko ministrstvu podali tudi predsedniki posameznih sodišč in predsednik Strokovnega sveta. Predlagana sprememba upošteva tudi predlog Strokovnega sveta, da se ga pritegne k ugotavljanju potreb po novih sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih.

Veljavna ureditev omogoča osebi, ki se je prijavila na javni poziv, da v okviru ene vložene prijave trikrat opravlja strokovni izpit, kar pomeni, da ministrstvo za pravosodje vodi postopek imenovanj za posamezne osebe tudi več let. Iz tega razloga se predlaga sprememba, da je mogoče na podlagi prijave na javni poziv opravljati strokovni izpit zgolj enkrat. Če strokovni izpit ni uspešno opravljen, se lahko oseba ponovno prijavi na naslednji javni poziv.

2.3.5 Krepitev odgovornosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pri njihovem delu

Sodni izvedenec, sodni cenilec in sodni tolmač je v celoti odgovoren za svoje delo, ki ga opravi za sodišče oziroma za drug državni organ. S predlagano določbo novega 21.b člena zakona se sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem dodatno določa obveznost, da v pisnem izvidu, mnenju, cenitvi ali prevodu navedejo vire, literaturo in morebitne druge pripomočke, ki so jih uporabili pri svojem delu oziroma s katerimi so si pri svojem delu pomagali. Če so si pri svojem delu pomagali z uporabo spletnih pripomočkov, pa morajo poleg navedbe spletnega pripomočka podati tudi pisno izjavo, da so pri uporabi tega spletnega pripomočka poskrbeli za varnost osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, ter preprečili iznos osebnih in drugih občutljivih podatkov v tretje države. Na navedeni način se želi zagotoviti transparentnost uporabe spletnih pripomočkov in varstvo osebnih podatkov pri

¹³ V pravilniku se predlaga, da se lahko pisni del preizkusa opravi bodisi na način, da kandidat opravi pisno nalogo s strokovnega področja in podpodročja ali jezika, za katerega se opravlja preizkus, bodisi da predloži tri izvide, mnenja, cenitve ali prevode, ki jih je na zahtevo sodišča izdelal v dveh letih pred vložitvijo vloge za imenovanje, ki jih oceni izpitna komisija, ali pa predloži oceno teh mnenj, ki jo izdelata strokovno telo Strokovnega sveta.

njihovi uporabi, prav tako pa se krepi tudi zavedanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, da so odgovorni ne samo za končen izdelek, ampak tudi za vse korake, ki jih pripeljejo do končnega izdelka (izvida, mnenja, ceditve ali prevoda).

2.3.6 Zagotovitev večje varnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pri njihovem delu

Z namenom zagotovitve večje podpore in varnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pri njihovem delu se predlagata dva različna ukrepa, in sicer prisotnost in pomoč policije (gre za določbo predlaganega novega 21.b člena ZSICT) ter možnost začasne oprostitve plačila sodnih taks in predujmov za stroške odškodninskega postopka (gre za določbo predlaganega novega 21.c člena ZSICT).

Za varnost pri delu na terenu se po vzoru 51. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju¹⁴ predlaga, da se sodnim izvedencem, sodnim cenilec in sodnim tolmačem omogoči prisotnost in pomoč policije pri opravi posameznega dejanja (na primer ogleda na terenu ali osebnega pregleda), ki je potrebno za izdelavo izvida, mnenja, ceditve ali tolmačenja, ki ga sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač opravi v skladu s prvim oziroma drugim odstavkom 3. člena ZSICT, to je:

- kadar daje izvide, mnenja in ceditve oziroma zagotavlja tolmačenja in prevode na zahtevo sodišča v sodnem postopku,
- kadar daje izvide, mnenja in ceditve oziroma zagotavlja tolmačenja in prevode na zahtevo upravnega organa v upravnem postopku ali
- če drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje.

Za prisotnost in pomoč policije bo sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko zaprosil, če bo glede na okoliščine primera naletel na upiranje ali grožnje ali če bi to lahko utemeljeno pričakoval.

Predlagatelj predlaga tako ureditev, ker je v preteklosti že prihajalo do nasilnih dejanj zoper sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače pri njihovem delu (uboj sodnega izvedenca geodetske stroke pred leti). Primer uboja dveh pomočnikov sodnega izvršitelja v letu 2022 pa je ponovno spodbudil k razmisleku o možnih ukrepih na področju zagotavljanja varnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v situacijah, ko opravljajo delo kot podaljšana roka sodišča ali upravnega organa.

Glede varstva sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev pred neutemeljenimi sodnimi postopki in odškodninskimi zahtevki pa tako pravna teorija kot sodna praksa¹⁵ stojita na stališču, da neposredna odškodninska odgovornost sodnega izvedenca ni izključena, če le-ta poda svoje mnenje v očitnem nasprotju s pravili znanosti in stroke, če odstopa od ustaljenih metod spoznavanja, zlorabi dana pooblastila in namenoma povzroči škodo kateri od strank postopka. Enako velja tudi za sodnega cenilca in sodnega tolmača. Po mnenju predlagatelja pa je smiselno sodnim izvedencem, sodnim cenilec in sodnim tolmačem nuditi podporo v obliki začasne

¹⁴ Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21 in 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US .

¹⁵ Glej odločbe VSL II Cp 3225/2014, I Cp 930/2015 in II Cp 2070/2017.

oprostitve plačila sodnih taks in predujmov za stroške v odškodninskih postopkih, ki so uvedeni zoper njih na podlagi zahteve udeleženca postopka, v katerem je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač podal mnenje, cenitev ali tolmačenje. Predujmi za stroške odškodninskega postopka se bodo založili s strani ministrstva. Navedene ugodnosti bodo veljale le pod pogojem, da Strokovni svet na prošnjo prizadetega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača izdela oceno, v kateri ugotovi, da je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač svoje naloge opravil v skladu s predpisi. Stroške, povezane z izdelavo te ocene, bo nosil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač sam.

Razlog za takšno predlagano ureditev je v porastu odškodninskih zahtevkov zoper sodne izvedence in sodne cenilce, ki jih je mogoče zaslediti v zadnjem času. Strokovni svet je kot pomoč sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem, ki se znajdejo v sodnem postopku zaradi podanega izvida, mnenja, cenitve ali tolmačenja, predlagal določitev pravne podlage, po kateri bi lahko bili sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači (začasno) oproščeni plačila sodnih taks in drugih stroškov sodnega postopka v primeru, ko je zoper njih uveden sodni postopek zaradi izvida, mnenja, cenitve ali prevoda, ki so ga podali kot sodni izvedenci, sodni cenilci ali sodni tolmači, postavljeni v sodnem postopku. Po pregledu veljavne zakonodaje je predlagatelj ugotovil, da že obstaja podobna ureditev, kot je zgoraj navedeni predlog Strokovnega sveta, in sicer za državne tožilce. Državni tožilec je namreč po 96. členu ZDT-1 začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov za stroške sodnega postopka, ki je zoper njega uveden na predlog ali zahtevo udeleženca predkazenskega oziroma kazenskega postopka, če je po oceni Državnotožilskega sveta svoje naloge opravljal v skladu s predpisi.

Dodatna možnost, ki bi lahko nudila večjo gotovost in neke vrste »varnostno mrežo« sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem, če se znajdejo v sodnem postopku, pa je zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi utegnila nastati v zvezi z mnenjem, cenitvijo, tolmačenjem ali prevodom sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača. Predlagatelj se sicer ni odločil za uvedbo tovrstnega obveznega zavarovanja, saj bi to določenim skupinam sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki s strani sodišč in drugih državnih organov niso pogosto postavljeni, predstavljalo prekomerno finančno breme. Navedeno pa ne pomeni, da se posamezni sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači, ki izražajo potrebo po tovrstnem zavarovanju, ne morejo na trgu zavarovati po lastni iniciativi.

2.3.7 Vzpostavitev evidence dodeljenih zadev sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev

Z novelo zakona se vzpostavlja pravna podlaga za vzpostavitev elektronske evidence razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v sodnih postopkih. Na podlagi podatkov iz evidence bo razvidno, kateri sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so v trenutku vpogleda v evidenco pripravljeni prevzeti novo zadevo. Sodnik se bo tako lažje odločil, katerega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača postaviti v konkretni zadevi, posledično pa bo to prispevalo tudi k bolj enakomerni obremenitvi vseh sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

Upravljaivec evidence bo ministrstvo, ki bo zagotavljalo osnovne podatke o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih iz imenika, medtem ko bodo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami vnašali podatke o svojih morebitnih posebnih znanjih ali omejitvah s področja,

podpodročja oziroma jezika, za katerega so imenovani, ter podatek o svoji razpoložljivosti oziroma pripravljenosti za prevzem nove zadeve.

V evidenci razpoložljivosti se bodo vodili naslednji podatki:

- osebno ime sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača,
- strokovno področje in strokovno podpodročje oziroma jezik, za katerega je bil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan,
- morebitna posebna znanja ali omejitve s področja, podpodročja oziroma jezika, za katerega je bil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan,
- podatek o razpoložljivosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača za sprejem novih zadev.

Z določitvijo možnosti, da se sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami izjavijo o svoji razpoložljivosti, to je o zmožnosti sprejema nove zadeve, bo vzpostavljena pravna podlaga za sprotno spremljanje razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev s strani sodišč. Za ažurno zbiranje podatkov o razpoložljivosti je skladno z določbo drugega odstavka 6. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov¹⁶ potrebna zakonska podlaga, zato se določa pravna podlaga za zbiranje podatkov, ki bo veljala na splošno za vse sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače. Minister pa bo imel možnost, da bo s sklepom omejil vodenje evidence razpoložljivosti na sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače s področij, podpodročij oziroma jezikov, na katerih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev primanjkuje. Tak slep se bo objavil v Uradnem listu Republike Slovenije.

Sodiščem bo zagotovljen brezplačen dostop do podatkov iz evidence.

2.3.8 Druge pomembne izboljšave za delo Strokovnega sveta ter sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev

Med drugimi pomembnimi izboljšavami za delo Strokovnega sveta ter sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev je treba omeniti naslednje:

- 1) Predlaga se razširitev nabora možnih strokovnjakov, ki sodelujejo v začnih strokovnih telesih Strokovnega sveta, z namenom, da bi se k sodelovanju v teh strokovnih telesih lahko pritegnilo tudi druge priznane strokovnjake z določenega specifičnega strokovnega področja, podpodročja oziroma jezika brez statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, in sicer, če za posamezno področje, podpodročje ali jezik ni imenovanih dovolj sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev, oziroma če je to potrebno zaradi zagotovitve nepristranskosti začasnega strokovnega telesa.
- 2) V okviru pogojev za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki so določeni v prvem odstavku 16. člena ZSICT, se spreminja 8. točka, ki sedaj določa, da oseba ne sme opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedenstvom ali cenilstvom. Navedeni pogoj se črta, saj predlagatelj ne nasprotuje temu, da kandidat na istem strokovnem področju, na katerem kandidira za opravljanje nalog sodnega izvedenstva oziroma sodnega cenilstva, opravlja tudi poklicno ali drugo pridobitno dejavnost. Ne samo, da so take situacije v praksi najbolj pogoste in da se pojavljajo na skoraj vseh področjih, za katera so sodni izvedenci in

¹⁶ Uradni list RS, št. 163/22.

sodni cenilci imenovani, predlagatelj ugotavlja predvsem, da gre za strokovna področja, na katerih so sodni izvedenci in sodni cenilci najbolj usposobljeni in na katerih tudi najbolj intenzivno sledijo novim dognanjem v stroki. Nezdržljivost oziroma morebitni konflikt interesov pa se bo v povezavi z delom sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača lahko še naprej presojal z vidika drugih predpisov.

V spremenjeni 8. točki pa se uvaja nov pogoj, in sicer da mora imeti oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, s področja, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, veljavno dovoljenje za samostojno opravljanje dejavnosti (licenco) ali opravljen strokovni oziroma specialistični izpit za opravljanje dejavnosti, če je v skladu s posebnimi predpisi to pogoj za opravljanje te dejavnosti. To velja na primer za področja, kot so medicina, arhitektura in druge stroke. S tem se stremi k še večji strokovnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

- 3) Predlaga se določitev pravne podlage za elektronsko preverjanje podatkov o izobrazbi za osebe, ki želijo biti imenovane za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača (v predlagani novi določbi četrtega odstavka 16. člena ZSICT). Ministrstvo bo samodejno pridobivalo potrebne podatke iz naslednjih obstoječih zbirk podatkov: iz centralnega registra prebivalstva, ki ga vodi Ministrstvo za notranje zadeve, iz evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji (eVŠ), ki ga vodi Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, in iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja (CEUVIZ), ki jo vodi Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. Povezovalni znak bo EMŠO.
- 4) Ureditev instituta mirovanja se dopolnjuje na način, da se sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču omogoči, da lahko v primeru dela v tujini ali dolgotrajne bolezni oziroma drugih objektivnih okoliščin, ki so neodvisne od njegove volje, zahteva mirovanje statusa za obdobje, ki ne more biti daljše od petih let. V tem obdobju bodo, v nasprotju z veljavno ureditvijo, sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču mirovale vse pravice in obveznosti, povezane s statusom sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, razen obveznosti strokovnega izpopolnjevanja iz 26. člena ZSICT. Mirovanje pravic in obveznosti, vezanih na ta status, je namreč bistvo instituta mirovanja.
- 5) V okviru 41. člena ZSICT, ki ureja prenehanje imenovanja, se na novo določa starostna omejitev za delo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču bo prenehalo imenovanje po samem zakonu z iztekom koledarskega leta, v katerem sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač dopolni starost 75 let.
- 6) Za sodne cenilce se predlaga določitev pravice do brezplačnega dostopa do slovenskega prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ki jih po Zakonu o revidiranju¹⁷ (v nadaljnjem besedilu: ZRev-2) zagotavlja Slovenski inštitut za revizijo (določba novega 46.a člena ZSICT). Za izvedbo cenitve morajo sodni cenilci skladno z različnimi zakoni (ZRev-2,

¹⁷ Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21.

Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju,¹⁸ Zakon o hipotekarni in komunalni obveznici,¹⁹ Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti,²⁰ Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin²¹ in drugi) uporabiti tudi Mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti. Slovenski inštitut za revizijo, ki po ZRev-2 zagotavlja prevod Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ta prevod osebam, ki niso njegovi člani, zaračuna. Da bi se zagotovilo strokovno delo sodnih cenilcev, ki je podlaga za pravilno in zakonito odločitev sodišča, predlagatelj meni, da jim je treba omogočiti, da razpolagajo z vsemi pripomočki, ki so potrebni, da lahko opravijo pravilno cenitev, ki bo v skladu tudi z vsemi mednarodnimi standardi in normativnim okvirjem. Zato se za sodne cenilce določa pravica do brezplačnega dostopa do prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti.

2.3.9 Odprava nekaterih manjših pomanjkljivosti veljavnega zakona

Tekom uporabe zakona so se pokazale nekatere manjše nedoslednosti in nesistematičnosti, kot na primer vsebinsko prekrivanje točk 1.a) in 1.c) v 30. členu ZSICT, ki opredeljuje disciplinske kršitve, ali vsebinska nedoslednost v določbah veljavnega 18. člena ZSICT, ki določa delo v sodnem postopku, pri čemer spregleda upravne postopke, v katerih so sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači prav tako lahko postavljeni. Te in še nekatere druge pomanjkljivosti se s predlogom novele odpravljajo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Finančne posledice predloga zakona so povezane predvsem z določitvijo pravice do sejnin za predsednika in člane Strokovnega sveta in s predvideno dodatno zaposlitvijo na Centru za izobraževanje v pravosodju (v nadaljnjem besedilu: CIP) v okviru Ministrstva za pravosodje. V zvezi s finančnimi posledicami je treba omeniti tudi strošek predujmov iz predlaganega novega 21.c člena zakona, po katerem bo sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pod določenimi pogoji začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov za stroške odškodninskega postopka, pri čemer se bodo potrebni predujmi založili iz sredstev ministrstva. V ta namen bo potrebna rezervacija finančnih sredstev za strošek predujmov, katerega višina je odvisna od morebitnih odškodninskih postopkov zoper sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, zato ga v fazi priprave zakona ni mogoče oceniti. Tudi sicer je predvideno le začasno kritje tega stroška s strani ministrstva, zato trajnih finančnih posledic za državni proračun iz tega naslova ne bo. Ostale predlagane spremembe in dopolnitve zakona bodo imele zanemarljive finančne posledice oziroma jih ne bodo imele.

Iz spodnje preglednice je razvidna okvirna ocena potrebnih finančnih sredstev za sejnine predsednika in članov Strokovnega sveta. Po predlaganem novem 13.a členu zakona bo višino sejnine predpisal minister, zato natančne ocene finančnih posledic iz tega naslova še ni mogoče

¹⁸ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US in 57/23 – odl. US – U-I-414/20-13.

¹⁹ Uradni list RS, št. 123/21.

²⁰ Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18.

²¹ Uradni list RS, št. 77/17, 33/19, 66/19 in 54/23 – odl. US.

podati. Ob predpostavki, da bodo sejnine vezane na Uredbo o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih,²² po kateri stalni del sejnine za člane znaša 50 evrov, za predsednika pa 130 odstotkov sejnine, do katere so upravičeni člani, bo za udeležbo na redni seji predsednik Strokovnega sveta prejel 65 evrov, člani pa 50 evrov. Za sodelovanje na dopisni seji pa sejnine znašajo 50 odstotkov redne sejnine, kar pomeni 32,5 evrov za predsednika in 25 evrov za člane Strokovnega sveta. Izračun v spodnji preglednici je pripravljen na podlagi predpostavke, da bo imel Strokovni svet v enem letu 8 rednih in 5 izrednih sej, kot jih je opravil v letu 2021 oz. 2022. Skupni strošek za sejnine Strokovnega sveta bi tako na letni ravni znašal 8.032,5 evrov.

NAMEN	VIŠINA POSTAVKE	ŠTEVILO UPRAVIČENCEV DO PLAČILA	KOLIČINA na leto	ZNESEK v EUR
SEJNINE				
redne seje				
člani	50 EUR	14	8 sej	5.600
predsednik	65 EUR	1	8 sej	520
dopisne seje				
člani	25 EUR	14	5 sej	1.750
predsednik	32,5 EUR	1	5 sej	162,5
SKUPAJ				8.032,5

Drugače kot po veljavni ureditvi, ko ministrstvo objavi poziv k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev dvakrat v koledarskem letu glede na potrebe na posameznem področju oziroma jeziku, ki jih ugotavlja na podlagi obrazloženih mnenj predsednikov sodišč, bo po predlagani ureditvi enkrat v koledarskem letu objavilo splošen javni poziv za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače vseh področij oziroma jezikov, ki ne bo omejen na ugotovljene potrebe po posameznih področjih oziroma jezikih, dodatno pa bo lahko objavilo še en javni poziv glede na ugotovljene potrebe na posameznih področjih oziroma jezikih (spremenjeni 4. člen predloga zakona). Ker po novem k oddaji vlog ne bodo več vabljeni le tisti kandidati, katerih strokovno področje oziroma jezik sta ugotovljena v okviru potrebe po imenovanju, temveč bo v vsakem koledarskem letu po en poziv namenjen kandidatom z vseh možnih strokovnih področij in jezikov, se pričakuje znatno povečan pripad vlog za vsa strokovna področja in podpodročja ter jezike. Poleg tega je že sicer od leta 2009 prisoten trend naraščanja števila posebnih preizkusov strokovnosti za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače ter število izpitnih dni, kar je razvidno iz spodnje preglednice:

Leto:	Število izpitov:	Število izpitnih dni:	Število kandidatov:
2009	15	30	142
2010	36	72	283
2011	53	106	225

²² Uradni list RS, št. 16/09, 107/10, 66/12, 51/13 in 6/15.

2012	39	78	144
2013	52	104	184
2014	44	88	128
2015	54	108	168
2016	48	96	105
2017	38	76	98
2018	54	108	127
2019	55	110	79
2020	53	106	97
2021	72	144	132
2022	58	116	97
Skupaj:	671	1342	2009

Posebni preizkusi strokovnosti za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače se morajo izvajati redno. To velja tudi v primeru, ko se na javni poziv prijavi le en kandidat za posamezno strokovno področje oziroma jezik, saj je pogoj za objavo javnega poziva potreba na sodišču. Ker se iz navedenih razlogov v prihodnje pričakuje še večje število zadevnih preizkusov, vse od leta 2009 dalje pa je za organizacijo teh preizkusov na CIP pristojna le ena oseba, se zaradi zagotovitve njihovega tekočega izvajanja s predlogom zakona predvideva ena dodatna zaposlitev na CIP. V ta namen bo potrebno zagotoviti dodatnih 25.543 eurov na leto.

Na podlagi navedenega predlagatelj ocenjuje, da bo za izvajanje predlaganega zakona treba zagotoviti dodatnih 33.576 evrov proračunskih sredstev na leto.

Predlog zakona nima vpliva na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva so oziroma bodo zagotovljena v državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah:

- PP 877710 pri Ministrstvu za pravosodje – za stroške sejnin predsednika in članov Strokovnega sveta;
- PP 556210 pri Ministrstvu za pravosodje – za plačilo dodatne zaposlitve na CIP.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prikaz ureditve v drugih državah članicah EU

5.1.1 Hrvaška

Sistem sodnega izvedenstva (cenilstva in tolmačenja) v Republiki Hrvaški je podoben sistemu, kot je v Republiki Sloveniji, le da na Hrvaškem status stalnih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev še vedno ureja Zakon o sodiščih (Zakon o sudovima) s podzakonskimi akti (Pravilnik o stalnih sodnih izvedencih in Pravilnik o stalnih sodnih tolmačih).

Do konca leta 2022 je stalne sodne izvedence in stalne sodne cenilce za svoje območje imenoval (za obdobje štirih let) in razreševal predsednik županijskega (okrožnega) oziroma gospodarskega sodišča, stalne sodne tolmače pa predsednik županijskega (okrožnega) sodišča, pri čemer so lahko vsi omenjeni svoje storitve opravljali na območju celotne države. Sodno izvedenstvo in sodno tolmačenje pa so lahko opravljale tako fizične kot tudi pravne osebe. S 1. januarjem 2023 je začela veljati sprememba hrvaškega Zakona o sodiščih, ki pristojnost za imenovanje in razrešitev stalnih sodnih izvedencev (med te po spremembi sodijo tudi sodni cenilci, ki so opredeljeni kot izvedenci za cenitve) in stalnih sodnih tolmačev prenaša na hrvaško Ministrstvo za pravosodje. Po novem tako stalne sodne izvedence in stalne sodne tolmače imenuje in razrešuje ter o njihovih drugih pravicah in dolžnostih odloča minister, pristojen za pravosodje. V postopku imenovanja pa se zaprosi tudi za predhodno mnenje predsednika pristojnega okrajnega sodišča. Stalni sodni izvedenci in stalni sodni tolmači so po novi ureditvi, tako kot v Sloveniji, lahko le fizične osebe, imenovane za neomejen čas, medtem ko pravne osebe niso več upravičene do tega statusa. Postopek imenovanja in razrešitve stalnih sodnih izvedencev in tolmačev, njihove pravice in dolžnosti ter višino plačila in povrnitev stroškov za njihovo delo prav tako predpiše minister s podzakonskim aktom.

Pogoji za imenovanje se podobni pogojem, ki jih določa slovenski ZSICT. Za stalnega sodnega izvedenca je na Hrvaškem lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je državljan Republike Hrvaške, državljan države članice Evropske unije ali državljan države podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru;
2. ima zaključen dodiplomski in podiplomski univerzitetni študij ali celostni dodiplomski in podiplomski univerzitetni študij ali specialistični diplomski strokovni študij, to je zaključen dodiplomski univerzitetni študij ali dodiplomski strokovni študij, ki ustreza strokovnemu področju, za katerega je imenovan;
3. je po končanem dodiplomskem in podiplomskem univerzitetnem študiju oziroma integriranem dodiplomskem in podiplomskem univerzitetnem študiju oziroma specializiranem diplomskem strokovnem študiju najmanj osem let delal na delovnih mestih v stroki, po končanem dodiplomskem univerzitetnem študiju oziroma dodiplomskem strokovnem študiju pa na delovnih mestih v poklicu najmanj deset let;
4. obvlada hrvaški jezik;
5. je zdravstveno sposoben za opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca;
6. uspešno opravi preizkus znanja iz organizacije sodstva, državne uprave in pravne terminologije;
7. ima sklenjeno pogodbo o zavarovanju odgovornosti za opravljanje dela stalnega sodnega izvedenca;
8. ima veljavno dovoljenje za samostojno opravljanje dejavnosti (licenco) ali opravljen strokovni oziroma specialistični izpit za opravljanje dejavnosti, če je to v skladu s posebnimi predpisi pogoj za opravljanje te dejavnosti.

Za stalnega sodnega izvedenca ne more biti imenovana oseba, zoper katero teče kazenski postopek ali je bila pravnomočno spoznana za krivo kaznivega dejanja, za katero se postopek vodi po uradni dolžnosti, razen za kazniva dejanja, storjena iz malomarnosti.

Če v Republiki Hrvaški ni možnosti univerzitetnega ali strokovnega študija za določeno strokovno področje, je lahko za stalnega sodnega izvedenca s tega področja imenovana tudi oseba, ki ima končano srednjo šolo ustrezne smeri na področju, za katerega kandidira, in ki je po končanem šolanju delala v stroki najmanj 12 let.

Zdravniki specialisti izpolnijo pogoj glede delovnih izkušenj (3. točka zgoraj) za opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca z opravljenim specialističnim izpitom.

Preizkusa znanja iz organizacije sodstva, državne uprave in pravne terminologije (6. točka zgoraj) je oproščena oseba, ki ima zaključen študij prava.

Kandidati za stalnega sodnega izvedenca morajo pred imenovanjem uspešno opraviti strokovno usposabljanje v strokovnem združenju stalnih sodnih izvedencev.

Glede začasne prepovedi opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca hrvaški zakon določa, da se sodnemu izvedencu začasno prepove delo, če:

- brez utemeljenega razloga ne opravlja dodeljenih nalog;
- brez opravičenega razloga ni opravil zaupanega mu strokovnega pregleda;
- se nedostojno vede do delavcev pravosodnih organov ali strank, ali
- je zoper njega po uradni dolžnosti uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, razen kaznivega dejanja, storjenega iz malomarnosti.

Začasna prepoved se izreče za čas od treh mesecev do enega leta, razen v primeru, ko je suspendiran zaradi teka kazenskega postoka; v tem primeru se ga suspendira do pravnomočno končanega kazenskega postopka.

Stalnega sodnega izvedenca se razreši:

- če to sam zahteva;
- če se ugotovi, da niso obstajali ali so prenehali obstajati pogoji, na podlagi katerih je bil imenovan;
- če je na podlagi pravnomočne odločbe pristojnega organa razglašen za nesposobnega za opravljanje dejavnosti na področju, za katerega je bil imenovan;
- če mu je na podlagi pravnomočne sodne odločbe odvzeta poslovna sposobnost;
- če je bil obsojen za kaznivo dejanje, za katero se postopek vodi po uradni dolžnosti, razen za kaznivo dejanje, storjeno iz malomarnosti;
- če nevestno ali nepravilno opravlja zaupano mu strokovno delo;
- če ne predloži dokazila o sklenjeni pogodbi o zavarovanju odgovornosti za opravljanje nalog stalnega sodnega izvedenca;
- če krši določbe glede tajnosti podatkov;
- če opravlja naloge stalnega sodnega izvedenca tudi po pravnomočnosti sklepa o začasni prepovedi opravljanja nalog stalnega sodnega izvedenca.

Stalni sodni izvedenci se morajo držati rokov, določenih z odločbo, s katero jim je bilo naloženo izvedenstvo, varovati kot tajnost, kar so izvedeli pri opravljanju dela stalnega sodnega izvedenca in se strokovno izobraževati ter pridobivati strokovna znanja s področij, za katera so bili imenovani za stalne sodne izvedence.

Izvedenstvo v postopku praviloma opravlja en izvedenec, če pa sodišče meni, da je izvedenstvo kompleksno, lahko določi dva ali več izvedencev. Izvedenci se najprej določijo iz vrst stalnih sodnih izvedencev za določeno vrsto izvedenstva. Izvedenstvo se lahko naloži tudi strokovni ustanovi (bolnišnici, kemijskemu laboratoriju, fakulteti in podobno). Če obstajajo posebne ustanove za določene vrste izvedenstva (izvedenstvo ponarejenega denarja, rokopisa, daktiloskopsko izvedenstvo in podobno), se takšna izvedenstva, še posebej kompleksnejša, zaupajo predvsem tem ustanovam.

Če je določenih več izvedencev, lahko vložijo skupen izvid in mnenje, če se glede izvida in mnenja strinjajo. Če pa se glede izvida in mnenja ne strinjajo, vsak izvedenec posebej vloži svoj izvid in mnenje. Če se podatki izvedencev v njihovih izvidih bistveno razlikujejo ali če je izvid enega ali več izvedencev nejasen, nepopoln ali v nasprotju sam s seboj ali z ugotovljenimi okoliščinami in se te pomanjkljivosti ne morejo odpraviti z vnovičnim zaslišanjem izvedenca, se ponovi izvedenstvo z istim ali z drugimi izvedenci. Če v mnenju enega ali več izvedencev obstajajo protislovja ali pomanjkljivosti oziroma se pojavi utemeljen sum v pravilnost podanega mnenja in se te pomanjkljivosti ali sum ne morejo odpraviti z vnovičnim zaslišanjem izvedenca, se zahteva mnenje drugih izvedencev.

5.1.2 Portugalska

Sistem izvajanja dokazov s pomočjo strokovnjakov v sodnih postopkih je nekoliko drugačen na Portugalskem. Če je v postopku potrebno strokovno znanje, ki ga sodišče nima, sodnik izdelavo strokovnega mnenja glede tega vprašanja zaupa ustanovi, laboratoriju ali uradni organizaciji oziroma če to ni mogoče ali ni primerno, posamezniku, ki ga izbere izmed uveljavljenih strokovnjakov na tem področju. Izjema je področje medicine, kjer se izdelava izvedenskega mnenja vedno zaupa forenzičnim oddelkom oziroma medicinskim strokovnjakom. Stranke sodnega postopka lahko predlagajo, komu naj se zaupa izdelava strokovnega mnenja, in če obstaja soglasje strank, mora sodnik imenovati tistega strokovnjaka, ki so ga predlagale stranke, razen če obstaja utemeljen dvom glede njegove primernosti oziroma strokovnosti. Izdelava izvedenskega mnenja se lahko zaupa tudi skupini strokovnjakov, kadar je zaradi kompleksnosti zadeve potrebno strokovno znanje z več področij oziroma kadar zaradi kompleksnosti zadeve tako zahtevajo stranke. V takem primeru sodišče stranke zasliši, kdo naj pripravi izvedensko mnenje; če se stranke strinjajo, sodišče imenuje tisto skupino, ki so jo predlagale stranke, če pa soglasja strank ni, imenuje vsaka stranka enega strokovnjaka, sodišče pa dodatnega tretjega strokovnjaka. V manj zahtevnih sodnih postopkih se dokazovanje izvaja z enim strokovnjakom.

Strokovnjak mora svojo funkcijo opravljati vestno. V primeru nesodelovanja s sodiščem ga lahko sodnik kaznuje z denarno kaznijo oziroma ga lahko, če malomarno opravlja svoje delo (če delo opravlja neredno ali se ne udeležuje narokov), razreši kot izvedenca v konkretnem postopku.

Tudi za strokovnjake, ki sodelujejo v sodnih postopkih na Portugalskem, so predpisani izločitveni razlogi (po vsebini so podobni kot za sodnike). Prav tako ne morejo opravljati funkcije

strokovnjaka/izvedenca v sodnem postopku osebe, ki so nosilci javnih funkcij ali predstavniki avtonomnih regijskih organov ter javni tožilci oziroma diplomatski predstavniki tujih držav. Vsak, ki iz navedenih razlogov ne more opravljati funkcije strokovnjaka, je opravljanja te funkcije oproščen. Ugovore v zvezi obstojem ovir za imenovanje v določenem sodnem postopku lahko uveljavljajo stranke postopka ali sam strokovnjak, in sicer v 10 dneh od njegovega imenovanja. Strokovnjak se v zvezi s tem zasliši, sodišče pa nato izda sklep, v katerem ugotovi obstoj izločitvenih razlogov (zoper ta sklep ni pritožbe). V takem primeru sodnik v postopku imenuje novega strokovnjaka.

5.1.3 Malta

Na Malti položaj sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev urejajo postopkovni predpisi. Ti omogočajo, da sodišča v konkretnih postopkih za pomoč pri razjasnitvi določenih vprašanj imenujejo sodne izvedence, cenilce oziroma tolmače. Registracijsko sodišče (Court Registrars) in Ministrstvo za pravosodje vodita seznam strokovnjakov s posameznih področij. Za vpis strokovnjaka na seznam ni posebnega postopka (oziroma ni treba vložiti posebne vloge), ampak strokovnjake na seznam glede na njihovo razpoložljivost vpisujeta registracijsko sodišče in Ministrstvo za pravosodje. Vpis strokovnjaka na seznam časovno ni omejen, prav tako ni starostne omejitve za vpis strokovnjaka na seznam. Razlog za zamenjavo strokovnjaka je neizpolnjevanje njegovih obveznosti oziroma zamuda pri delu.

V sodnem postopku je kot izvedenec lahko imenovan le strokovnjak s seznama, vsak drugi strokovnjak lahko v postopku sodeluje le kot priča. Delo sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev nadzoruje sodišče.

5.1.4 Avstrija

V Republiki Avstriji je postopek imenovanja, zaprisege in vpisa na seznam sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev urejen s posebnim zakonom o sodnih strokovnjakih in tolmačih (Sachverständigen- und Dolmetschergesetz), plačilo za njihovo delo pa je urejeno z zakonom, ki ureja plačila pričam, izvedencem, tolmačem in porotnikom (Fees Claim Act 1975 – Gebührenanspruchsgesetz 1975). Urejanje položaja sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev je v pristojnosti avstrijskega Ministrstva za pravosodje.

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači so imenovani za omejeno časovno obdobje, in sicer za 5 let, status pa pridobijo, če je izkazana potreba po njihovem imenovanju in izpolnjujejo z zakonom določene pogoje (10-letne ali 5-letne delovne izkušnje na strokovnem področju, na katerem želijo opravljati izvedensko ali cenilsko delo – odvisno od stopnje izobrazbe, poslovna in zdravstvena sposobnost, vrednost javnega zaupanja, državljanstvo Republike Avstrije ali države članice EU, sklenjeno zavarovanje odgovornosti ...) ter opravijo poseben izpit. Zakon ne predvideva starostne omejitve za vpis na listo sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev, prav tako ni omejeno njihovo število. Seznane vodijo predsedniki deželnih sodišč; vsak strokovnjak pa je lahko vpisan le na listo enega deželnega sodišča.

Razlogi za izbris z liste sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev: če ne obstaja več potreba po njihovem imenovanju; če se ugotovi, da že ob imenovanju niso izpolnjevali vseh pogojev za pridobitev statusa oziroma v času, ko so imenovani, ne izpolnjujejo več vseh pogojev za imenovanje; če neupravičeno odklanjajo delo sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača; če večkrat

zavlačujejo z izdelavo oziroma predložitvijo izvedenskega oziroma cenilnega poročila; če javno objavijo vsebino svojega mnenja z namenom očrnuti javno podobo sodstva.

V Republiki Avstriji ni posebne zbornice sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev. Njihove interese zastopa Zveza sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev (Hauptverband der Gerichtssachverständigen), ki je članica več področnih deželnih zvez. Članstvo v tej organizaciji je prostovoljno.

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači lahko delujejo prosto na trgu in niso vezani le na delo pred sodišči.

Nadzor nad njihovim delom izvaja predsednik deželnega sodišča, in sicer ob vložitvi vloge za vnovično uvrstitev na listo strokovnjakov. Takrat predsednik sodišča preveri sposobnost in uspešnost posameznega strokovnjaka oziroma tolmača v zadnjih 5 letih. V primeru ugotovljenih ponavljajočih se napak predsednik sodišča strokovnjaka izbriše s seznama.

5.1.5 Francija

Položaj sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev v Franciji je urejen v Law No. 71-498 of 29 June 1971 and Decree No 2004-1463 of 23 December 2004.

Za sodnega izvedenca, cenilca in tolmača v Franciji je lahko imenovana vsaka fizična ali pravna oseba, ki vloži zahtevo za pridobitev tega statusa in ki izpolnjuje posebne pogoje za imenovanje. Za sodnega izvedenca, cenilca ali tolmača je lahko imenovana oseba, ki je vredna javnega zaupanja; ki ni v stečaju ali ki ji ni izrečena sankcija po trgovinskem zakoniku; ki ima dolgoletne izkušnje na področju, na katerem želi opravljati izvedensko delo, katere dejavnost ni nezdružljiva z opravljanjem dela sodnega izvedenca, cenilca oziroma tolmača; ki izpolnjuje starostni kriterij in živi na območju višjega sodišča.

Sodni izvedenci, cenilci in tolmači so vpisani na listo sodnih izvedencev. Francoski pravni sistem razlikuje dve vrsti list sodnih strokovnjakov, in sicer nacionalno listo registriranih sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev, ki jo vodi Vrhovno sodišče (Court of Cassation), in liste pravnih strokovnjakov, ki jih vodijo višja sodišča (Court of Appeal). Vsak strokovnjak mora biti najprej vpisan na listo pri višjem sodišču. Prvi vpis (registracija) se po natančnem preverjanju pogojev (izobrazba, strokovne izkušnje, državljanstvo, starostna meja ...) opravi za poskusno dobo treh let, po uspešno prestani preizkusni dobi pa se strokovnjak vpiše na listo za nadaljnjih pet let. Šele po petih letih na listi višjega sodišča se lahko strokovnjak vpiše na nacionalno listo sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev. Število sodnih izvedencev, cenilcev oziroma tolmačev ni omejeno.

Vpis na listo se izvede na podlagi vloge, ki jo morajo kandidati do 1. marca tekočega leta poslati na prvostopenjsko sodišče. Tam vlogo prvič pregledajo in preverijo, nato pa vloge kandidatov, ki izpolnjujejo pogoje, posredujejo na višje sodišče, kjer jih preverijo še enkrat. Listo nato sodišče objavi v prvi polovici novembra.

Na listo se kot strokovnjak lahko vpiše kandidat, ki še ni dopolnil 70 let. Če je strokovnjak na to listo vpisan pred 70. letom, pa nato v obdobju, za katerega je vpisan na listo, dopolni 70 let, lahko naloge strokovnjaka opravlja do konca obdobja, za katero je vpisan na listo.

Strokovnjak se izbriše z liste, če mu je odvzeta poslovna sposobnost, če mu je izrečena disciplinska sankcija, po preteku obdobja, za katerega je vpisan na listo, če je dopolnil 70 let oziroma če po izteku obdobja imenovanja ne vloži nove vloge za vpis na listo. Z liste se izbriše tudi, če ne izpolnjuje več pogojev za vpis nanjo.

Nadzor nad delom sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev se izvaja vsakih 5 let, ob vložitvi vlog za podaljšanje njihove registracije.

5.1.6 Nemčija

V Nemčiji ni centralnega organa, ki bi bil pristojen za imenovanje sodnih izvedencev, cenilcev ali tolmačev (na primer Ministrstvo za pravosodje), ampak sodišča za pomoč pri razjasnitvi določenih vprašanj v postopku imenujejo strokovnjake s posameznih področij. Liste strokovnjakov na teh področjih vodijo strokovna združenja oziroma zbornice, na listo pa se lahko vpiše tisti strokovnjak, ki zaprosi za vpis in ki izpolnjuje posebne pogoje, kot jih določijo strokovna združenja oziroma zbornice. Za vpis na listo niso predpisane starostne omejitve, na splošno pa mora strokovnjak za vpis na listo izkazati specialno znanje in izkušnje na področju, za katerega želi biti vpisan na listo.

Ministrstvo za pravosodje nima pristojnosti v zvezi z delom teh strokovnjakov, prav tako zakon ne predpisuje posebnih pogojev, ki bi jih moral nekdo izpolnjevati, da bi lahko bil vpisan na listo.

Kot strokovnjaki so v postopku pred sodišči lahko postavljene le fizične osebe (ena ali več), ki zaupanih jim nalog ali izdelave izvedenskega mnenja ne smejo prenesti na tretjega. Če pri izdelavi izvedenskega mnenja potrebujejo pomoč tretje osebe, morajo v mnenju izrecno napisati, kdo jim je pomagal pri izdelavi mnenja in v kakšnem obsegu.

Strokovnjak mora pri svojem delu upoštevati navodila sodišča. Če ne pride na sodišče ali če zavrne izdelavo izvedenskega mnenja, čeprav mu je bila njegova izdelava naložena, se mu naloži plačilo stroškov, ki so zaradi tega nastali, istočasno pa se ga tudi denarno kaznuje. Če takšna dejanja ponavlja, se mu lahko izreče nova denarna kazen. Prav tako se strokovnjaka denarno kaznuje, če svojega dela ne opravi pravočasno.

Plačilo za strokovnjake je urejeno v Zakonu o sodniških prejemkih in nadomestilih (Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz, JVEG). Ta določa, da vsem omenjenim strokovnjakom pripada plačilo za njihovo delo in da so upravičeni tudi do povrnitve stroškov, ki so jih imeli zaradi dela. Plačilo se izračuna na podlagi fiksne urne postavke, pri čemer ni razlike, ali strokovnjaki sodelujejo v civilnih ali kazenskih postopkih pred sodiščem. V spremembah in dopolnitvah Zakona o sodniških prejemkih in nadomestilih je tabela oziroma seznam urnih postavk za sodne strokovnjake, v njej pa so področja razvrščena po pomembnosti. Vsako strokovno področje je razvrščeno v kategorije od 1 do 10, kar ustreza urni postavki med 65 in 125 €. Plačilo za delo na sodišču doseže približno 80 % vrednosti plačila, ki bi ga strokovnjak dosegel za enako delo na trgu.

5.2 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, bo izvajalo postopke preverjanja strokovnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev na podlagi predloženih dokazil o strokovnem izpopolnjevanju, ki so jih sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači na podlagi 27. člena ZSICT dolžni predložiti ministrstvu po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let. Enaka ureditev je veljala že pred uveljavitvijo ZSICT leta 2019.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači bodo razbremenjeni dolžnosti sporočanja podatkov o stalnem in začasnem prebivališču ter zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu, ki jih morajo za namen vodenja imenika po veljavni ureditvi sporočati ministrstvu.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona ne bo imel posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Vlada oziroma resorno ministrstvo bo predstavilo zakon širši javnosti z objavo na svetovnem spletu, ožji javnosti pa na predavanjih, srečanjih, posvetih v okviru izobraževalnih dejavnosti in

podobno. Pomembnejši strokovni srečanja, na katerih bo ministrstvo predstavilo spremembe zakona strokovni javnosti, bosta letno srečanje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev ter letno srečanje sodnih tolmačev, ki ju že vrsto let organizira Center za izobraževanje v pravosodju.

Strokovnemu svetu bo resorno ministrstvo spremembe zakona predstavilo na eni od sej Strokovnega sveta.

Ministrstvo za pravosodje bo spremljalo izvajanje sprejetega zakona prek odzivov izvajalcev zakona in udeležencev postopkov, s pomočjo Strokovnega sveta in s spremljanjem statističnih podatkov, tako tistih, ki jih s pomočjo izvajanja preizkusov strokovnosti ter prejetih izjav o delu zbira samo, kot tudi s pomočjo statističnih podatkov sodstva.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

S predlaganim zakonom se realizirajo predlogi za optimizacijo tega področja, ki so bili del Poročila o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja (v nadaljnjem besedilu: Evalvacija ZSICT), s katerim se je Državni zbor seznanil v decembru 2021. Zato predlagane normativne rešitve v pretežni meri sledijo ugotovitvam Evalvacije ZSICT, ki je bila v skladu s 57. členom ZSICT pripravljena skupaj s Strokovnim svetom, in temeljijo predvsem na Akcijskem načrtu in Predlogih za optimizacijo oziroma dodatno normiranje ZSICT. Tekom priprave predloga zakona je bilo delovno gradivo večkrat usklajevano s Strokovnim svetom. Prvi osnutek delovnega gradiva je bil Strokovnemu svetu poslan dne 6. 4. 2021, dopolnjena osnutka gradiva pa dne 6. 1. 2023 in 20. 1. 2023.

Dne 22. 3. 2023 je bil Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih poslan v strokovno usklajevanje Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije, Vrhovnemu državnemu tožilstvu Republike Slovenije, Državnemu odvetništvu Republike Slovenije, Odvetniški zbornici Slovenije, Notarski zbornici Slovenije in ponovno tudi Strokovnemu svetu za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje. Nekatere določbe pa so bile neformalno usklajevane z Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje, Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in inovacije in Ministrstvom za finance.

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije in Državno odvetništvo Republike Slovenije sta podala mnenje brez pripomb. Strokovni svet za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje je podal predlog za spremembo člena, ki ni predmet sprememb tega zakona.

V nadaljevanju so prikazane pripombe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, Odvetniške zbornice Slovenije, Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije in Ministrstva za vzgojo in izobraževanje ter opredelitev predlagatelja po posameznih členih predloga zakona.

K 10. členu (16. člen ZSICT):

Odvetniška zbornica Slovenije:

V zvezi z možnimi odstopi glede izpolnjevanja pogojev za imenovanje za sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača, konkretno glede izobrazbe, poudarjajo, da naj gre ob upoštevanju njihove vloge strokovnega pomočnika sodišča res za izjemne primere.

Gre za primere, kjer v Republiki Sloveniji iz objektivnih razlogov ni mogoče doseči višje izobrazbe.

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije:

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije je na zaprosilo MP glede oblikovanja zakonske določbe, na podlagi katere bi se Ministrstvo za pravosodje povežalo z evidenco eVŠ glede pridobivanja podatka o pridobljeni ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, predlagalo, da se določba glasi: »Podatke o pridobljeni visokošolski ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače ministrstvo pridobi iz evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji – eVŠ. eVŠ s povezovanjem zbirk posreduje podatke o osebah z zaključeno izobrazbo (ime priimek, EMŠO, datum dosega izobrazbe, dosežena stopnja izobrazbe in razvrstitev po KLASIUS-SRV in KLASIUS-P-16, naziv visokošolskega zavoda, naziv visokošolskega programa); Povezovalni znak je EMŠO.«.

Predlogu se vsebinsko sledi in se ga slogovno preoblikovanega vključi v 2. točko novega četrtega odstavka 16. člena ZSICT.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje:

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje je na zaprosilo MP glede oblikovanja zakonske določbe, na podlagi katere bi se Ministrstvo za pravosodje povežalo z evidenco CEUVIZ glede pridobivanja podatka o pridobljeni ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, pojasnilo, da je v CEUVIZ podatek o zaključeni srednješolski izobrazbi opredeljen v 135.a členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22 in 158/22 – ZDoh-2AA), in sicer v petnajsti alineji drugega odstavka kot »datum zaključka izobraževanja v vzgojno-izobraževalnem ali študijskem programu«. Šole vnašajo podatek o datumu spričevala mature (splošne ali poklicne) ali zaključnega izpita in višje šolske diplome. V CEUVIZ so na voljo podatki od šolskega leta 2011/2012 dalje za srednje šole in od 2006/2007 dalje za višje strokovne šole, pri čemer opozarjajo, da kljub večletnim naporom in opozorilom šole v evidenco še vedno relativno pomanjkljivo vnašajo podatek o datumu zaključka srednješolskega izobraževanja, z izjemo zadnjih petih let pa tudi višješolskega, zato manjkajoč podatek ne pomeni nujno, da kandidat šolanja ni zaključil. Predlagali so, enak zapis določbe, kot so ga predlagali iz MVZI, s prilagoditvijo: »Podatke o pridobljeni srednješolski ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače ministrstvo pridobi iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja – CEUVIZ. CEUVIZ s povezovanjem zbirk posreduje podatke o osebah z zaključeno izobrazbo (ime priimek, EMŠO, datum zaključka izobraževanja v vzgojno-izobraževalnem ali študijskem programu, dosežena stopnja izobrazbe in razvrstitev po KLASIUS-SRV in KLASIUS-P-16, ime vzgojno-izobraževalnega zavoda, vzgojno-izobraževalni ali študijski program); Povezovalni znak je EMŠO«.

Predlogu se vsebinsko sledi in se ga slogovno preoblikovanega vključi v 3. točko novega četrtega odstavka 16. člena ZSICT.

K 15. členu (novi 21.a člen ZSICT):

Vrhovno sodišče Republike Slovenije (VS RS):

V predlagano določbo novega 21.a člena ZSICT je prenesena določba veljavnega 18. člena ZSICT, pri čemer je v celoti izpuščeno besedilo sedaj veljavnega drugega odstavka 18. člena ZSICT, kar po oceni VS RS ni ustrezno.

Naslov predlaganega novega 21.a člena ZSICT je »komunikacija v sodnem in upravnem postopku«, pri čemer VS RS ugotavlja, da omenjeni člen ureja le vročanje pisanj s strani sodišča sodnim izvedencem, cenilcem in tolmačem, ne pa tudi vlaganj pisanj na sodišča s strani omenjenih.

Drugi odstavek predlaganega novega 21.a člena predvideva, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko sodišču sporoči, da želi posredovanje pisanj po varni elektronski poti v varen elektronski predal ali na naslov za vročanje po varni elektronski poti, registriran v informacijskem sistemu, katerega naslov navede v vlogi, s katero sporoči sodišču ali upravnemu organu, da želi takšen način posredovanja pisanj. To pa je drugače, kot določa tretji odstavek 117. člena Zakona o kazenskem postopku. Ta namreč med drugim določa, da se sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem pisanja vročajo po elektronski poti v varen elektronski predal, če je tako vročanje mogoče in če drug način vročanja iz prvega odstavka tega člena ni primernejši. Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači morajo v informacijskem sistemu sodstva registrirati svoj varni elektronski predal ali naslov za vročanje po varni elektronski poti.

Dalje VS RS ugotavlja, da Zakon o pravdnem postopku v sedmem odstavku 132. člena med drugim določa, da se državnim organom, odvetnikom, notarjem, izvršiteljem, stečajnim upraviteljem in drugim osebam, za katere tako določa zakon, vedno vroča po varni elektronski poti. Organi in omenjene osebe morajo v informacijskem sistemu sodstva registrirati svoj varni elektronski predal ali naslov za vročanje po varni elektronski poti.

Predlagana nova ureditev ne zavezuje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev k elektronskemu poslovanju v kazenskih postopkih na enak način kot ZKP, v civilnih postopkih pa, glede na predlagano besedilo, v celoti prepušča odločitev o elektronskih vročitvah sodnim izvedencem, sodnim cenilcem oziroma sodnim tolmačem. To pa ni v skladu z zastavljenim ciljem vzpostavitve celovitega elektronskega poslovanja v sodnih postopkih, na kar so opozorili že ob pripravi zakona leta 2017. Ocenjujejo, da je ureditev elektronskega vročanja sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem v ZKP ustrezna, zato tudi ob pripravi sprememb zakona ponovno predlagajo, da se enako uredi tudi za civilne postopke.

Glede na mnenje VSRS se doda izpuščeni drugi odstavek 18. člena ZSICT. Glede elektronskega poslovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev s sodiščem pa predlagatelj pojasnjuje, da ZKP v tretjem odstavku 117. člena določa vročanje v varen elektronski predal le, če je tako vročanje mogoče, kar pomeni, da ne zavezuje k takšnemu načinu vročanja. ZPP pa v sedmem odstavku 132. člena med organi, ki se jim vedno vroča po varni elektronski poti, sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ne omenja. Zaradi navedenega se glede tega v ZSICT določa le, da sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači s sodiščem ali upravnim

organom komunicirajo na način, kot ga določajo procesni predpisi postopka, v katerem jih sodišče ali upravni organ postavi.

K 16. členu (22. člen ZSICT):

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

Predlagajo, da se nejavni del imenika, ki je dostopen le sodiščem, dopolni z vsemi podatki, ki jih sodišča potrebujejo ne le za postavitev sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, temveč tudi za odmero nagrade in povračila stroškov ter izplačilo le-teh. Zaradi pomanjkanja ustreznih podatkov morajo sodišča v vsakem konkretnem primeru pisno pozvati sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača na predložitev potrebnih podatkov.

Sodišča bi v evidenci potrebovala še podatke o:

- statusu sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača, od katerega je odvisno, ali je potrebno obračunati prispevke pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter prispevke ZZVZZ;*
- davčni številki in o tem, ali je izvedenec zavezanec za DDV;*
- številki TRR, na katerega se izvede nakazilo.*

Podatki, pomembni za to, da se obračunajo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevki za ZZVZZ iz trenutnih podatkov o zaposlitvenem statusu, ki se vodi v imeniku, niso nujno primerni za pravičen obračun. Iz imenika namreč lahko izhaja, da je npr. sodni izvedenec v rednem delovnem razmerju za polni delovni čas, ima pa tudi odprt popoldanski s.p., kar iz zaposlitvenega statusa v imeniku ni razvidno, zato bi v primeru uporabe podatkov imenika prišlo do nepravilnega obračuna. Glede na pojasnjeno potrebujejo sodišča za pravičen obračun podrobnejše podatke, ki jih sedaj pridobivajo tako, da pošiljajo npr. sodnim izvedencem v izpolnjevanje podrobnejšo izjavo o njihovem statusu.

Zaposlitveni status (šesta alineja prvega odstavka 22. člena ZSICT) se črta in bo ponovno predmet razprave, ko bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije vzpostavilo povezavo do skritega dela imenika. Natančno bo treba opredeliti vrste in vire podatkov (kaj status pomeni). ZZS ni ustrezen vir podatka. Status sodnih izvedencev, cenilcev in tolmačev se namreč šteje za drugo pravno razmerje, kar pomeni, da sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači to opravljajo poleg rednega statusa (rednega dela), ki je zaposlitev, samozaposlitev, status upokojenca idr. Zato je vprašanje vira pridobivanja tega podatka.

K 25. členu (novi 25.a člen ZSICT):

Vrhovno sodišče Republike Slovenije:

V prvem odstavku novega 25.a člena, ki določa obveznost sodišč, da v evidenco obremenjenosti tekoče vnašajo podatke iz tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka 25.a člena zakona, ko bodo za to zagotovljeni tehnični pogoji za njeno izvajanje, manjka, da to velja tudi za vnos podatkov iz druge alineje prvega odstavka 25.a člena zakona (opravilna številka zadeve, v kateri je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač postavljen za izdelavo izvida, mnenja, cenitve ali prevoda ter navedba sodišča, ki ga je postavilo). Najbrž gre za redakcijsko napako, ki bo, če ne bo popravljena, imela za posledico, da bo obveznost, da sodišča vnašajo podatke v evidenco obremenjenosti (opr. št. in sodišče), nastala z uveljavitvijo zakona (vzpostavitev evidence), za

ostale podatke (področje, rok izdelave, odklonilni razlogi) pa šele, ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji. V zvezi s tem še dodajamo, da je bilo na sestanku med ministrstvom in Vrhovnim sodiščem sicer dogovorjeno, da bo vpisovanje v evidenco obremenjenosti potekalo avtomatsko s strani posameznega informatiziranega vpisnika (ko bodo za to izpolnjeni tehnični pogoji), vendar tega avtomatizma ne bo možno zagotoviti v primeru, da bo evidenca obremenjenosti vsebovala tudi o podatek o odklonitvi dela in razlogu odklonitve. Glede na to predlagamo razmislek o tem, ali je nujno, da se ta podatek vodi v evidenci.

Pripomba je upoštevana. S prehodno določbo je določeno, da se bo 25.a člen začel uporabljati, ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji za njegovo izvajanje. Podatek o evidentiranju odklonitve (peta alineja) se črta, ker rešitve ni mogoče informacijsko izvesti.

K 23. členu (29. člen ZSICT):

Odvetniška zbornica Slovenije:

Ob upoštevanju, da ima mnenje ali cenitev, ki jo pripravi sodni izvedenec ali sodni cenilec, vpisan v imenik pri MP, večjo težo kot zgolj mnenje strokovnjaka, ki v imenik ni vpisan, menijo, da bi bilo smiselno razmisliti o vzpostavitvi disciplinske odgovornosti za vsa mnenja in cenitve, izdelane s strani v imenik vpisanih strokovnjakov, ne glede na to, ali so mnenja narejena v okviru sodnega postopka ali zunaj njega.

Težo mnenju določi sodišče v okviru presoje dokazov. V okviru tega se mnenje sodnega izvedenca ali cenilca ne razlikuje od mnenja *ad hoc* postavljenega strokovnjaka. Ministrstvo za pravosodje nima pravne podlage, da bi nadziralo v imenik vpisane osebe tudi v okviru izvajanja njihove pridobitne gospodarske dejavnosti. Za to so pristojne področne zbornice, kjer obstajajo, lahko tudi poklicna združenja in podobno.

K 24. členu (30. člen ZSICT):

Odvetniška zbornica Slovenije:

Premalo dorečena pomena izrazov »neredno opravljanje« in »večkratno neredno opravljanje«.

Z »nerednim opravljanjem« v okviru lažjih kršitev je mišljeno, da gre za prvo obravnavo kršitve, »večkratno neredno opravljanje« v okviru hujših kršitev pa se lahko ugotovi, ko je bila oseba že enkrat sankcionirana za lažjo disciplinsko kršitev »nerednega opravljanja dolžnosti« po 6. točki drugega odstavka 30. člena ZSICT. Po ponovnem pregledu določbe je bila črtana 2. točka tretjega odstavka »večkratno neredno opravljanje dolžnosti«, saj je ponavljanje kršitev že zajeto v 2. točki tretjega odstavka 30. člena ZSICT.

K 29. členu (novi 46.a člen ZSICT):

Ministrstvo za finance:

Ministrstvo za finance je na zaprosilo MP glede predloga zakonske določbe, na podlagi katere bi se sodnim cenilcem zagotovila pravica do brezplačnega dostopa do prevodov Mednarodni standardov ocenjevanja vrednosti (MSOV), ki jih po 9. členu Zakona o Revidiranju (ZRev-2) zagotavlja Slovenski inštitut za revizijo (SIR), pojasnilo, da so v okviru resorne pristojnosti Ministrstva za finance k zadnjima dvema spremembama Zakona o revidiranju (noveli ZRev-2A in

ZRev-2B) pristopili predvsem zaradi potrebe prenosa evropske revizijske direktive 2014/56/EU in za potrebe izvajanje revizijske uredbe 2014/537/EU. V druge določbe zakona, ki s temi prenosi niso bile neposredno povezane, se ni posegalo. Kot je izpostavljeno v vašem dopisu, je torej brezplačen dostop do slovenskih prevodov MSOV, ki jih po 9. členu ZRev-2 zagotavlja SIR, zagotovljen samo članom SIR in jih zaradi svojega statusa (pravna oseba zasebnega prava) ne objavlja v Uradnem listu RS, ampak so njegova tržna dejavnost. Zato se zdi smiselno, da se oblikuje 46.a člen v predlogu sprememb ZSICT, kot predlagano v dopisu. Na ta način prevodi MSOV sicer niso javno objavljeni, vendar pa so vsaj brezplačno dostopni za uporabnike, katerim je z zakonom predpisana njihova obvezna uporaba. Vseeno je mogoče pričakovati, da bo SIR kot zasebni subjekt, ki je nosilec javnega pooblastila in naloge, zahteval sorazmerno povračilo svojih stroškov prevajanja, zato je potrebno tudi premisliti, od kod se bodo ta sredstva zagotavljala.

V zvezi s pripombo MF, da bo SIR kot zasebni subjekt, ki je nosilec javnega pooblastila za zagotavljanje slovenskih prevodov MSOV, zahteval sorazmerno povračilo svojih stroškov prevajanja, predlagatelj pojasnjuje, da uporabo MSOV predpisujejo številni nacionalni predpisi (med drugim Zakon o revidiranju²³, Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju²⁴, Zakon o hipotekarni in komunalni obveznici²⁵, Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti²⁶, Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin²⁷ in drugi). Ker pa je naloga SIR na podlagi javnega pooblastila iz 9. člena ZRev-2 tudi zagotavljanje slovenskih prevodov MSOV, bi moral SIR le-te javno objaviti v Uradnem listu RS, kot je to za predpise običajno ali pa jih vsaj javno objaviti na svoji spletni strani, ne pa da jih brezplačno zagotavlja le svojim članom, ostalim pa le proti plačilu. Le tako je po mnenju predlagatelja mogoče zagotoviti pravno varnost in predvidljivost v zadevah, kjer nacionalna zakonodaja napotuje na obvezno uporabo MSOV.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe niso sodelovali pri pripravi predloga zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

- dr. Dominika Švarc Pipan, ministrica za pravosodje;
- mag. Valerija Jelen Kosi, državna sekretarka, Ministrstvo za pravosodje;
- dr. Igor Šoltes, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje.

²³ Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21

²⁴ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US in 157/22 – odl. US.

²⁵ Uradni list RS, št. 123/21.

²⁶ Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18.

²⁷ Uradni list RS, št. 77/17, 33/19 in 66/19.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (Uradni list RS, št. 22/18 in 3/22 – ZDeb) se v 4. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Ministrstvo, pristojno za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), najpozneje do 1. marca v posameznem koledarskem letu objavi poziv k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Ministrstvo v posameznem koledarskem letu objavi dodatni poziv, če na posameznem strokovnem področju in podpodročju izvedenskega ali cenilskega dela oziroma pri posameznem tujem jeziku ali slovenskem znakovnem jeziku ugotovi potrebo po imenovanju novih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev.«.

2. člen

V 6. členu se šesti do osmi odstavek spremenijo tako, da se glasijo:

»(6) V Strokovnem svetu vselej sodeluje predstavnik sodstva, ki skrbi za komunikacijo med Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vrhovno sodišče) in ostalimi sodišči ter Strokovnim svetom. Imenuje ga predsednik vrhovnega sodišča izmed sodnikov sodišč prve stopnje. V Strokovnem svetu ima pravico do razprave brez pravice do glasovanja.

(7) Član Strokovnega sveta ima po enega namestnika, ki ga nadomešča v njegovi odsotnosti in v primeru predčasnega prenehanja mandata člana do imenovanja novega člana za predmetni sklop strokovnih področij oziroma jezikov. Praviloma se namestnika določi tako, da je skupaj s članom zagotovljena ustrezna uravnoteženost s strokovnimi področji ali jeziki, ki jih zajema posamezen sklop. Določbe tega zakona, ki veljajo za člane Strokovnega sveta, se smiselno uporabljajo tudi za njihove namestnike.

(8) Predsednico oziroma predsednika (v nadaljnjem besedilu: predsednik) Strokovnega sveta in njegovo namestnico oziroma namestnika (v nadaljnjem besedilu: namestnik predsednika) izvolijo člani Strokovnega sveta izmed sebe s tajnim glasovanjem z dvotretjinsko večino glasov vseh članov.«.

Za osmim odstavkom se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Predsednik in njegov namestnik sta izvoljena za dobo treh let z možnostjo enkratne ponovne izvolitve.«.

3. člen

V 7. členu se v tretji alineji beseda »potrditev« nadomesti z besedilom »priprava in potrditev«.

Peta alineja se spremeni tako, da se glasi:

»– preverjanje ustreznosti dokazil o strokovnem izpopolnjevanju na zaprosilo ministrstva;«.

Sedma alineja se spremeni tako, da se glasi:

»– skrb za ustreznost nabora strokovnih področij in strokovnih podpodročij ter njihovih opisov za sodne izvedence in sodne cenilce ter ustreznost nabora jezikov za sodne tolmače v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;«.

4. člen

V 9. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Stalna strokovna telesa so strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavniki strokovnih združenj, sestavljena iz sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki Strokovnemu svetu zagotavljajo strokovno pomoč v obliki pisnih strokovnih mnenj z določenega strokovnega področja oziroma jezika.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Strokovni svet se na seji seznani z mnenjem stalnega strokovnega telesa iz prvega odstavka tega člena in mu po potrebi naloži dopolnitev mnenja ali ponovno obravnavo strokovnih vprašanj v določenem delu.«.

5. člen

V 10. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Posamezno začasno strokovno telo ima tri člane, ki jih za posamezno strokovno področje oziroma jezik predlagajo strokovna združenja. Če za posamezno strokovno področje oziroma jezik sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači niso povezani v strokovno združenje, Strokovni svet za pomoč pri iskanju primernih kandidatov zaprosi druge organe ali strokovne institucije oziroma ministrstva, ki so pristojna za posamezno področje oziroma jezik.«.

Za drugim odstavkom se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se za člana začasnega strokovnega telesa lahko imenuje tudi drugega strokovnjaka brez statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, če za posamezno področje oziroma jezik ni imenovanih dovolj sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev oziroma je to potrebno zaradi zagotovitve nepristranskosti strokovnega telesa.

(4) Strokovni svet obravnava mnenje začasnega strokovnega telesa po postopku iz petega odstavka prejšnjega člena.«.

6. člen

V 13. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi:

»(pečat in sedež)«.

Prvi odstavek se črta.

Dosedanja drugi in tretji odstavek postaneta prvi in drugi odstavek.

7. člen

Za 13. členom se doda nov 13.a člen, ki se glasi:

»13.a člen
(sejnina, plačilo za delo in povrnitev stroškov)

(1) Predsednik in člani Strokovnega sveta ter njihovi namestniki so za udeležbo na sejah Strokovnega sveta upravičeni do sejnine in povrnitve stroškov.

(2) Člani Strokovnega sveta ter člani stalnih in začasnih strokovnih teles so upravičeni do plačila za delo in povrnitve stroškov v zvezi z delom, ki ga opravijo za Strokovni svet v okviru njegovih pristojnosti na podlagi tretje, četrte, pete, šeste, sedme in enajste alineje 7. člena tega zakona.

(4) Višino sejnine, plačila za delo in povrnitve stroškov iz prejšnjih odstavkov predpiše minister.

(5) Finančna sredstva za delo Strokovnega sveta in njegovih strokovnih teles se zagotavljajo v okviru proračuna ministrstva.«.

8. člen

V 14. členu se črta drugi odstavek.

V prvem odstavku, ki postane edini odstavek, se oznaka odstavka črta.

9. člen

V 15. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za vsako strokovno oziroma jezikovno področje ali za več vsebinsko povezanih področij se izdelajo splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, ki jih morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači upoštevati pri svojem delu.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Ministrstvo splošne in posamične smernice ter njihove spremembe in dopolnitve objavi na svoji spletni strani.«.

Dosedanji tretji do peti odstavek postanejo četrti do šesti odstavek.

10. člen

16. člen se spremeni tako, da se glasi:

»16. člen (pogoji za imenovanje)

(1) Za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača je lahko imenovana fizična oseba, ki:

1. ima ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje za določeno področje dela izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja,
2. ima predbolonjsko univerzitetno izobrazbo ali končan bolonjski magistrski študijski program,
3. je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora in aktivno obvlada slovenski jezik,
4. je poslovno sposobna,
5. je osebnostno primerna,
6. ima najmanj šest let delovnih izkušenj s področja, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača,
7. ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, zaradi katerega bi bila moralno neprimerna za opravljanje izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja, ker bi to lahko škodovalo nepristranskemu ali strokovnemu opravljanju njenega dela ali ugledu sodišča,
8. ima veljavno dovoljenje za samostojno opravljanje dejavnosti (licenco) ali opravljen strokovni oziroma specialistični izpit za opravljanje dejavnosti s področja, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, če je v skladu s posebnimi predpisi to pogoj za opravljanje te dejavnosti,
9. ni bila razrešena kot sodni izvedenec, cenilec ali tolmač po določbah tega zakona iz razloga trajnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.

(2) Za delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ni osebnostno primeren tisti, čigar delo oziroma ravnanje ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo izvedensko delo, cenitev ali tolmačenje opravljal pošteno ali vestno oziroma ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo varoval ugled in verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja. Šteje se tudi, da ta pogoj ni izpolnjen, kadar še ni minilo 5 let od pravnomočnosti odločbe o razrešitvi.

(3) Ne glede na 2. točko prvega odstavka tega člena je lahko za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca imenovana oseba, ki ima nižjo izobrazbo, kot je določena v 2. točki prvega odstavka tega člena, če zaradi neobstoja ustrezne stopnje študijskega programa v Republiki Sloveniji na področju, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, ni mogoče izpolniti zahtevanega pogoja izobrazbe. Za sodnega tolmača pa je lahko imenovana oseba, ki

ima nižjo izobrazbo, kot je določena v 2. točki prvega odstavka tega člena, če je materni govorec tujega jezika, za katerega želi opravljati delo sodnega tolmača.

(4) Ministrstvo brezplačno pridobiva podatke za osebe po tem zakonu iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

1. Ministrstva za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva (ime, priimek, EMŠO, državljanstvo, stalno in začasno prebivališče, številka mobilnega telefona in elektronski naslov za vročanje, sprememba osebnega imena, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa, datum smrti);
2. Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije – podatke o pridobljeni visokošolski ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače ministrstvo pridobi iz evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji eVŠ. eVŠ s povezovanjem zbirk posreduje podatke o osebah z zaključeno izobrazbo (ime, priimek, EMŠO, datum pridobitve izobrazbe, dosežena stopnja izobrazbe in razvrstitev po KLASIUS-SRV in KLASIUS-P-16, naziv visokošolskega zavoda, naziv visokošolskega programa);
3. Ministrstva za vzgojo in izobraževanje – podatke o pridobljeni srednješolski ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače ministrstvo pridobi iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja – CEUVIZ. CEUVIZ s povezovanjem zbirk posreduje podatke o osebah z zaključeno izobrazbo (ime, priimek, EMŠO, datum zaključka izobraževanja v vzgojno-izobraževalnem ali študijskem programu, dosežena stopnja izobrazbe in razvrstitev po KLASIUS-SRV in KLASIUS-P-16, ime vzgojno-izobraževalnega zavoda, vzgojno-izobraževalni ali študijski program).

(5) Oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, izkaže ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje z opravljenim posebnim preizkusom strokovnosti.

(6) Minister podrobneje predpiše način imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.«.

11. člen

V 17. členu se tretji, četrti in peti odstavek črtajo.

Dosedanji šesti odstavek postane tretji odstavek.

12. člen

18. člen se črta.

13. člen

V 20. členu se v drugem odstavku za besedo »strokovnjakov« doda beseda »lahko«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, lahko celotni preizkus za posamezno področje, podpodročje ali jezik opravlja največ trikrat, vendar v okviru posameznega javnega poziva le enkrat.«.

14. člen

V 21. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Če oseba v šestih mesecih po opravljenem preizkusu strokovnosti ne priseže v skladu s prvim odstavkom tega člena, razen če ne priseže iz razlogov, na katere sama ne more vplivati in je o tem seznanila ministrstvo, se šteje, da je oseba umaknila vlogo za imenovanje in se postopek imenovanja ustavi. V vsakem primeru se postopek imenovanja ustavi, ko preteče eno leto od dneva opravljenega preizkusa strokovnosti in oseba v tem obdobju ni prisegla, razen če oseba ni prisegla iz razlogov, ki so nastali na strani ministrstva.«.

15. člen

Za 21. členom se doda naslov novega IV.A poglavja ter novi 21.a, 21.b, 21.c, 21.č, 21.d in 21.e člen, ki se glasijo:

»IV.A poglavje DELO V SODNEM IN UPRAVNEM POSTOPKU

21.a člen (komunikacija v sodnem in upravnem postopku)

(1) V sodnem ali upravnem postopku mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki ga je določilo sodišče ali upravni organ, vedno, ko ugotovi, da za izvedbo naloge v celoti ali delno ni usposobljen, ali kadar obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih utemeljeno pričakuje, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču ali upravnemu organu, na to nemudoma opozoriti sodišče ali upravni organ.

(2) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko pisanje sodišču ali upravnemu organu pošlje tudi v elektronski obliki, če to dopuščajo pravila postopka in če pošlje pisanje na način in v obliki, ki je v skladu s pravili, ki urejajo elektronsko poslovanje v teh postopkih.

(3) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko, skladno s pravili sodnega ali upravnega postopka, sodišču ali upravnemu organu sporoči, da želi posredovanje pisanj po varni elektronski poti v varen elektronski predal ali na naslov za vročanje po varni elektronski poti, registriran v informacijskem sistemu sodstva ali upravnega organa.

21.b člen (navedba uporabljenih virov, literature in drugih pripomočkov)

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač je dolžan na koncu pisnega izvida, mnenja, cenitve ali prevoda navesti vire in literaturo, ki jo je pri svojem delu uporabil, ter morebitne druge

pripomočke, s katerimi si je pri svojem delu pomagal (na primer spletni pripomočki za prevajanje, izračunavanje in podobno).

(2) Če si je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pri svojem delu pomagal z uporabo spletnih pripomočkov, je poleg navedbe po prejšnjem odstavku dolžan podati pisno izjavo, da je pri uporabi le teh zagotovil varnost osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, ter preprečil iznos osebnih in drugih občutljivih podatkov v tretje države.

21.c člen (pomoč policije)

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec in sodni tolmač lahko za potrebe izdelave izvida, mnenja, cenitve ali tolmačenja, ki ga podaja v skladu s prvim ali drugim odstavkom 3. člena tega zakona v sodnem ali upravnem postopku, glede na okoliščine primera zaprosi za prisotnost in pomoč policije pri opravi posameznih dejanj, če naleti na upiranje ali ogrožanje ali če to utemeljeno pričakuje.

(2) Stroški policije so stroški sodnega ali upravnega postopka.

21.č člen (začasna oprostitve plačila sodnih taks in stroškov postopka)

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač je začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov za stroške odškodninskega postopka, ki je zoper njega uveden na podlagi zahteve udeleženca postopka, v katerem je sodni izvedenec, sodni cenilec oziroma sodni tolmač podal mnenje, cenitev ali tolmačenje, če je po oceni Strokovnega sveta svoje naloge opravljal v skladu s predpisi. Potrebni predujmi se založijo iz sredstev ministrstva.

(2) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač sam zaprosi za oceno Strokovnega sveta in nosi tudi morebitne stroške, povezane z izdelavo ocene.

(3) Če je bila zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, ki je bil začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov za stroške odškodninskega postopka po prvem odstavku tega člena, izdana pravnomočna sodba, s katero je bilo zahtevku ugodeno, mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač plačati sodne takse in povrniti založene predujme, ministrstvo pa zoper njega uvede disciplinski postopek po 34. členu tega zakona.

(4) O pravnih dejstvih iz prejšnjega odstavka mora pristojno sodišče najpozneje v treh delovnih dneh po njihovem nastanku obvestiti ministrstvo. Obvestilo šteje kot naloga sodne uprave.«.

16. člen

V 22. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Ministrstvo za odločanje in vodenje postopkov po tem zakonu in za zagotavljanje pravne varnosti v postopkih pred sodišči in drugimi državnimi organi upravlja imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- davčno številko,
- enotno matično številko občana (EMŠO), če je nima, pa datum rojstva,
- naslov stalnega in začasnega prebivališča ter poštni naslov, na katerem je oseba dosegljiva, če je ta različen od stalnega in začasnega prebivališča,
- številko mobilnega telefona in elektronski naslov za vročanje ter kontaktno številko telefona in kontaktni elektronski naslov, če se razlikujeta od številke mobilnega telefona in elektronskega naslova za vročanje,
- navedbo strokovnega področja, podpodročja oziroma jezika, za katerega je oseba imenovana,
- datum imenovanja,
- poklic,
- datum in kraj rojstva,
- podatek o pravnomočno izrečenem disciplinskem ukrepu in
- opombe.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Imenik je za pravno varnost, delovanje sodišč in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih ter obveščanje strank javen v delu, ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- naslov stalnega in začasnega prebivališča ter poštni naslov, na katerem je dosegljiv, razen če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izjavi, da naj se ta podatek v celoti ali delno izvzame iz javnega dela imenika,
- kontaktno številko telefona in kontaktni naslov elektronske pošte,
- navedbo strokovnega področja, podpodročja oziroma jezika, za katerega je oseba imenovana in
- datum imenovanja.«.

V petem odstavku se v prvi alineji za besedo »prebivališču« dodata vejica in besedilo »številki mobilnega telefona in elektronskem naslovu za vročanje«. V tretji alineji se za besedo registra doda pika, beseda »in« in četrta alineja pa se črtata.

V šestem odstavku se črta besedilo »v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov«.

17. člen

V 23. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za namene iz prejšnjega člena mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pisno sporočiti ministrstvu vsako spremembo podatkov o poštnem naslovu, na katerem je dosegljiv, kontaktni številki telefona in kontaktnem elektronskem naslovu, in sicer najpozneje v treh dneh od njenega nastanka.«.

Drugi odstavek se črta.

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane drugi odstavek, se besedilo »do konca januarja« nadomesti z besedilom »najpozneje do 31. marca«.

Dosedanja četrta in peti odstavek postaneta tretji in četrta odstavek.

18. člen

24. člen se spremeni tako, da se glasi:

»24. člen
(mirovanje)

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko enkrat v petih letih iz subjektivnih razlogov zahteva mirovanje statusa, ki ne more biti krajše od treh mesecev in ne daljše od enega leta.

(2) V primeru dela v tujini ali dolgotrajne bolezni oziroma drugih objektivnih okoliščin, neodvisnih od volje sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, lahko ta zahteva mirovanje statusa za obdobje, ki ne more biti daljše od petih let.

(3) V obdobju mirovanja statusa mirujejo vse pravice in obveznosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača po tem zakonu, razen obveznosti strokovnega izpopolnjevanja iz 26. člena tega zakona, ki se jo preverja na način in po postopku iz 27. člena tega zakona. Za čas mirovanja se sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača začasno izbriše iz javnega dela imenika, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač.«.

19. člen

Za 25. členom se doda nov 25.a člen, ki se glasi:

»25.a člen
(evidenca razpoložljivosti)

(1) Ministrstvo zaradi tekočega poteka sodnih postopkov vodi evidenco razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v sodnih postopkih (v nadaljnjem besedilu: evidenca razpoložljivosti), ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača,
- strokovno področje in strokovno podpodročje oziroma jezik, za katerega je bil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan,
- morebitna posebna znanja ali omejitve s področja, podpodročja oziroma jezika, za katerega je bil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan,
- podatek o razpoložljivosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača za sprejem novih zadev.

(2) Podatki iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka se prevzamejo iz imenika iz 22. člena tega zakona, podatke iz tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka pa v evidenco razpoložljivosti vnašajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami.

(3) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač je dolžan skrbeti za ažurnost podatkov iz tretje in četrte alineje prvega odstavka tega člena v evidenci razpoložljivosti. Če v evidenci razpoložljivosti ni podatka iz četrte alineje prvega odstavka tega člena, se šteje, da je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač razpoložljiv za sprejem novih zadev.

(4) Sodišča brezplačno dostopajo do podatkov iz evidence razpoložljivosti iz prvega odstavka tega člena.

(5) Podatki iz prvega odstavka tega člena se hranijo pet let od zaključka koledarskega leta, v katerem so bila zabeležena dejanja obdelave.

(6) Pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki iz prvega odstavka tega člena uporabljati in objavljati tako, da identiteta osebe ni razvidna.

(7) Minister lahko s sklepom, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, omeji vodenje evidence razpoložljivosti iz prvega odstavka tega člena na sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače s področij, podpodročij oziroma jezikov, na katerih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev primanjkuje.«.

20. člen

V naslovu VI. poglavja se besedilo spremeni tako, da se glasi: »STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE IN PREVERJANJE STROKOVNOSTI«.

21. člen

26. člen se spremeni tako, da se glasi:

»26. člen
(strokovno izpopolnjevanje)

Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači se morajo strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija.«.

22. člen

27. člen se spremeni tako, da se glasi:

»27. člen
(preverjanje strokovnosti)

(1) Strokovnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev preverja ministrstvo po preteku petih let od dneva njihovega imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let.

(2) Ministrstvo preverja strokovnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev praviloma tako, da oceni ustreznost najmanj petih dokazil o strokovnem izpopolnjevanju, ki so bila izdana v časovnem obdobju petih let, za katerega se strokovnost preverja, pri čemer se mora večina navedenih dokazil nanašati na strokovno področje ali podpodročje oziroma jezik, za katerega je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan.

(3) Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač v obdobju preverjanja ne predloži zadostnega števila ustreznih dokazil, ga ministrstvo pozove, da v roku 60 dni predloži dokazila oziroma poda izjavo, ali bo v primeru, da ne razpolaga z zadostnim številom ustreznih dokazil, pristopil k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti. Če sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču v istem koledarskem letu izteče obdobje preverjanja za več področij, podpodročij ali jezikov z različnim datumom prenehanja, ga ministrstvo za vsa področja, podpodročja in jezike pozove po izteku zadnjega obdobja preverjanja.

(4) Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne predloži zadostnega števila ustreznih dokazil in ne poda izjave glede pristopa k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja ustreznega strokovnega znanja ter praktičnih sposobnosti in izkušenj za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača po 1. točki prvega odstavka 16. člena tega zakona.

(5) Postopek preverjanja strokovnosti podrobneje predpiše minister.«.

23. člen

29. člen se spremeni tako, da se glasi:

»29. člen (disciplinski ukrepi)

(1) V disciplinskem postopku proti sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču se lahko izrečejo naslednji disciplinski ukrepi:

1. Disciplinski ukrep za lažje kršitve je pisni opomin.
2. Disciplinski ukrepi za hujše kršitve so:
 - začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, za obdobje, ki ni krajše od šestih mesecev in ne daljše od štirih let;
 - trajen odvzem pravice opravljati sodno izvedenstvo, cenilstvo ali tolmačenje.

(2) Za lažje disciplinske kršitve je kot stranski ukrep mogoče sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izreči denarno kazen, ki ni manjša od 100 eurov in ne večja od 300 eurov.

(3) Za hujše disciplinske kršitve je kot stranski ukrep mogoče sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izreči denarno kazen, ki ni manjša od 300 eurov in ne večja od 1.000 eurov, ali napotitev na posebni preizkus strokovnosti s posameznega strokovnega ali jezikovnega področja ali oba navedena ukrepa hkrati. Za napotitev na posebni preizkus strokovnosti se uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo poseben preizkus strokovnosti.

(4) Ne glede na disciplinski ukrep iz prvega odstavka tega člena se sme za lažje disciplinske kršitve izreči pisno opozorilo, če je kršitev storjena v takih olajševalnih okoliščinah, ki jih delajo posebno lahko.«.

24. člen

30. člen se spremeni tako, da se glasi:

»30. člen
(disciplinske kršitve)

(1) Disciplinske kršitve se delijo na lažje in hujše kršitve.

(2) Lažje disciplinske kršitve so:

1. neprimerno ali žaljivo obnašanje pri opravljanju dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
2. dejanja ali opustitev dejanj, s katerimi se krši ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
3. neupoštevanje pravil znanosti in stroke, ki ne povzročijo hujših škodljivih posledic za stranke ali druge udeležence (lažja nevestnost);
4. sklicevanje na svoj status v zadevah, v katerih nima zakonskega pooblastila;
5. neupravičena odklonitev dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
6. neredno opravljanje dolžnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača;
7. nepravočasno opozorilo sodišču, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za izvedbo naloge ni v celoti ali delno usposobljen;
8. kršitev dolžnosti sporočanja podatkov iz prvega odstavka 23. člena tega zakona.

(3) Hujše disciplinske kršitve so:

1. neupoštevanje pravil znanosti in stroke, če zaradi tega nastanejo ali bi lahko nastale hujše škodljive posledice za stranke ali druge udeležence (hujša nevestnost);
2. ponovitev disciplinskih kršitev, za katere je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču že bil pravnomočno izrečen disciplinski ukrep in je na podlagi njegovega obnašanja ali ravnanja utemeljeno sklepati, da ne bo vestno ali pošteno opravljal dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
3. nepooblaščen uporaba ali razkritje zaupnih podatkov, za katere izve v zvezi z opravljanjem dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.«.

25. člen

V 32. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Z dnem vročitve odločbe o začasnem odvzemu pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača s ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

26. člen

V 36. členu se prvi odstavek črta.

V drugem odstavku, ki postane edini odstavek, se oznaka odstavka črta.

27. člen

V 38. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi:

»(začasna prepoved zaradi disciplinskega postopka)«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Z dnem vročitve odločbe o začasni prepovedi opravljati sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo ali sodno tolmačenje se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za ta čas ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.«.

28. člen

41. člen se spremeni tako, da se glasi:

»41. člen
(prenehanje imenovanja)

(1) Sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču preneha imenovanje:

1. če poda pisno izjavo ministru, da ne želi več opravljati sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
2. z iztekom koledarskega leta, v katerem dopolni starost 75 let.

(2) Šteje se, da razlog iz 1. točke prejšnjega odstavka nastopi, ko ministrstvo prejme pisno izjavo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(3) Ministrstvo izda odločbo o prenehanju imenovanja.

(4) Z dnem vročitve odločbe o prenehanju imenovanja se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.«.

29. člen

44. člen se spremeni tako, da se glasi:

»44. člen
(začasna prepoved zaradi kazenskega postopka)

(1) Če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, minister sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu oziroma sodnemu tolmaču po skrajšanem ugotovitvenem postopku, kot ga ureja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, začasno prepove opravljati delo sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja (suspenz). Za čas prepovedi opravljanja dela se sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača izbriše iz javnega dela imenika.

(2) Če je suspendirani sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač obsojen za kaznivo dejanje iz 1. ali 2. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona, traja začasna prepoved do vročitve odločbe o razrešitvi iz 42. člena tega zakona, sicer pa do pravnomočnosti odločbe, s katero se kazenski postopek zoper njega konča.

(3) Suspendirani sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač mora pri ministrstvu za čas obdobja začasne prepovedi deponirati štampljko in izkaznico, in sicer v treh delovnih dneh od vročitve odločbe o začasni prepovedi opravljanja dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

(4) Z dnem vročitve odločbe o začasni prepovedi opravljanja dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za ta čas ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.

(5) Zoper odločbo o začasni prepovedi opravljanja dela je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od njene vročitve. O tožbi sodišče odloča prednostno.

(6) O pravnih dejstvih iz prvega ali drugega odstavka mora pristojno sodišče nemudoma ali najpozneje v treh delovnih dneh po nastanku teh dejstev obvestiti ministrstvo. Obvestilo šteje kot naloga sodne uprave.«.

30. člen

Za 46. členom se doda nov 46.a člen, ki se glasi:

»46.a člen

(brezplačen dostop do prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti)

Sodni cenilci imajo pravico do brezplačnega dostopa do prevodov Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ki jih zagotavlja Slovenski institut za revizijo.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

31. člen

(dokončanje mandata predsednika, njegovega namestnika in članov Strokovnega sveta)

(1) Člani Strokovnega sveta, imenovani pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujejo z delom do prenehanja mandata, za katerega so bili imenovani.

(2) Predsednik Strokovnega sveta in njegov namestnik, izvoljena pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujeta z delom do prenehanja mandata, za katerega sta bila izvoljena.

32. člen

(dokončanje postopkov)

Postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

33. člen

(dopolnitev Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju)

V Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23) se v 78. členu v tretjem odstavku za besedo »Zavod« pika nadomesti z vejico in doda besedilo »za zavarovance iz 5. točke 17. člena tega zakona, ki so sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači, pa Ministrstvo za pravosodje, ki zanje vloži prijavo v zavarovanje z dnem imenovanja in odjavo z dnem prenehanja statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača.«.

34. člen

(izdaja in uskladitev podzakonskih predpisov)

(1) Minister v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda podzakonski predpis iz 13.a člena zakona in uskladi podzakonske predpise, izdane na podlagi zakona, z določbami tega zakona.

(2) Strokovni svet v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi poslovnik z določbami tega zakona.

35. člen

(začetek uporabe določbe o prenehanju imenovanja zaradi dopolnjene starosti 75 let)

Določba 2. točke prvega odstavka spremenjenega 41. člena zakona se začne uporabljati pet let po uveljavitvi tega zakona.

36. člen

(zavezanci za vnos podatkov v evidenco razpoložljivosti)

Do izpolnitve tehničnih pogojev za neposredno elektronsko vnašanje podatkov vnaša podatke iz tretje in četrte alineje prvega odstavka 25.a člena zakona v evidenco razpoložljivosti ministrstvo, ki enkrat mesečno ažurira evidenco razpoložljivosti. Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so ministrstvu za namen ažuriranja evidence dožni navedene podatke sporočati najpozneje do petega dne v koledarskem mesecu.

37. člen

(izenačitev sodnih cenilcev za vrednotenje podjetij s pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti)

(1) Ministrstvo v petih letih po uveljavitvi tega zakona skupaj s Strokovnim svetom zagotovi pogoje za izenačitev sodnih cenilcev s področja ekonomije, podpodročja vrednotenja podjetij, s pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti podjetja iz prvega odstavka 25. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23).

(2) Za namen iz prejšnjega odstavka se določijo vsebina in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti, način zagotavljanja rednega strokovnega izobraževanja in nadzorni organ sodnih cenilcev s področja ekonomije, podpodročja vrednotenja podjetij.

38. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S predlagano spremembo drugega odstavka 4. člena ZSICT se delno spreminja postopek imenovanja novih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev na podlagi javnega poziva. Po predlagani ureditvi bo ministrstvo najpozneje do 1. marca v koledarskem letu objavilo splošen javni poziv za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače vseh področij in podpodročji oziroma jezikov, ki ne bo omejen na ugotovljene potrebe po posameznih področjih, podpodročjih oziroma jezikih. S tem se bo omogočila prijava vsem zainteresiranim strokovnjakom, posledično pa se bo na tak način naslavljala tudi problematika trenutne starostne strukture že imenovanih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, katerih trenutna povprečna starost je približno 62 let.

Predlagana določba novega tretjega odstavka pa določa možnost dodatnega javnega poziva v posameznem koledarskem letu, ki ga ministrstvo objavi glede na potrebe na posameznih strokovnih področjih in podpodročjih izvedenskega ali cenilskega dela oziroma glede na potrebe za posamezen tuj jezik ali slovenski znakovni jezik. Potrebe ministrstvo ugotovi glede na stanje obremenjenosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev ter projekcijo potreb po letih za posamezno področje, podpodročje ali jezik v prihodnje. Ministrstvo bo lahko potrebe ugotovilo samo ali pa na predlog zunanjih deležnikov, kot npr. predsednikov posameznih sodišč in predsednika Strokovnega sveta. Predlagana sprememba upošteva tudi predlog Strokovnega sveta, da se ga pritegne k ugotavljanju potreb po novih sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih. Ta dodaten javni poziv bo ministrstvo objavilo praviloma v drugi polovici koledarskega leta.

K 2. členu:

S predlagano spremembo določbe šestega odstavka 6. člena ZSICT se jasneje opredeljuje funkcija oz. namen predstavnika sodstva v Strokovnem svetu. Njegova pglavitna naloga namreč je, da skrbi za učinkovito komunikacijo med Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije in sodstvom nasploh ter Strokovnim svetom. Že veljavna določba opredeljuje, da v Strokovnem svetu vselej sodeluje predstavnik sodstva, kar pomeni, da je navzoč na sejah Strokovnega sveta. Predstavnika sodstva imenuje predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije. Zaželeno je, da je v določenem daljšem obdobju predstavnik sodstva ena oseba, lahko pa ima ta oseba tudi enega ali več namestnikov z namenom, da se zagotovi navzočnost predstavnika sodstva na vsaki seji Strokovnega sveta.

S predlagano spremembo določbe sedmega odstavka se želi zagotoviti operativnost Strokovnega sveta v primeru predčasnega prenehanja mandata enega od članov Strokovnega sveta. Veljavna določba sedmega odstavka že opredeljuje namestnike članov Strokovnega sveta, vendar se je ugotovilo, da obstaja pravna praznina ravno za primere, ko članu Strokovnega sveta predčasno preneha mandat. Zato se poleg obstoječe ureditve predlaga, da člana Strokovnega sveta, ki mu je predčasno prenehal mandat, za čas do imenovanja novega člana nadomesti njegov namestnik.

Mandat predsednika Strokovnega sveta in njegovega namestnika se podaljšuje za eno leto. Njun mandat bo torej na podlagi predlagane spremembe trajal tri leta. Razlog podaljšanja mandatne dobe je v dejstvu, da se je sodelovanje med ministrstvom in predsednikom Strokovnega sveta v obdobju dveh let utrdilo ravno do te mere, da je komunikacija tekoča in da je način poslovanja jasen. Poleg podaljšanja mandatnega obdobja se predlaga še, da bi lahko predsednik Strokovnega sveta in njegov namestnik svojo funkcijo opravljala največ dva mandata zapored, da bi torej v nasprotju s sedanjo ureditvijo lahko bila takoj po preteku mandata ponovno izvoljena še za en mandat. Strokovni svet je že takoj pri drugi izvolitvi predsednika in namestnika predsednika izpostavil, da se je izkazalo, da zakonska omejitev možnosti reelekcije predsednika in njegovega namestnika po dveh letih ni dobro zastavljena rešitev, saj ne omogoča kontinuitete dela Strokovnega sveta ter začrtane strategije njegovega vodstva. Tudi v Evalvaciji je bilo ugotovljeno, da je tovrstna kontinuiteta dela predsednika Strokovnega sveta potrebna in da je pripomba Strokovnega sveta utemeljena.

K 3. členu:

Predlagana dopolnitev tretje alineje 7. člena ZSICT predstavlja zapis sicer že obstoječe pristojnosti oziroma naloge Strokovnega sveta, da ne samo potrdi, ampak tudi pripravi splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj. Strokovni svet je namreč po določbi drugega odstavka 15. člena ZSICT dolžan potrditi splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, in sicer na predlog ustreznega stalnega ali začasnega strokovnega telesa, ki lahko za namen priprave le-teh sodeluje z ustreznim strokovnim združenjem.

Predlagana sprememba pete alineje je povezana s predlaganim prenosom pristojnosti za redno preverjanje strokovne usposobljenosti s Strokovnega sveta na ministrstvo (gl. spremenjeni 27. člen zakona), ki se bo le v primeru dvoma obrnilo po pomoč na Strokovni svet, da preveri posamezna potrdila o izobraževanju in izpopolnjevanju. V praksi se je namreč izkazalo, da je veljaven način, po katerem je Strokovni svet pristojen za preverjanje strokovne usposobljenosti, prezapleten in preveč dolgotrajen.

Predlagana sprememba sedme alineje, ki določa pristojnost Strokovnega sveta, da skrbi za ustreznost nabora strokovnih področij, podpodročij ter jezikov v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, se dopolnjuje še z obveznostjo Strokovnega sveta, da skrbi tudi za ustreznost opisov teh strokovnih področij, ki sicer izhaja iz prvega odstavka veljavnega 14. člena zakona.

K 4. členu:

Predlagana sprememba prvega odstavka 9. člena ZSICT je redakcijske narave in je potrebna zaradi spremembe veljavnega petega odstavka, za katerega se, kot je v nadaljevanju podrobneje pojasnjeno, predlaga popolnoma druga vsebina od veljavne. Prvi del petega odstavka pa je vsebinsko prenesen v prvi odstavek, predlog katerega jasneje definira naloge stalnih strokovnih teles, ki po že utečeni praksi Strokovnemu svetu zagotavljajo strokovno pomoč v obliki pisnih strokovnih mnenj z določenega strokovnega področja oziroma jezika.

S predlagano spremembo petega odstavka 9. člena ZSICT se ukinja »slepa« vezanost Strokovnega sveta na mnenja stalnega strokovnega telesa (enako velja glede njegove vezanosti na mnenja začasnih strokovnih teles). Strokovni svet se s podanim pisnim mnenjem strokovnega telesa (le) seznani. Navedeno pomeni, da Strokovni svet o mnenju ne glasuje. Ker pa je praksa pokazala, da je mnenje stalnega strokovnega telesa po mnenju Strokovnega sveta lahko necelovito ali premalo natančno, se dopolnjuje pristojnost Strokovnega sveta, da lahko stalnemu strokovnemu telesu naloži dopolnitev mnenja ali ponovno obravnavo strokovnih vprašanj v določenem delu.

K 5. členu:

S predlagano spremembo drugega odstavka 10. člena ZSICT se glede imenovanja članov začasnih strokovnih teles, dobe imenovanja, nalog in vezanosti Strokovnega sveta na njihova mnenja ukinja sklicevanje na določbe 9. člena ZSICT, ki urejajo dobo in način imenovanja ter naloge stalnih strokovnih teles, ter se navedena vsebina v predmetni določbi samostojno ureja. Določa se, da ima posamezno začasno strokovno telo tri člane, ki jih za posamezno strokovno področje oziroma jezik predlagajo strokovna združenja. Če pa za posamezno strokovno področje oziroma jezik sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači niso povezani v strokovno združenje, se Strokovni svet za pomoč pri identificiranju primernih kandidatov obrne na druge organe ali strokovne institucije oziroma ministrstva, ki so pristojna za posamezno področje oziroma jezik.

Z določbo novega tretjega odstavka pa se predlaga razširitev nabora možnih strokovnjakov, ki sodelujejo v začasnih strokovnih telesih Strokovnega sveta, in sicer tako, da bi se k sodelovanju v teh strokovnih telesih lahko pritegnilo tudi druge priznane strokovnjake z določenega strokovnega področja oziroma jezika, ki niso sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači, če za posamezno področje oziroma jezik ni imenovanih dovolj sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev oziroma je to potrebno zaradi zagotovitve nepristranskosti strokovnega telesa. Predlagana ureditev iz novega tretjega odstavka bo aktualna predvsem za določena specifična strokovna področja oziroma jezike (na primer področje športa, varnosti ali eksotičnih jezikov), za katera je imenovanih malo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev oziroma sodnih tolmačev, ali pa se ti med seboj dobro poznajo in je zato težko zagotoviti nepristransko strokovno presojo.

S predlagano določbo novega četrtega odstavka se glede postopka obravnave mnenja, ki ga poda začasno strokovno telo, določa enak postopek, kot velja za obravnavo mnenja stalnega strokovnega telesa, zato se določba sklicuje na peti odstavek 9. člena ZSICT. Podrobneje glej obrazložitev k 4. členu predloga zakona.

K 6. členu:

Namen predlaganih sprememb v 13. členu ZSICT je večja sistematičnost urejanja zadevne vsebine, in sicer tako, da se določba, ki ureja pečat in sedež Strokovnega sveta, loči od določbe, ki ureja pravico članov Strokovnega sveta do sejnine, plačila za delo in povrnitve stroškov. Za ta namen se določba, ki ureja pravico do povrnitve stroškov, iz prvega odstavka 13. člena prenese v novi 13.a člen, medtem ko določbe v zvezi s pečatom in sedežem Strokovnega sveta ostajajo v 13. členu ZSICT. Zaradi tega se predlaga tudi sprememba naslova 13. člena ZSICT.

K 7. členu:

Predlagana določba novega 13.a člena zakona določa pravico predsednika in članov Strokovnega sveta ter njihovih namestnikov do sejnine za udeležbo na sejah Strokovnega sveta ter pravico članov Strokovnega sveta in članov stalnih in začasnih strokovnih teles do plačila za delo, ki ga opravijo za potrebe Strokovnega sveta. Poleg tega določba ohranja pravico predsednika in članov Strokovnega sveta ter njihovih namestnikov in članov stalnih in začasnih strokovnih teles do povrnitve stroškov (določba veljavnega prvega odstavka 13. člena ZSICT).

Višino sejnine in plačila za opravljeno delo, ki ga člani Strokovnega sveta in člani stalnih in začasnih strokovnih teles opravijo za Strokovni svet, bo predpisal minister s podzakonskim aktom.

Predsednik, njegov namestnik in člani Strokovnega sveta, kakor tudi člani stalnih in začasnih strokovnih teles so po veljavni ureditvi upravičeni le do povrnitve stroškov, in sicer v skladu z Uredbo o sejinah in povračilih stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih²⁸ (prvi odstavek 13. člena ZSICT). Glede upravičenosti do sejin pa veljavni zakon ne določa ničesar. Iz obrazložitve zakonodajnega gradiva k 13. členu ZSICT je razbrati, da je bilo kljub uredbi, ki poleg povračil stroškov določenim osebam omogoča tudi izplačilo sejin, med strokovnim usklajevanjem sprejeto enotno stališče, da se možnost izplačila sejin v ZSICT ne predpiše.²⁹ Podobno izhaja tudi iz Mnenja Komisije za državno ureditev Državnega sveta k predlogu zakona³⁰, in sicer naj bi predlagatelj pred komisijo pojasnil, da so se v času strokovnega usklajevanja predloga ZSICT deležniki v večji meri odpovedali sejinam za svoje delovanje v Strokovnem svetu. Dalje je razvidno tudi to, da se je predlagatelj zavedal, da je glede na količino in zahtevnost dela Strokovnega sveta in strokovnih teles odpoved sejinam lahko problematična.

Glede na obseg pristojnosti Strokovnega sveta ter pomembnost in zahtevnost dela, ki ga opravlja, predlagatelj meni, da je prav, da so predsednik in člani Strokovnega sveta ter njihovi namestniki za svoje delo upravičeni tako do povrnitve dejanskih materialnih stroškov za udeležbo na sejah Strokovnega sveta, kot tudi do sejnine.

Poleg tega je praksa pokazala, da nekateri člani Strokovnega sveta ali člani stalnih in začasnih delovnih teles opravljajo dodatno delo za Strokovni svet. Gre za naloge, ki jih ZSICT nalaga Strokovnemu svetu v okviru pristojnosti iz tretje, četrte, pete, šeste, sedme in enajste alineje 7. člena ZSICT. Zato se v tem okviru dodatno predlaga tudi pravica do plačila za tako opravljeno delo.

K 8. členu:

S predlagano spremembo 14. člena zakona se črta drugi odstavek, ki določa izdelavo smernic, saj vsebinsko ne sodi v 14. člen, ki se nanaša na strokovna in jezikovna področja. Smernice za

²⁸ Uradni list RS, št. 16/09, 107/10, 66/12, 51/13 in 6/15.

²⁹ [Besedilo Predloga Zakona o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih - Predlog za obravnavo](#), z dne 11. 1. 2018, str. 73.

³⁰ [Mnenje Komisije za državno ureditev Državnega sveta](#), št. 740-01-1/2018/ z dne 26. 2. 2018, str. 3.

izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj pa opredeljuje 15. člen ZSICT, zato je vsebina drugega odstavka 14. člena smiselno prenesena v predlagani novi prvi odstavek 15. člena ZSICT.

K 9. členu:

V predlagani spremenjeni prvi odstavek 15. člena ZSICT se dodaja nekoliko spremenjena vsebina veljavnega drugega odstavka 14. člena ZSICT. Gre za obveznost, da se za vsako strokovno oziroma jezikovno področje ali za več vsebinsko povezanih področij izdelajo smernice. Splošne smernice so namenjene predvsem poenotenju oblike izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, ne da bi se s tem želelo posegati v strokovno, avtorsko delo posameznika. Posamične smernice pa poleg tega vsebujejo zlasti napotke in navodila za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih, metode in sredstva, ki jih izvedenec ali cenilec pri izdelavi uporablja, okvirna področja in vsebine, ki so za izdelavo lahko pomembne, in strukturo izvedenskega mnenja glede na posamezno strokovno področje ali podpodročje. Glede na veljavno ureditev v drugem odstavku 14. člena ZSICT se ustrezneje ureja trenutek oziroma nastop obveznosti izdelave smernic za nova strokovna področja, podpodročja oziroma jezike. Po veljavni ureditvi drugega odstavka 14. člena ZSICT se uvrstitev novega strokovnega področja oziroma jezika v seznam strokovnih področij in podpodročij oziroma jezikov pogojuje z že izdelanimi smernicami. Ker pa seznam področij in podpodročij oziroma jezikov določi ministrstvo na predlog Strokovnega sveta, smernice pa sprejme Strokovni svet, bi bilo glede na veljavno določbo ZSICT treba smernice izdelati še preden ministrstvo potrdi predlog Strokovnega sveta za uvrstitev novega strokovnega oziroma jezikovnega področja v seznam. Glede na dejstvo, da ministrstvo na predlog Strokovnega sveta ni vezano, temveč ima glede tega diskrecijsko pravico, predlagatelj meni, da je ustrezneje, da se odpravi obveznost izdelave smernic pred uvrstitvijo novega strokovnega oziroma jezikovnega področja v seznam obstoječih področij, kar pomeni, da se bodo lahko smernice pripravile šele po uvrstitvi novega strokovnega oziroma jezikovnega področja v seznam. To bo pripomoglo k racionalizaciji dela, ki ga ima Strokovni svet s pripravo smernic.

K 10. členu:

V okviru spremenjenega 16. člena zakona, ki določa pogoje za imenovanje osebe za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, se predlagajo številne spremembe in dopolnitve veljavne ureditve.

Vsebinsko nova je 8. točka prvega odstavka 16. člena zakona, s katero se določa nov pogoj, in sicer da mora imeti oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, na področju, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, veljavno dovoljenje za samostojno opravljanje dejavnosti (licenco) ali opravljen strokovni oziroma specialistični izpit za opravljanje dejavnosti, če je v skladu s posebnimi predpisi to pogoj za opravljanje te dejavnosti. To velja na primer za področja, kot so medicina, arhitektura in druge stroke. Pogoj, ki je določen v veljavni 8. točki prvega odstavka 16. člena ZSICT, da kandidat za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca ne opravlja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedenstvom ali sodnim cenilstvom, pa se črta. Navedeni pogoj glede opravljanja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedenstvom ali sodnim cenilstvom, se namreč v praksi razlaga zelo restriktivno, saj sama narava dela sodnih izvedencev in sodnih cenilcev, ko na zahtevo sodišča podajo izvid in mnenje glede strokovnih vprašanj, ni usmerjena v pridobitno

dejavnost, ampak so imenovane osebe takrat zgolj v funkciji pomočnika sodišča in torej sodelujejo pri izvrševanju sodne veje oblasti. To na drugi strani pomeni, da se osebam, ki so imenovane za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, ne sme neupravičeno omejevati pravice do opravljanja poklicne ali druge dejavnosti, ki je namenjena pridobivanju dohodka ali premoženjske koristi in s katero se preživljajo.³¹ Zaradi navedenega je predlagatelj načelnega mnenja, da je dopustno opravljanje poklicne ali druge pridobitne dejavnosti ter nalog sodnega izvedenstva oziroma sodnega cenilstva na istem strokovnem področju. Ne samo, da so take situacije v praksi najbolj pogoste in da se pojavljajo na skoraj vseh področjih, za katera so sodni izvedenci in sodni cenilci imenovani, predlagatelj ugotavlja predvsem, da gre za strokovna področja, na katerih so sodni izvedenci in sodni cenilci najbolj usposobljeni in na katerih tudi najbolj intenzivno sledijo novim dognanjem v stroki. Nezdružljivost oziroma morebitni konflikt interesov pa se bo v povezavi z delom sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača lahko še naprej presojal z vidika drugih predpisov, na primer Zakona o javnih uslužbencih³² (ZJU), ko gre za uradnike in uradnike na položajih, ali Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije³³ (ZIntPK), ko gre za funkcionarje v državnih organih in organih lokalnih skupnosti.

Spremenjena je tudi določba tretjega odstavka, ki predstavlja jasnejši zapis veljavne ureditve in manjšo dopolnitev izjeme v delu, ki se nanaša na sodne tolmače. V samem bistvu pa pravilo o izjemi glede izobrazbenega pogoja, zapisano v tretjem odstavku, ostaja isto kot do sedaj. Oseba, ki ima nižjo izobrazbo od tiste, ki je predpisana v 2. točki prvega odstavka tega člena, je lahko za sodnega izvedenca ali sodnega cenilca imenovana le, če zaradi neobstoja ustrezne stopnje študijskega programa v Republiki Sloveniji na področju, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca ali sodnega cenilca, ni mogoče izpolniti zahtevanega pogoja izobrazbe. Upoštevalo se bo torej, ali je bilo na področju, za katero želi biti oseba imenovana, v Republiki Sloveniji mogoče pridobiti predbolonjsko univerzitetno izobrazbo oziroma ali obstaja bolonjski magistrski študijski program. Pri sodnih tolmačih pa bo izjema glede nižje izobrazbe veljala za osebe, ki so materni govorci tujega jezika, v katerem želijo opravljati delo sodnega tolmača. Dejstvo, da so materni govorci, bodo izkazali na podlagi predloženega rojstnega lista ali druge ustrezne listine.

V četrtem odstavku se po novem določa pravna podlaga za pridobivanje podatkov za osebe, ki želijo biti imenovane za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača. Zanje bo ministrstvo iz obstoječih zbirk podatkov brezplačno pridobivalo potrebne podatke. Iz centralnega registra prebivalstva, ki ga vodi Ministrstvo za notranje zadeve, bo pridobivalo naslednje podatke: osebno ime, EMŠO, državljanstvo, stalno ali začasno prebivališče, številka mobilnega telefona in elektronski naslov za vročanje, sprememba osebnega imena, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa in datum smrti. Iz evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: eVŠ), ki ga vodi Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, bo pridobivalo podatke o pridobljeni visokošolski ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, iz centralne evidence udeležencev vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem

³¹ Varstvo dela in svobodna gospodarska pobuda sta tudi ustavno zavarovani pravici (66. in 74. člen Ustave Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).

³² Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb.

³³ Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri.

besedilu: CEUVIZ), ki jo vodi Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, pa bo pridobivalo podatke o pridobljeni srednješolski ravni izobrazbe kandidatov za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače. Povezovalni znak za eVŠ in CEUVIZ bo EMŠO.

Vsebina veljavnega četrtega odstavka se zaradi večje sistematičnosti prenaša v nov peti odstavek 21. člena ZSICT.

K 11. členu:

S predlaganim črtanjem tretjega, četrtega in petega odstavka 17. člena ZSICT se ukinja obveznost ministrstva, da vodi posebno evidenco o izdanih izkaznicah in stampilkah sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Izkaznica in stampiljka se izdeta vsakemu sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču, vendar, ker so vsi vpisani tudi v imenik, predlagatelj ugotavlja, da ni potrebe po posebni evidenci.

K 12. členu:

Predlagano črtanje 18. člena ZSICT je redakcijske narave, saj se vsebina 18. člena zaradi sistematičnosti v celoti prenaša v novo IV.A poglavje z naslovom »DELO V SODNEM IN UPRAVNEM POSTOPKU«. Prenos je po mnenju predlagatelja nujen, saj se po veljavni ureditvi določbe 18. člena ZSICT, ki urejajo komunikacijo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v okviru sodnega postoka, nahajajo v okviru IV. poglavja, ki določa pogoje za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Podrobneje glej obrazložitev k 15. členu predloga zakona.

K 13. členu:

S predlagano dopolnitvijo drugega odstavka 20. člena ZSICT se sledi predlogu Strokovnega sveta, ki je opozoril na jasnejši zapis določbe, ko gre za pomoč Strokovnega sveta pri zagotavljanju članov komisij za posebne preizkuse strokovnosti iz vrst strokovnjakov. Minister se namreč po pomoč Strokovnega sveta obrne le po potrebi in ne nujno pri vsakem imenovanju članov komisij, kar se v besedilu poudari s predlagano dodano besedo »lahko«.

S predlagano spremembo četrtega odstavka se, zaradi odprave morebitne nejasnosti v praksi, jasneje določa, da se lahko celotni preizkus za posamezno področje, podpodročje ali jezik opravlja največ trikrat. Gre za že veljavno ureditev oziroma omejitev opravljanja preizkusa strokovnosti na največ tri poskuse. Dodatno pa se, zaradi enostavnejšega praktičnega izvajanja te omejitve, določa, da se lahko poseben preizkus strokovnosti v okviru posameznega javnega poziva opravlja le enkrat.

K 14. členu:

S predlagano določbo novega petega odstavka 21. člena ZSICT se v 21. člen ZSICT prenaša del nekoliko spremenjene vsebine veljavnega četrtega odstavka 16. člena ZSICT, ki določa postopanje v primeru, če oseba po uspešno opravljenem preizkusu strokovnosti ne priseže. Uvrstitev zadevne določbe v 21. člen ZSICT, ki ureja prisego, je vsebinsko ustrežnejša. Hkrati se predlaga skrajšanje rokov za obveznost prisege, in sicer iz enega leta na šest mesecev po

opravljenem preizkusu strokovnosti, ter absolutni rok iz dveh na eno leto po opravljenem preizkusu strokovnosti. Predlagani enoletni absolutni rok pa ne velja, če razlogi, zaradi katerih oseba ni mogla priseči, niso nastali na njeni strani, ampak na strani ministrstva.

K 15. členu:

Zaradi bolj sistematične ureditve se predlaga uvedba novega IV.A poglavja z naslovom »DELO V SODNEM IN UPRAVNEM POSTOPKU«, ki vsebuje določbe 21.a člena (komunikacija v sodnem in upravnem postopku), 21.b člena (pomoč policije) in 21.c člena (začasna oprostitev plačila sodnih taks in stroškov postopka).

Zaradi bolj celostne ureditve se v besedilo členov dodaja še navedba upravnega postopka, saj so lahko sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači po prvem oziroma drugem odstavku 3. člena ZSICT postavljeni tudi na zahtevo upravnega organa v upravnem postopku.

V predlagani novi 21.a člen je prenesena vsebina določb veljavnega 18. člena ZSICT (delo v sodnem postopku), pri čemer je naslov novega 21.a člena preimenovan v »komunikacija v sodnem in upravnem postopku«. Prenos je po mnenju predlagatelja nujen zaradi sistematičnosti ureditve, saj se po veljavni ureditvi 18. člen ZSICT, ki ureja delo sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v okviru sodnega postopka, nahaja v IV. poglavju, ki določa pogoje za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

S predlaganimi določbami novega 21.b člena se sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem določa obveznost, da v pisnem mnenju, cenitvi ali prevodu navedejo vire, literaturo in morebitne druge pripomočke, ki so jih uporabili pri svojem delu oziroma s katerimi so si pri svojem delu pomagali. Pri tem zakon primeroma navaja nekatere spletne pripomočke, uporaba katerih je vedno bolj razširjena, vsekakor pa je možna tudi uporaba številnih drugih tovrstnih pripomočkov. Če si je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pri svojem delu pomagal z uporabo spletnih pripomočkov, je poleg navedbe spletnega pripomočka k svojemu mnenju, cenitvi ali prevodu dolžan podati tudi pisno izjavo, da je pri uporabi teh spletnih pripomočkov poskrbel za varnost osebnih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, ter preprečil iznos osebnih in drugih občutljivih podatkov v tretje države. Na navedeni način se želi zagotoviti transparentnost uporabe spletnih pripomočkov in varstvo osebnih podatkov pri njihovi uporabi. Večina spletnih pripomočkov na strežnikih je namreč izven ozemlja Republike Slovenije ali v oblaku, zato je možnost vpliva na to, kaj se na primer po generiranju prevoda dogaja s podatki, ki so bili za namen prevoda vneseni v nek spletni pripomoček za strojno prevajanje, praktično ničelna. Menimo, da je pri tem treba upoštevati tudi smernice, ki jih je izdal Informacijski pooblaščenec v zvezi s prenosom osebnih podatkov v tretje države in mednarodne organizacije po Splošni uredbi o varstvu podatkov in ZVOP-2.³⁴

S predlaganimi določbami novega 21.c člena se sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem po vzoru 51. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju³⁵ omogoča prisotnost in pomoč

³⁴ [Smernice glede prenosa OP v1.5.pdf \(ip-rs.si\)](#)

³⁵ Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US.

policije pri opravi posameznega dejanja (na primer ogleda na terenu, osebnega pregleda ali tolmačenja), ki je potrebno za izdelavo izvida, mnenja, cenitve ali tolmačenja, ki ga sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač opravi v skladu s prvim ali drugim odstavkom 3. člena ZSICT, to je:

- kadar daje izvide, mnenja, cenitve in tolmačenje na zahtevo sodišča v sodnem postopku,
- kadar daje izvide, mnenja, cenitve in tolmačenje na zahtevo upravnega organa v upravnem postopku ali
- če drug zakon ali uredba določa njihovo delovanje.

Za prisotnost in pomoč policije bo sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko zaprosil, če bo glede na okoliščine primera naletel na upiranje ali grožnje ali če bi to lahko utemeljeno pričakoval.

Predlagatelj predlaga tako ureditev, ker je v preteklosti že prihajalo do nasilnih dejanj zoper sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače pri njihovem delu (uboj sodnega izvedenca geodetske stroke pred leti). Primer uboja dveh pomočnikov sodnega izvršitelja v letu 2022 pa je ponovno spodbudil k razmisleku o možnih ukrepih na področju zagotavljanja varnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev v situacijah, ko opravljajo delo kot podaljšana roka sodišča ali drugega upravnega organa.

S predlaganimi določbami novega 21.č člena pa se za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače po zgledu ureditve, ki velja za državne tožilce, v odškodninskih postopkih, ki so uvedeni zoper njih na podlagi zahteve udeleženca postopka, v katerem je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač podal mnenje, cenitev ali tolmačenje, predlaga začasna oprostitev plačila sodnih taks in stroškov postopka, če so po oceni Strokovnega sveta svoje naloge opravljali v skladu s predpisi. Predujmi za stroške postopka se bodo založili s strani ministrstva. Navedene ugodnosti bodo veljale le pod pogojem, da Strokovni svet na prošnjo prizadetega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača izdela oceno, v kateri ugotovi, da je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač svoje naloge opravljal v skladu s predpisi. Stroške, povezane z izdelavo te ocene, bo nosil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač sam.

Razlog za takšno predlagano ureditev je v porastu odškodninskih zahtevkov zoper sodne izvedence in sodne cenilce, ki jih je mogoče zaslediti v zadnjem času. Strokovni svet je kot pomoč sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem, ki se znajdejo v sodnem postopku zaradi podanega izvida, mnenja, cenitve ali tolmačenja, predlagal določitev pravne podlage, po kateri bi lahko bili sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači (začasno) oproščeni plačila sodnih taks in drugih stroškov sodnega postopka v primeru, ko je zoper njih uveden sodni postopek zaradi izvida, mnenja, cenitve ali prevoda, ki so ga podali kot sodni izvedenci, sodni cenilci ali sodni tolmači, postavljeni v sodnem postopku. Po pregledu veljavne zakonodaje je predlagatelj ugotovil, da že obstaja podobna ureditev, kot je zgoraj navedeni predlog Strokovnega sveta, in sicer za državne tožilce. Državni tožilec je namreč po 96. členu Zakona o državnem tožilstvu³⁶ začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov za stroške sodnega postopka, ki je zoper njega uveden na predlog ali zahtevo udeleženca predkazenskega oziroma kazenskega postopka, če je po oceni Državnotožilskega sveta svoje naloge opravljal v skladu s predpisi.

³⁶ Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G, 48/13 – ZSKZDČEU-1, 19/15, 23/17 – ZSSve, 36/19, 139/20, 54/21 in 105/22 – ZZNŠPP.

Dalje se predlaga, da mora v primeru, če je kasneje zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, ki je bil začasno oproščen plačila sodnih taks in predujmov, izdana pravnomočna sodba, s katero je bilo ugodeno odškodninskemu zahtevku, sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač plačati sodne takse in povrniti založene predujme. Glede na dejstvo, da gre v tem primeru za pravnomočno sodbo, na podlagi katere je bila v postopku, v katerem je sodni izvedenec, sodni cenilec oziroma sodni tolmač podal mnenje, cenitev ali tolmačenje, ugotovljena njegova odškodninska odgovornost, je ministrstvo zoper tega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača dolžno po uradni dolžnosti uvesti disciplinski postopek.

Pristojno sodišče je o izdani pravnomočni sodbi dolžno obvestiti ministrstvo, in sicer najpozneje v roku treh delovnih dni po nastopu pravnomočnosti. S tem se sodiščem po vzoru veljavnega četrtega odstavka 44. člena ZSICT poverja izvrševanje nove naloge sodne uprave.

K 16. členu:

S predlagano spremembo prvega odstavka 22. člena ZSICT se, glede na veljavno ureditev, nekoliko spreminja nabor podatkov, ki se vodijo v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki ga upravlja ministrstvo. Vsebinsko je nova tretja alineja, v kateri se, na predlog Vrhovnega sodišča, dodaja davčna številka, ki jo sodišča potrebujejo za odmero nagrade in povračilo stroškov sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem. V peti alineji (veljavna četrta alineja) se poleg poštnega naslova, na katerem je oseba dosegljiva, dodaja še naslov stalnega in začasnega prebivališča, ki se ga bo pridobivalo iz centralnega registra prebivalstva. Črta pa se vsebina veljavne pete alineje, ki določa vodenje podatka o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu, saj predlagatelj na podlagi navedb sodišč ugotavlja, da navedeni podatki za obračun prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevkov za poškodbe pri delu in poklicne bolezni niso ustrezni. Sodišča za obračune v večini primerov potrebujejo natančnejše podatke, ki jih pridobivajo tako, da zaprosijo sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače za podrobnejšo izjavo o njihovem zaposlitvenem statusu.

S predlaganimi spremembami tretjega odstavka 22. člena se v tretji alineji dodaja navedba naslova stalnega in začasnega prebivališča, črtata pa se peta alineja, vezana na zaposlitveni status, ter osma alineja. Črtanje slednje sledi spremembi disciplinskih ukrepov iz 29. člena ZSICT, ki po predlagani ureditvi ne vsebujejo več izreka ukrepa javnega opomina, ki bi se ga vpisalo v javni del imenika.

S predlagano dopolnitvijo petega odstavka se dopolnjuje nabor podatkov, ki se o sodnem izvedencu, sodnem cenilcu in sodnem tolmaču pridobijo od upravljalca centralnega registra prebivalstva. Gre za podatek o številki mobilnega telefona in elektronskem naslovu za vročanje za namen elektronskega vročanja po Zakonu o debirokratizaciji.³⁷ Slednji je s spremembami in dopolnitvami Zakona o splošnem upravnem postopku³⁸ uvedel vročanje na elektronski naslov in obveščanje o tem na telefonsko številko mobilnega telefona, ki ju oseba v postopku sporoči organu. Pri tem gre za nov način vročanja. Poleg tega se predlaga črtanje četrte alineje, ki ureja

³⁷ Uradni list RS, št. 3/22.

³⁸ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb.

pridobivanje podatkov o zdravstvenem zavarovanju od upravljavca evidence o zavarovanih osebah obveznega zdravstvenega zavarovanja, zaradi razlogov, pojasnjenih zgoraj.

Pri predlaganem črtanju dela besedila v šestem odstavku gre za redakcijsko spremembo. V določbi, ki ministrstvo zavezuje, da zagotavlja trajno hrambo arhiviranih podatkov, se črta sklic na zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov, saj navedeni zakon ne ureja hrambe podatkov.

K 17. členu:

S predlagano spremembo določbe prvega odstavka 23. člena ZSICT se izmed obveznosti sporočanja podatkov, ki se jo nalaga sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem, črta obveznost sporočanja podatka o stalnem in začasnem prebivališču (podatek bo ministrstvo po predlagani dopolnitvi določbe petega odstavka 22. člena ZSICT pridobivalo iz centralnega registra prebivalstva) ter obveznost sporočanja podatka o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu (iz razloga, ker se ta podatek ne bo več vodil v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev; podrobneje glej obrazložitev k 16. členu tega zakona).

Določba veljavnega drugega odstavka, katere črtanje se predlaga, določa, da se lahko sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču, ki v predpisanem roku ne obvesti ministrstva o spremembi podatkov, izreče disciplinski ukrep po 1. točki prvega odstavka 29. člena ZSICT. Glede na to, da se s predlogom zakona med lažjimi disciplinskimi kršitvami predlaga tudi kršitev dolžnosti sporočanja podatkov iz prvega odstavka 23. člena ZSICT, se predmetna določba iz 23. člena ZSICT črta.

S predlagano spremembo določbe tretjega odstavka 23. člena ZSICT se premika rok, do katerega morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači ministrstvu posredovati pisno izjavo o delu v prejšnjem koledarskem letu. Rok se zaradi lažje organizacije elektronskega poziva, ki ga za ta namen pripravi ministrstvo, iz konca januarja premika na konec marca.

K 18. členu:

S predlaganimi spremembami 24. člena ZSICT se dopolnjuje ureditev instituta mirovanja statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača. Na podlagi prvega odstavka bo imel sodni izvedenec, sodni cenilec in sodni tolmač enako kot po veljavni ureditvi možnost, da lahko enkrat v obdobju petih let iz subjektivnih razlogov zahteva mirovanje svojega statusa, in sicer za obdobje, ki ne more biti krajše od treh mesecev in ne daljše od enega leta.

Določba drugega odstavka omogoča sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču, da lahko v primeru dela v tujini ali dolgotrajne bolezni oziroma drugih objektivnih okoliščin, ki so neodvisne od njegove volje, zahteva mirovanje statusa za obdobje, ki ne more biti daljše od petih let.

Evalvacija ZSICT je pokazala, da je institut mirovanja statusa bistveno pripomogel k zagotavljanju odprtega in transparentnega delovanja navedenih strokovnjakov, saj v obdobju mirovanja slednji niso navedeni v javnem delu imenika, hkrati pa so opravičljivo nedosegljivi za morebiten angažma sodišč. Upošteva se statistične podatke, ki jih beleži ministrstvo, je od začetka uporabe določb ZSICT pa do konca leta 2022 za mirovanje statusa zaprosilo 37 sodnih izvedencev, sodnih

cenilcev in sodnih tolmačev, od katerih je eden nato umaknil svojo vlogo za mirovanje statusa. Od skupaj 36 sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev jih je 26 zaprosilo za mirovanje statusa iz subjektivnih razlogov po prvem odstavku 24. člena ZSICT, 10 pa za mirovanje statusa iz objektivnih razlogov po drugem odstavku 24. člena ZSICT. Glede na navedeno predlagatelj ocenjuje, da se je institut mirovanja statusa v praksi izkazal za koristnega in nujno potrebnega, zlasti za določene kategorije sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki so najpogosteje angažirani v sodnih postopkih in so posledično tudi preobremenjeni.

Se je pa na podlagi ugotovitev Evalvacije ZSICT subjektivni razlog za uveljavljanje mirovanja v praksi izkazal kot prestrog predvsem v primeru napotitve na delo v tujino. Na to problematiko je tekom evalvacije ZSICT opozorilo Ministrstvo za zunanje zadeve, ki je navedlo, da več sodnih tolmačev zaradi zakonske omejitve trajanja mirovanja iz subjektivnih razlogov na največ eno leto (prvi odstavek 24. člena ZSICT) ne more biti razporejenih v zunanjo službo, ne da bi izgubili status sodnega tolmača. Napotitve diplomatov in drugih uslužbencev, ki opravljajo spremljajoča dela, na delo v zunanjo službo v skladu s 37. členom Zakona o zunanjih zadevah³⁹ namreč praviloma trajajo štiri leta. Zaposlovanje oseb z vrhunskim znanjem tujih jezikov, njihovo stalno usposabljanje in opravljanje dela na predstavništvih Republike Slovenije v tujini je v interesu Republike Slovenije, zato se je predlagatelj odločil, da napotitev v tujino uredi ločeno od preostalih subjektivnih razlogov in s tem sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem, bodisi napotenim na delo v zunanjo službo na podlagi zakona, ki ureja zunanje zadeve, bodisi da opravljajo delo v tujini na kateri od drugih pravnih podlag, omogoči mirovanje statusa za celoten čas dela v tujini.

V tretjem odstavku se, zaradi ustrežnejše ureditve instituta mirovanja, katerega bistvo je ravno v mirovanju pravic in obveznosti, drugače kot po veljavni ureditvi določa, da v obdobju mirovanja statusa sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču mirujejo vse pravice in obveznosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, razen obveznosti strokovnega izpopolnjevanja iz 26. člena ZSICT. Hkrati se ga za obdobje mirovanja začasno izbriše iz javnega dela imenika. Že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač.

K 19. členu:

S predlaganimi določbami novega 25.a člena zakona se določa pravna podlaga za vzpostavitev elektronske evidence razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Na podlagi podatkov iz evidence bo razvidno, kateri sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so v trenutku vpogleda v evidenco pripravljeni prevzeti novo zadevo. Sodnik se bo tako lažje odločil, katerega sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača postaviti v konkretni zadevi, posledično pa bo to prispevalo tudi k bolj enakomerni obremenitvi vseh sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

Upravljavca evidence bo ministrstvo, ki bo zagotavljalo osnovne podatke o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih iz imenika, medtem ko bodo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami vnašali podatke o svojih morebitnih posebnih znanjih ali omejitvah s področja,

³⁹ Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD, 31/15 in 30/18 – ZKZaš.

podpodročja oziroma jezika, za katerega so imenovani, ter podatek o svoji razpoložljivosti oziroma pripravljenosti za prevzem nove zadeve.

V evidenci razpoložljivosti se bodo po predlaganem prvem odstavku vodili naslednji podatki:

- osebno ime sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača,
- strokovno področje in strokovno podpodročje oziroma jezik, za katerega je bil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan,
- morebitna posebna znanja ali omejitve s področja, podpodročja oziroma jezika, za katerega je bil sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan,
- podatek o razpoložljivosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača za sprejem novih zadev.

Z določitvijo možnosti, da se sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači sami izjavijo o svoji razpoložljivosti, to je o zmožnosti, ali so sposobni sprejeti novo zadevo (četrta alineja prvega odstavka novega 25.a člena zakona), bo vzpostavljena pravna podlaga za sprotno spremljanje razpoložljivosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev s strani sodišč. V okviru reševanja problematike pomanjkanja sodnih izvedencev klinične psihologije je namreč Zbornica kliničnih psihologov Slovenije Ministrstvu za pravosodje med drugim posredovala poimenski seznam sodnih izvedencev z njihovimi kompetencami in stanjem obremenitve na določen dan. Navedeni seznam je vsekakor sodiščem v družinskih sporih v pomoč pri izbiri ustreznega sodnega izvedenca, vendar dolgoročno ne zadošča, saj se stanje razpoložljivosti sodnih izvedencev spreminja glede na novo prevzete zadeve in tudi zaradi drugih razlogov. Za ažurno zbiranje podatkov o razpoložljivosti je skladno z določbo drugega odstavka 6. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov⁴⁰ potrebna zakonska podlaga, zato se s predmetno določbo vzpostavlja takšna pravna podlaga, ki ne bo omejena le na določeno strokovno področje, ampak bo veljala na splošno za vse sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače. Bo pa po predlaganem sedmem odstavku lahko minister s sklepom omejil vodenje evidence razpoložljivosti na sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače s področij, podpodročij oziroma jezikov, na katerih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev primanjkuje. Tak slep se bo objavil v Uradnem listu Republike Slovenije. Navedena možnost omejitve se predlaga iz razloga racionalnosti, da ne bi vodenje zadevne evidence po nepotrebnem obremenjevalo tako ministrstva kot sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ampak bi se evidenca vodila le za tista področja, kjer je to smiselno in potrebno.

V četrtem odstavku se predlaga pravica sodišč do brezplačnega pridobivanja podatkov iz evidence.

V petem odstavku se predlaga, da se podatki iz evidence hranijo pet let od zaključka koledarskega leta, v katerem so bila zabeležena dejanja obdelave teh podatkov.

V šestem odstavku se določa, da se smejo zbrani osebni podatki pri izdelavi statističnih analiz uporabljati in objavljati na način, da identiteta osebe ni razvidna.

K 20. členu:

⁴⁰ Uradni list RS, št. 163/22.

Sprememba naslova VI. poglavja se predlaga zaradi sistematičnosti in jasnosti vsebine, ki jo poglavje ureja. V VI. poglavju se namreč poleg obveznosti strokovnega izpopolnjevanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev določa tudi način preverjanja strokovnosti.

K 21. členu:

S predlaganim 21. členom novele se iz 26. člena ZSICT črtajo določbe, ki se ne nanašajo na izobraževanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Namen predlaganih sprememb je predvsem v jasnejši razmejitvi med obveznostjo izobraževanja in izpopolnjevanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki bo še naprej urejena v 26. členu ZSICT, ter preverjanjem njihove strokovnosti, kar bo po novem v celoti urejeno v 27. členu ZSICT.

Predlagana določba spremenjenega 26. člena ZSICT ohranja obveznost strokovnega izpopolnjevanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev iz prvega odstavka veljavnega 26. člena ZSICT, ki določa, se morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija.

K 22. členu:

Predlagane določbe spremenjenega 27. člena ZSICT zaključeno urejajo preverjanje strokovnosti sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki se v večjem delu spreminja glede na veljavno ureditev.

Po določbi prvega odstavka bo strokovnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev preverjalo ministrstvo, kar bo ena od glavnih sprememb dosedanje ureditve, po kateri preverjanje strokovnosti izvaja Strokovni svet. V praksi se je namreč izkazalo, da je veljavni postopek preverjanja strokovnosti prezapleten in preveč dolgotrajen. Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači namreč dokazila o spremljanju novih dognanj in usposobljenosti pošljejo ministrstvu, ki jih nato odstopi Strokovnemu svetu, ta pa naprej stalnemu ali začasnemu strokovnemu telesu, ki pregleda dokazila in pripravi mnenje o izpolnjevanju pogojev ter ga pošlje Strokovnemu svetu, ki se z njim seznani, šele nato pa ga posreduje ministrstvu. Obdobje preverjanja tudi po predlagani ureditvi ostaja enako, in sicer se strokovnost preverja po preteku petih let od dneva imenovanja sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača in po preteku vsakih nadaljnjih petih let.

Predlagana določba drugega odstavka določa, da bo ministrstvo strokovnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev preverjalo tako, da bo ocenilo ustreznost najmanj petih dokazil o strokovnem izpopolnjevanju, ki so bila izdana v časovnem obdobju petih let, za katerega se strokovnost preverja, pri čemer se mora večina navedenih dokazil nanašati na strokovno področje ali podpodročje oziroma jezik, za katerega je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan. Obveznost, da sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači v petletnem obdobju, za katerega se preverja strokovnost, predložijo najmanj pet dokazil, od katerih se večina (torej najmanj tri dokazila) nanašajo na strokovno področje ali podpodročje oziroma jezik, za katerega je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan, določa že veljavni prvi odstavek 22.

člena Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih⁴¹ (v nadaljevanju: Pravilnik). Ta obveznost se s spremembo načina preverjanja strokovnosti samo prenaša na zakonsko raven.

Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač v obdobju preverjanja ne bo predložil zadostnega števila ustreznih dokazil, ga bo ministrstvo na podlagi predlaganega tretjega odstavka pozvalo, da v roku 60 dni predloži dokazila oziroma da se izjasni, ali bo v primeru, da ne razpolaga z zadostnim številom ustreznih dokazil, pristopil k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti. V primeru, da je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan za več področij, podpodročji ali jezikov in bo v istem koledarskem letu izteklo obdobje preverjanja za več področij, podpodročji ali jezikov, za katere je imenovan, ga bo ministrstvo pozvalo šele, ko bo iztekel zadnji od rokov za oddajo dokazil v koledarskem letu. S tem bodo tako ministrstvo kot tudi sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači razbremenjeni nepotrebnih administrativnih opravil.

Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač kljub pozivu ministrstva ne bo predložil zadostnega števila ustreznih dokazil in se tudi ne bo izjasnil glede pristopa k opravljanju posebnega preizkusa strokovnosti, se bo na podlagi določbe predlaganega četrtega odstavka štelo, da ne izpolnjuje pogoja ustreznega strokovnega znanja ter praktičnih sposobnosti in izkušenj za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača po 1. točki prvega odstavka 16. člena zakona. S tem bo nastopil razlog za uvedbo postopka za razrešitev po 4. točki prvega odstavka 42. člena zakona.

Podrobneje bo postopek preverjanja strokovnosti predpisal minister v podzakonskem aktu.

K 23. členu:

S predlaganimi spremembami 29. člena ZSICT, ki ureja disciplinske ukrepe, se ob upoštevanju načela sorazmernosti nekoliko spreminja nabor disciplinskih ukrepov, ki so namenjeni sankcioniranju lažjih disciplinskih kršitev, in disciplinskih ukrepov, ki so namenjeni sankcioniranju hujših disciplinskih kršitev. Predlagatelj meni, da je predlagan način sankcioniranja bolj uravnotežen in prilagojen teži kršitve.

Sankcioniranju lažjih disciplinskih kršitev je po predlagani 1. točki prvega odstavka namenjen pisni opomin. Glede javnega opomina, ki se po veljavni drugi alineji 1. točke prvega odstavka 29. člena ZSICT za obdobje enega leta po pravnomočnosti vpiše v javni del imenika, pa predlagatelj meni, da lahko sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču povzroči hujše posledice za njegov ugled kot ukrep denarne kazni, ki se izreče za hujše disciplinske kršitve in se ne vpiše v javni del imenika. Zato se predlaga črtanje javnega opomina.

Disciplinska ukrepa za hujše kršitve po predlagani 2. točki prvega odstavka sta začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, za obdobje, ki ni krajše od šestih mesecev in ne daljše od štirih let, in trajen odvzem pravice opravljati sodno izvedenstvo, cenilstvo ali tolmačenje.

⁴¹ Uradni list RS, št. 84/18 in 148/21.

Določba predlaganega drugega odstavka določa denarno kazen v razponu od 100 do 300 eur kot stranski ukrep za lažje disciplinske kršitve.

Določba predlaganega tretjega odstavka pa določa stranska disciplinska ukrepa za hujše disciplinske kršitve, ki sta denarna kazen v razponu od 300 do 1.000 eur, kot to določa že veljavni ZSICT, in napotitev na poseben preizkus strokovnosti s posameznega strokovnega ali jezikovnega področja. V zvezi z opravljanjem posebnega preizkusa strokovnosti, ki se odredi kot disciplinska sankcija, se uporabljajo določbe ZSICT, ki urejajo poseben preizkus strokovnosti. Jasneje je določeno še, da je mogoče obe stranski sankciji, torej denarno kazen in napotitev na poseben preizkus strokovnosti, izreči posamično ali hkrati.

Določba predlaganega četrtega odstavka, ki ostaja enaka kot določba veljavnega tretjega odstavka 29. člena ZSICT, določa, da se sme za lažje disciplinske kršitve izreči pisno opozorilo, če je kršitev storjena v takšnih olajševalnih okoliščinah, ki jo delajo posebno lahko. Pisno opozorilo ni disciplinski ukrep, zato kot takšen tudi ne bo evidentiran v javnem delu imenika.

K 24. členu:

Pri predlaganih spremembah 30. člena ZSICT, ki opredeljuje lažje in hujše disciplinske kršitve, gre najprej za nomotehnično in redakcijsko spremembo zapisa določb zaradi lažjih morebitnih kasnejših normativnih sprememb. Tako po predlagani ureditvi prvi odstavek določa, da se disciplinske kršitve delijo na lažje in hujše kršitve, te pa so nato sistematično navedene v drugem (lažje kršitve) in tretjem (hujše kršitve) odstavku.

Ugotovljeno je bilo, da se alineji a) in c) v 1. točki veljavne določbe 30. člena ZSICT, ki opredeljuje lažje disciplinske kršitve, vsebinsko pokrivata. Zato v spremenjenem besedilu ni več besedila veljavne alineje a), ki je vsebinsko nekoliko ožja od veljavne alineje c). Slednja (gre za predlagano 2. točko drugega odstavka) namreč poleg dejanj, ki pomenijo kršitev ugleda ali verodostojnosti sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja, zajema tudi opustitve dejanj, s katerimi se krši ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

Med nabor obstoječih lažjih disciplinskih kršitev se v okviru 8. točke dodaja nova, in sicer kršitev dolžnosti sporočanja podatkov iz prvega odstavka 23. člena ZSICT. Navedeni člen določa, da mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pisno sporočiti ministrstvu vsako spremembo podatkov o poštnem naslovu, na katerem je dosegljiv, kontaktni številki telefona in kontaktnem elektronskem naslovu, in sicer najpozneje v treh dneh od njenega nastanka. Da se lahko sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izreče disciplinski ukrep po 1. točki prvega odstavka 29. člena ZSICT (torej enako kot za lažjo disciplinsko kršitev), če v predpisanem roku ne obvesti ministrstva o spremembi navedenih podatkov, določa drugi odstavek 23. člena ZSICT. Sedanjo ureditev v 23. členu ZSICT je uveljavil 30. člen Zakona o debirokratizaciji⁴², ki pa navedene sankcije ni vnesel v nabor disciplinskih kršitev iz 30. člena ZSICT, kar se dopolnjuje prav s predmetno spremembo. Dodatno se zaradi spremembe 27. člena ZSICT črta disciplinska kršitev, ki kot kršitev določa neupravičen pristop k posebnemu preizkusu strokovnosti (veljavna alineja d) v 1. točki 30. člena ZSICT). Po predlagani ureditvi določbe 27.

⁴² Uradni list RS, št. 3/22.

člena ZSICT se bo preverjanje strokovnosti na podlagi posebnega preizkusa strokovnosti izvajalo le s soglasjem sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača, tako da ni mogoče, da bi prišlo do dejanske situacije, ko bi lahko sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača na ta način sankcionirali za neupravičen nepristop k posebnemu preizkusu strokovnosti. Poleg tega je napotitev na posebni preizkus strokovnosti določena poleg denarne kazni kot eden od stranskih disciplinskih ukrepov za hujše disciplinske kršitve tako po veljavni, kot po predlagani spremenjeni določbi 29. člena ZSICT. Dodatno pa se, zaradi večje sorazmernosti med lažjimi in hujšimi kršitvami, med lažje disciplinske kršitve dodaja nepravočasno opozorilo sodišču, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za izvedbo naloge ni v celoti ali delno usposobljen ali da obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih je bilo mogoče utemeljeno pričakovati, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču. Po veljavni ureditvi navedena kršitev sodi med hujše kršitve (alineja d) v 2. točki 30. člena ZSICT). Predlagatelj meni, da navedena kršitev, če gre za enkratno dejanje, vendarle ne povzroči tako hudih posledic, da bi morala biti opredeljena kot hujša kršitev.

Med hujšimi disciplinskimi kršitvami, ki so v predlogu spremenjenega 30. člena opredeljene v tretjem odstavku, pa ne bo več večkratnega nerednega opravljanja dolžnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača (veljavna alineja b) v 2. točki), saj bo ponavljanje kršitev že zajeto v 2. točki tretjega odstavka, ki kot hujšo kršitev opredeljuje ponovitev disciplinskih kršitev, za katere je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču že bil pravnomočno izrečen disciplinski ukrep. Prav tako med hujšimi kršitvami ni več najti nepravočasnega opozorila sodišču, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za izvedbo naloge ni v celoti ali delno usposobljen ali da obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih je bilo mogoče utemeljeno pričakovati, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču (veljavna alineja d) v 2. točki 30. člena ZSICT). Navedena kršitev je, zaradi razlogov, pojasnjenih zgoraj, prenesena med lažje disciplinske kršitve.

K 25. členu:

Z določbo novega drugega odstavka 32. člena ZSICT se predlaga poenotenje posledic v primeru izrečenega začasnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača (za čas tega ukrepa) s posledicami v primeru razrešitve. Po vzoru veljavnega drugega odstavka 42. člena ZSICT se predlaga, da se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač od dneva vročitve odločbe o začasnem odvzemu pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ne sme več sklicevati na svoj status. Že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na ta status.

K 26. členu:

S predlagano spremembo 36. člena ZSICT se odpravlja dosedanja posebna ureditev obveznega vročanja priporočeno po pošti ali v varen elektronski predal. Določba veljavnega prvega odstavka 36. člena ZSICT je postala nepotrebna, saj Zakon o splošnem upravnem postopku⁴³ (v nadaljnjem besedilu: ZUP) po spremembi na podlagi Zakona o debirokratizaciji⁴⁴ v 86. in 86.a

⁴³ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb.

⁴⁴ Uradni list RS, št. 3/22.

členu ureja vročitev dokumenta v elektronski obliki. To pomeni, da se bodo vsa pisanja v disciplinskem postopku zoper sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače vročala zgolj po ZUP.

K 27. členu:

Predlagana sprememba naslova 38. člena ZSICT je redakcijske narave. Želi se odpraviti podvajanje v naslovih, saj imata 38. člen in 44. člen veljavnega ZSICT enak naslov (začasna prepoved), kar povzroča zmedo. Določbe 38. člena ZSICT določajo začasno prepoved opravljanja sodno izvedenskega ali sodno cenilskega dela oziroma dela sodnega tolmača v okviru uvedenega disciplinskega postopka (suspenz), določbe 44. člena ZSICT pa določajo začasno prepoved opravljanja dela, če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti.

S predlagano določbo novega tretjega odstavka pa se z namenom enotne ureditve po vzoru veljavnega drugega odstavka 42. člena ZSICT določa, da se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač od dneva vročitve odločbe o začasni prepovedi opravljanja sodno izvedenstva, sodno cenilstva ali sodno tolmačenja ne sme več sklicevati na svoj status, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na ta status.

K 28. členu:

S predlaganimi spremembami 41. člena ZSICT se institut prenehanja imenovanja dopolnjuje s starostno omejitvijo, do katere lahko sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač opravlja svoje delo.

1. točka prvega odstavka opredeljuje že obstoječ način oziroma razlog prenehanja imenovanja, in sicer na podlagi pisne izjave sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, da ne želi več opravljanja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

V okviru 2. točke prvega odstavka se določa, da imenovanje po samem zakonu preneha z iztekom koledarskega leta, v katerem sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač dopolni starost 75 let. Za sodnike, državne tožilce, sodne izvršitelje in druge primerljive poklice je sicer starostna meja 70 let. Ker pa pri sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih vendarle ne gre za opravljanje poklica, se zanje predlaga starostna meja 75 let, ob pogoju in predpostavki, da se tudi po upokojitvi, ki bo predvidoma nastopila že prej, sproti seznanjajo z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelujejo na posvetih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija, da bi tako lahko še naprej strokovno in kvalitetno opravljali delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača.

Določba drugega odstavka natančno opredeljuje trenutek nastopa prenehanja imenovanja sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača v primeru, ko sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač poda pisno izjavo, da ne želi več opravljanja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja. Imenovanje preneha po samem zakonu v trenutku, ko ministrstvo prejme pisno izjavo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

Na podlagi določbe predlaganega tretjega odstavka izda ministrstvo ugotovitveno odločbo o prenehanju imenovanja. Izdaja odločbe s strani ministrstva in ne ministra omogoča, da minister s pooblastilom prenese pristojnost v teh zadevah na državnega sekretarja ali generalnega direktorja. Z dnem vročitve odločbe se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status, kar določa četrti odstavek predlaganega 41. člena.

K 29. členu:

Predlagana sprememba naslova 44. člena ZSICT je redakcijske narave. Želi se odpraviti podvajanje v naslovih, saj imata 38. člen in 44. člen veljavnega ZSICT enak naslov (začasna prepoved), kar povzroča zmedo. 38. člen ZSICT določa začasno prepoved opravljanja sodno izvedenskega ali sodno cenilskega dela oziroma dela sodnega tolmača v okviru uvedenega disciplinskega postopka (suspenz), 44. člen ZSICT pa določa začasno prepoved opravljanja dela, če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti.

S predlagano spremembo prvega odstavka se veljavna določba dopolnjuje na način, da minister začasno prepoved opravljanja dela sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izreče po skrajšanem ugotovitvenem postopku, kot ga ureja ZUP. Slednje terja nujnost ukrepanja (prepoved opravljanja dela sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču), odločitev pa se izvede le na podlagi dokumentacije, ki jo ministru pošlje sodišče. Poleg tega se na novo izrecno določa, da se sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača za čas prepovedi opravljanja dela izbriše iz javnega dela imenika. Slednje je bila sicer tudi do sedaj praksa, saj se po naravi stvari takega sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača začasno izbriše iz javnega dela imenika. Izbris ureja veljavni 43. člen ZSICT, ki pa določa le, da se iz javnega dela imenika izbriše sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača, zoper katerega je vložen obtožni akt zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti. V izogib morebitnim zapletom v praksi, zlasti z vidika tolmačenja predmetnih določb zakona, se predlaga uskladitev obeh navedenih določb, da se torej sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača izbriše iz javnega dela imenika tudi za čas prepovedi opravljanja dela po prvem odstavku 44. člena ZSICT.

S predlagano spremembo drugega odstavka se ureja trajanje začasne prepovedi opravljanja dela, ki v primeru, če je suspendirani sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač v kazenskem postopku obsojen za kaznivo dejanje iz 1. ali 2. točke prvega odstavka 42. člena ZSICT, traja do vročitve odločbe o razrešitvi iz 42. člena ZSICT, sicer pa do pravnomočnosti odločbe, s katero se kazenski postopek zoper njega konča.

S predlagano določbo novega tretjega odstavka se določa, da mora suspendirani sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za čas obdobja začasne prepovedi pri ministrstvu deponirati štampiljko in izkaznico, in sicer v treh delovnih dneh od vročitve odločbe o začasni prepovedi opravljanja dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

Predlagani novi četrti odstavek pa z namenom enotne ureditve po vzoru veljavnega drugega odstavka 42. člena zakona določa, da se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač od dneva vročitve odločbe o začasni prepovedi opravljanja dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja ne sme več sklicevati na svoj status. Že prevzeta dela in naloge sme dokončati brez sklicevanja na ta status.

V predlagani peti odstavek je prenesena nespremenjena določba veljavnega tretjega odstavka 44. člena ZSICT, ki določa, da je zoper odločbo o začasni prepovedi opravljanja dela je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od njene vročitve, in da o tej tožbi sodišče odloča prednostno.

Predlagani šesti odstavek pa vsebinsko ustreza določbi veljavnega četrtega odstavka 44. člena ZSICT, ki zavezuje pristojno sodišče, da nemudoma oziroma najpozneje v treh dneh obvestiti ministrstvo o nastanku pravnih dejstev iz prvega ali drugega odstavka. Obvestilo šteje kot naloga sodne uprave.

K 30. členu:

S predlagano določbo se za sodne cenilce določa pravica do brezplačnega dostopa do slovenskega prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ki jih po Zakonu o revidiranju⁴⁵ (v nadaljnjem besedilu: ZRev-2) zagotavlja Slovenski inštitut za revizijo.

Sodni cenilci so osebe, imenovane za neomejen čas s pravico in dolžnostjo, da sodišču na njegovo zahtevo podajo izvid o gospodarskih lastnostih stvari ali pravice ter cenitev njene vrednosti oziroma vrednosti na njej povzročene škode (drugi odstavek 2. člena ZSICT). Za izvedbo cenitve morajo sodni cenilci skladno z različnimi zakoni (ZRev-2, Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju,⁴⁶ Zakon o hipotekarni in komunalni obveznici,⁴⁷ Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti,⁴⁸ Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin⁴⁹ in drugi) uporabiti tudi Mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti. Slovenski inštitut za revizijo, ki po ZRev-2 zagotavlja prevod Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti, ta prevod osebam, ki niso njegovi člani, zaračuna. Da bi se zagotovilo strokovno delo sodnih cenilcev, ki je podlaga za pravilno in zakonito odločitev sodišča, jim je treba omogočiti, da razpolagajo z vsemi pripomočki, ki so potrebni pri cenitvah. Zato se za sodne cenilce določa pravica do brezplačnega dostopa do prevoda Mednarodnih standardov ocenjevanja vrednosti.

K 31. členu:

V 31. členu predlagane novele je določena prehodna ureditev glede spremembe načina imenovanja članov Strokovnega sveta in spremembe mandata predsednika Strokovnega sveta in njegovega namestnika, ki ju izvolijo člani izmed sebe. Namen določbe je, da Strokovni svet v

⁴⁵ Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21.

⁴⁶ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US in 57/23 – odl. US – U-I-414/20-13.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 123/21.

⁴⁸ Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18.

⁴⁹ Uradni list RS, št. 77/17, 33/19, 66/19 in 54/23 – odl. US.

sedanji sestavi nadaljuje delo in redno zaključi svoj mandat. Zato se določa, da člani Strokovnega sveta, ki so bili imenovani pred uveljavitvijo tega zakona s strani Vlade Republike Slovenije, nadaljujejo z delom do prenehanja mandata, za katerega so bili imenovani. Enako velja za predsednika Strokovnega sveta in njegovega namestnika, ki sta bila izvoljena pred uveljavitvijo tega zakona. Tudi onadva nadaljujeta z delom do prenehanja mandata, za katerega sta bila izvoljena.

K 32. členu:

V 32. členu predlagane novele se določa prehodna ureditev v zvezi z že začeti postopki po ZSICT. Določa se, da se vsi postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, dokončajo po dosedanjih predpisih.

K 33. členu:

V 33. členu predlagane novele se posega v 78. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju⁵⁰ (v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ). Predlaga se dopolnitev tretjega odstavka 78. člena ZZVZZ z določitvijo obveznosti Ministrstva za pravosodje, da za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače kot zavarovance po 5. točki 17. člena ZZVZZ vloži prijavo v zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen.

Z navedenim predlogom se vzpostavlja pravna podlaga za izvajanje v praksi že vzpostavljenega sistema urejanja prijav v obvezno zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen po 5. točki 17. člena ZZVZZ za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače. Ministrstvo za pravosodje namreč na podlagi dogovora z Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije že od leta 2019 dalje vlaga prijave v zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače na podlagi imenovanja osebe v statusu sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača. Skladno s tem dogovorom je bila na ministrstvu zgrajena informacijska podpora za vlaganje prijav in odjav iz zavarovanja za poškodbo pri delu in poklicno bolezen.

Po predlagani ureditvi bo Ministrstvo za pravosodje, ki, kot navedeno, že ima vzpostavljen informacijski sistem, tudi formalni zavezanec za prijavo v zavarovanje za poškodbo pri delu in poklicno bolezen za sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, medtem ko sodišče, upravni organ oziroma drug organ, ki je zavezanec za plačilo za delo, ki ga sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač opravi, še naprej ostaja zavezanec za plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje.

S to ureditvijo se pomembno razbremenjujejo sodišča, upravni organi in drugi pristojni organi, ki morajo ob vsakokratni dodelitvi naloge v delo sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču vložiti prijavo in odjavo iz zavarovanja za poškodbo pri delu in poklicno bolezen. Ker je sodni izvedenec, sodni cenilec in sodni tolmač lahko hkrati imenovan pri različnih organih, to vzpostavlja nepreglednost prijav v sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja in hkrati

⁵⁰ Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23.

nepreglednost pri samem zavarovancu, to je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu in sodnemu tolmaču, ki v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni ne ve, iz katere prijave v zavarovanje naj uveljavlja pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

K 34. členu:

V 34. členu predlagane novele se določa, da minister v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda podzakonski predpis iz predlaganega 13.a člena zakona, ki določa upravičenost predsednika in članov Strokovnega sveta ter njihovih namestnikov in članov stalnih in začasnih strokovnih teles do sejnine oziroma plačila za delo in povrnitve stroškov, ter uskladi že izdane podzakonske predpise z določbami tega zakona.

Strokovni svet pa se obvezuje, da v roku šestih mesecev po uveljavitvi tega zakona uskladi svoj poslovnik z določbami tega zakona.

K 35. členu:

V 35. členu predlagane novele se določa začetek uporabe določbe o prenehanju imenovanja z dopolnitvijo starosti 75 let, ki jo na novo določa 2. točka prvega odstavka spremenjenega 41. člena zakona (28. člen novele). Določba o prenehanju imenovanja ex lege z iztekom koledarskega leta, v katerem sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač dopolni starost 75 let, se bo začela uporabljati pet let po uveljavitvi tega zakona. Prehodno obdobje petih let je določeno z namenom, da ne bi prišlo do vrzeli in pomanjkanja aktivnih sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. S tako dolgim prehodnim obdobjem se želi preprečiti tudi morebitna kolizija s prehodno določbo 31. člena predlagane novele, ki določa, da predsednik Strokovnega sveta in njegov namestnik ter ostali člani Strokovnega sveta, ki so bili imenovani pred uveljavitvijo tega zakona, nadaljujejo z delom do prenehanja mandata, za katerega so bili imenovani.

K 36. členu:

36. člen predlagane novele določa, da bo do izpolnitve tehničnih pogojev, ki bodo sodnim izvedencem, sodnim cenilcem in sodnim tolmačem omogočili neposredno vnašanje podatkov o morebitnih posebnih znanjih ali omejitvah s področja, podpodročja oziroma jezika, za katerega je sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač imenovan, iz tretje alineje prvega odstavka 25.a člena zakona ter podatkov o razpoložljivosti oziroma pripravljenosti za prevzem nove zadeve iz četrte alineje prvega odstavka 25.a člena zakona, te podatke v evidenco razpoložljivosti vnašalo ministrstvo. Ministrstvo bo evidenco razpoložljivosti ažuriralo enkrat mesečno na podlagi podatkov, ki mu jih bodo za ta namen sporočili sodni izvedenci, sodni cenilci ali sodni tolmači najpozneje do petega dne v koledarskem mesecu. Ministrstvo bo v ta namen oblikovalo obrazec za sporočanje podatkov.

K 37. členu:

V 37. členu predlagane novele se določa, da ministrstvo v roku petih let po uveljavitvi novele skupaj s Strokovnim svetom zagotovi pogoje za izenačitev sodnih cenilcev za vrednotenje podjetij s pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti podjetja iz prvega odstavka 25. člena Zakona o finančnem

poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju⁵¹ (v nadaljnjem besedilu: ZFPPIPP). To ministrstvo in Strokovni svet naredita na način, da določita vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti sodnih cenilcev za vrednotenje podjetij, način zagotavljanja njihovega rednega strokovnega izobraževanja in nadzorni organ, ki bo zanje pristojen.

Na neenako obravnavo sodnih cenilcev za vrednotenje podjetij in pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti podjetja v okviru 25. člena ZFPPIPP je bilo ministrstvo opozorjeno s strani Združenja SICGRAS v dopisu z dne 30. 6. 2023, in sicer tekom strokovnega usklajevanja novele ZFPPIPP-H. Zakonodajalec ugotavlja, da trenutna normativna ureditev pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti podjetja (status, pogoji, obveznosti in nadzor), ki jo ureja Zakon o revidiranju⁵² (v nadaljnjem besedilu: ZRev-2) v 87. do 101. členu, ni primerljiva s statusom, pogoji in nadzorom, ki ga za sodne cenilce določa ZSICT. Zato je kot predpogoj za izenačitev sodnih cenilcev za vrednotenje podjetij s pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti podjetja v okviru 25. člena ZFPPIPP treba zagotoviti, da sodni cenilci za vrednotenje podjetij po ZSICT dosegajo enako raven strokovnega znanja kot ocenjevalci vrednosti podjetja po ZRev-2, kakor tudi primerljiv način njihovega obveznega rednega strokovnega izobraževanja, prav tako pa je treba določiti tudi pristojni nadzorni organ, ki bo bdel nad delom sodnih cenilcev za vrednotenje podjetij, kot to nadzorno funkcijo po ZRev-2 za pooblašcene ocenjevalce vrednosti podjetja opravlja Agencija za javni nadzor nad revidiranjem.

K 38. členu:

Za uveljavitev zakona je določen splošni 15-dnevni *vacatio legis*.

⁵¹ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23.

⁵² Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21,

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO

Zakon o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih

4. člen (javni poziv)

(1) Sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače na podlagi javnega poziva imenuje minister, pristojen za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: minister), za določeno strokovno področje in podpodročje izvedenskega ali cenilskega dela oziroma za tolmačenje govornih in pisanih besed iz določenega jezika ali v določen jezik ter za slovenski znakovni jezik.

(2) Ministrstvo, pristojno za pravosodje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), dvakrat v koledarskem letu objavi poziv k predložitvi vlog za imenovanje sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Poziv se objavi glede na potrebe na posameznem strokovnem področju in podpodročju izvedenskega ali cenilskega dela oziroma glede na potrebe za posamezen tuj jezik ali slovenski znakovni jezik, ki se ugotovijo na podlagi obrazloženih predlogov predsednikov posameznih sodišč.

6. člen (sestava Strokovnega sveta)

(1) Strokovni svet ima petnajst članov, ki so sodni izvedenci, sodni cenilci ali sodni tolmači.

(2) Člane v Strokovni svet predlagajo strokovna združenja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev. Če za določeno strokovno področje oziroma podpodročje ali jezik sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači niso povezani v strokovno združenje, člane v Strokovni svet predlagajo drugi organi ali strokovne institucije oziroma ministrstva, ki so pristojna za posamezno področje. Če je za določeno strokovno področje ali jezik predlaganih več članov in s predlagatelji ni mogoče doseči sporazuma, ima prednost predlagani član, ki ga je predlagalo društvo, ki ima pridobljen status društva, ki deluje v javnem interesu, v primeru večjega števila takšnih predlogov pa član z najdaljšim obdobjem nepretrganega obstoja statusa sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(3) Minister je vezan na predloge, podane v skladu s prejšnjim odstavkom.

(4) Vsak član v Strokovnem svetu zastopa posamezen sklop strokovnih področij oziroma jezikov. Sklopi strokovnih področij in jezikov so:

- gospodarstvo,
- okolje in prostor,
- kmetijstvo in gozdarstvo,
- zdravje,
- promet,
- šport,
- kultura,
- infrastruktura,
- gradbeništvo,

- obrtna dejavnost,
- stroji in oprema,
- varnost,
- forenzika,
- sodno tolmačenje in prevodi ter
- slovenski znakovni jezik.

(5) Uvrstitev strokovnih področij in jezikov v posamezen sklop strokovnih področij in jezikov, se določi s pravilnikom, ki ga na predlog Strokovnega sveta izda minister.

(6) V Strokovnem svetu vselej sodeluje predstavnik sodstva, ki ima pravico do razprave brez pravice do glasovanja. Imenuje ga predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije izmed sodnikov sodišč prve stopnje.

(7) Član Strokovnega sveta ima po enega namestnika, ki ga nadomešča v njegovi odsotnosti. Določbe tega zakona, ki veljajo za člane Strokovnega sveta, se smiselno uporabljajo tudi za njihove namestnike. Praviloma se namestnika določi tako, da je skupaj s članom zagotovljena ustrezna uravnoteženost s strokovnimi področji ali jeziki, ki jih zajema posamezen sklop.

(8) Predsednico oziroma predsednika (v nadaljnjem besedilu: predsednik) Strokovnega sveta in njegovo namestnico oziroma namestnika izvolijo člani z dvotretjinsko večino glasov s tajnim glasovanjem za dve leti in po izteku te dobe ne more biti takoj spet izvoljen.

7. člen

(pristojnosti Strokovnega sveta)

Strokovni svet ima naslednje pristojnosti:

- spremljanje sistemskih, razvojnih in strateških vprašanj s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja;
- podajanje predlogov in pobud s področja sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja;
- potrditev splošnih in posamičnih smernic za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj;
- podajanje strokovnih mnenj v postopkih imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- preverjanje strokovne usposobljenosti v postopkih pregleda ustreznosti potrdil o izobraževanju in izpopolnjevanju;
- podajanje strokovnih mnenj v disciplinskih in razrešitvenih postopkih;
- skrb za ustreznost nabora strokovnih področij, strokovnih podpodročij ter jezikov v imeniku sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev;
- ustanovitev stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles;
- imenovanje članov stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles;
- priprava letnega poročila o delu;
- zagotavljanje strokovne pomoči ministrstvu;
- opravljanje druge naloge, če tako določa zakon.

9. člen

(stalna strokovna telesa)

- (1) Stalna strokovna telesa so strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavniki strokovnih združenj, sestavljena iz sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki Strokovnemu svetu zagotavljajo strokovno pomoč ter oblikujejo strokovna mnenja ali stališča glede vprašanj, ki zadevajo stroko.
- (2) Število stalnih strokovnih teles, ki jih ustanovi in katerih članstvo določi Strokovni svet, je najmanj tolikšno in takšne vrste, kot je število in vrsta sklopov strokovnih področij, ki so zastopana v Strokovnem svetu.
- (3) Posamezno stalno strokovno telo ima tri člane, ki so izmed sodnih izvedencev, sodnih cenilcev ali sodnih tolmačev imenovani do izteka obdobja imenovanja članov Strokovnega sveta z možnostjo vnovičnega imenovanja.
- (4) Če za posamezno strokovno področje oziroma jezik sodni izvedenci, sodni cenilci oziroma sodni tolmači niso povezaniv strokovno združenje ali če je za določeno strokovno področje ali jezik predlaganih več članov, se člane stalnega strokovnega telesa določi na način, kot je določen za predlaganječlanstva v Strokovni svet.
- (5) Stalno strokovno telo zagotavlja Strokovnemu svetu strokovno pomoč z določenega strokovnega področja oziroma jezika, Strokovni svet pa je vezan na njegovo mnenje.

10. člen

(začasna strokovna telesa)

- (1) Začasna strokovna telesa so strokovno usklajevalne skupine članov ali predstavniki strokovnih združenj, sestavljena iz sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev za strokovna področja oziroma jezike, glede na vsebino strokovnegavprašanja ali naloge, ki jih ustanovi Strokovni svet za obravnavo posamičnih zadev iz pristojnosti Strokovnega sveta na področju ali jeziku, kjer ni ustanovljenega stalnega strokovnega telesa.
- (2) Glede imenovanja članov, dobe imenovanja, nalog in vezanosti na mnenja se uporabljajo določbe prejšnjega člena.

13. člen

(stroški, pečat in sedež)

- (1) Predsednik, njegov namestnik in člani Strokovnega sveta, stalnih strokovnih teles in začasnih strokovnih teles so upravičeni do povračila stroškov v skladu z uredbo, ki določa sejnine in povračila stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih.
- (2) Strokovni svet ima pečat okrogle oblike. Sredi pečata je grb Republike Slovenije, v zunanjem krogu pečata je napis Republika Slovenija, Strokovni svet za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje.

(3) Sedež Strokovnega sveta je na sedežu ministrstva, ki zagotavlja tudi finančne pogoje za delo sveta.

14. člen **(strokovna in jezikovna področja)**

(1) Seznam strokovnih področij in podpodročij sodno izvedenskega ali sodno cenilskega dela oziroma jezikovnih področij ter opis teh področij in podpodročij določi ministrstvo na obrazložen predlog Strokovnega sveta in ga objavi na spletni strani. Obrazložitev iz prejšnjega stavka vsebuje navedbo utemeljenosti potrebe za določitev in opis področja ter podpodročja.

(2) Za vsako strokovno oziroma jezikovno področje ali za več vsebinsko povezanih področij skupaj morajo biti pred uvrstitvijo v seznam obstoječih področij izdelane smernice.

15. člen **(smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj)**

(1) Ministrstvo na svoji spletni strani objavi splošne in posamične smernice za izdelavo izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj, ki jih morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači upoštevati pri svojem delu.

(2) Splošne in posamične smernice ter njihove spremembe ali dopolnitve potrdi Strokovni svet na predlog ustreznega stalnega ali začasnega strokovnega telesa, ki lahko za ta namen sodeluje z ustreznim strokovnim združenjem.

(3) Splošne smernice vsebujejo enotno navedbo strukture, navodil in napotkov za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev ter za tolmačenje.

(4) Posamične smernice vsebujejo zlasti napotke in navodila za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih, metode in sredstva, ki jih sodni izvedenec ali sodni cenilec pri izdelavi uporablja, okvirna področja in vsebine, ki so za izdelavo lahko pomembne, in strukturo izvedenskega mnenja glede na posamezno strokovno področje ali podpodročje.

(5) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov strokovnemu telesu ni treba oblikovati posamičnih smernic za izdelavo izvedenskih mnenj in cenitev na posameznih strokovnih področjih ali podpodročjih ali za potrebe tolmačenj, če bodo po njegovem mnenju v teh primerih zadoščale splošne smernice.

16. člen **(pogoji za imenovanje)**

(1) Za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača je lahko imenovana fizična oseba, ki:

1. ima ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje za določeno področje dela izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja,

2. ima predbolonjsko univerzitetno izobrazbo ali končan bolonjski magistrski študijski program,
3. je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora in aktivno obvlada slovenski jezik,
4. je poslovno sposobna,
5. je osebnostno primerna,
6. ima najmanj šest let delovnih izkušenj s področja, na katerem želi opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača,
7. ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, zaradi katerega bi bila moralno neprimerna za opravljanje izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja, ker bi to lahko škodovalo nepristranskemu ali strokovnemu opravljanju njenega dela ali ugledu sodišča,
8. ne opravlja dejavnosti, ki ni združljiva s sodnim izvedenstvom ali cenilstvom,
9. ni bila razrešena kot sodni izvedenec, cenilec ali tolmač po določbah tega zakona iz razloga trajnega odvzema pravice opravljati delo sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.

(2) Za delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača ni osebnostno primeren tisti, čigar delo oziroma ravnanje ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo izvedensko delo, cenitev ali tolmačenje opravljal pošteno ali vestno oziroma ne izkazuje utemeljenega pričakovanja, da bo varoval ugled in verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja. Šteje se tudi, da ta pogoj ni izpolnjen, kadar še ni minilo 5 let od pravnomočnosti odločbe o razrešitvi.

(3) Izjemoma je lahko imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača oseba, ki ima nižjo izobrazbo kot je to določeno v prvem odstavku tega člena, če zaradi neobstoja ustrezne stopnje študijskega programa v Republiki Sloveniji ni mogoče izpolniti zahtevanega pogoja izobrazbe.

(4) Oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, izkaže ustrezno strokovno znanje ter praktične sposobnosti in izkušnje z opravljenim posebnim preizkusom strokovnosti. Če oseba v enem letu po opravljenem preizkusu strokovnosti ne priseže v skladu s tem zakonom, razen če ne priseže iz razlogov, na katere sama ne more vplivati in je o tem seznanila ministrstvo, se šteje, da je oseba umaknila vlogo za imenovanje in se postopek imenovanja ustavi. V vsakem primeru se postopek imenovanja ustavi, ko pretečeta dve leti od dneva opravljenega preizkusa strokovnosti in oseba v tem obdobju ni prisegla.

(5) Minister podrobneje predpiše način imenovanja sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

17. člen

(izkaznica in štampljka)

(1) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači imajo izkaznico, s katero se izkažejo pri opravljanju dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

(2) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači pri opravljanju svojega dela uporabljajo štampljko.

(3) Ministrstvo vodi evidenco o izdanih izkaznicah in štampljkah.

(4) Za posamezno izkaznico se v evidenco vpisujejo naslednji podatki:

- osebno ime imetnika izkaznice;
- registrska številka izkaznice;
- datum izdaje;
- datum deponiranja in datum vračila izkaznice;
- razlog za deponiranje izkaznice;
- datum arhiviranja izkaznice in razlog zanj.

(5) Za posamezno štampljko se v evidenco vpisujejo naslednji podatki:

- osebno ime imetnika štampljke;
- datum deponiranja in datum vračila štampljke;
- razlog za deponiranje štampljke;
- datum arhiviranja štampljke in razlog zanj.

(6) Podrobnejša pravila o vsebini in obliki izkaznice in štampljke sodnega izvedenca, sodnega cenilca in sodnega tolmača določi minister s podzakonskim predpisom.

18. člen **(delo v sodnem postopku)**

(1) V sodnem postopku mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki ga je določilo sodišče, vedno, ko ugotovi, da za izvedbo naloge v celoti ali delno ni usposobljen, ali kadar obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih utemeljeno pričakuje, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču, na to pravočasno opozoriti sodišče.

(2) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko pisanje sodišču pošlje tudi v elektronski obliki, če to dopuščajo pravila postopka in če pošlje pisanje na način in v obliki, ki je v skladu s pravili, ki urejajo elektronsko poslovanje v teh postopkih.

(3) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko sodišču sporoči, da želi posredovanje pisanj po varni elektronski poti v varen elektronski predal ali na naslov za vročanje po varni elektronski poti, registriran v informacijskem sistemu sodstva, katerega naslov navede v vlogi, s katero sporoči sodišču, da želi takšen način posredovanja pisanj. Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, ki sodišču sporoči, da želi takšen način posredovanja pisanj, pisanje posreduje po varni elektronski poti na enak način kot stranki v postopku.

20. člen **(poseben preizkus strokovnosti)**

(1) Poseben preizkus strokovnosti se opravlja pred komisijo, katere člani so:

- strokovnjaki s področja in podpodročja oziroma jezika, na katerem bo oseba opravljala izvedensko ali cenilsko delo oziroma tolmačenje,
- sodniki, državni odvetniki, državni tožilci, odvetniki ali notarji in
- uslužbenci ministrstva.

(2) Komisijo imenuje minister. Pri določanju članstva iz vrst strokovnjakov zagotavlja strokovno pomoč Strokovni svet.

(3) Člani komisije morajo imeti najmanj takšno stopnjo izobrazbe, kot se zahteva za imenovanje za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(4) Celotni preizkus se lahko opravlja največ trikrat. Če oseba, ki želi biti imenovana za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, v treh poskusih preizkusa ne opravi, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(5) Vsebino in način opravljanja posebnega preizkusa strokovnosti predpiše minister.

21. člen

(prisega)

(1) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači so imenovani z dnem, ko pred ministrom izrečejo prisego:

- sodni izvedenci: »Prisegam pri svoji časti, da bom izvedensko delo opravljal(-a) po svoji vesti, nepristransko, v skladu s pravili znanosti in strokovnega znanja ter da bom podajal(-a) svoje izvide in mnenja natančno in popolno.«;
- sodni cenilci: »Prisegam pri svoji časti, da bom cenilsko delo opravljal(-a) po svoji vesti, nepristransko, v skladu s pravili znanosti in strokovnega znanja ter da bom podajal(-a) svoje cenitve natančno in popolno.«;
- sodni tolmači: »Prisegam, da bom svoje delo kot sodni tolmač opravljal(-a) vestno, natančno in po svojem najboljšem znanju.«.

(2) Sodni tolmači morajo v tridesetih dneh po prisegi zaradi overitve svojih podpisov in pečatov na listinah, ki so namenjene uporabi v tujini, deponirati podpise in pečate na ministrstvu.

(3) Če je za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača na določenem strokovnem področju, podpodročju ali jezikovnem področju imenovana oseba, ki je že sodni izvedenec za drugo strokovno področje, podpodročje oziroma jezikovno področje, ne izreče vnovične prisega, za novo področje oziroma podpodročje pa je imenovana z dnem vročitve odločbe o imenovanju.

(4) Če se spremeni poimenovanje strokovnega področja, podpodročja ali jezikovnega področja oziroma je treba sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača prerazporediti v seznamu področij ali podpodročij, ministrstvo sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izda ugotovitveno odločbo. Glede prisega in dneva imenovanja veljajo določbe prejšnjega odstavka.

22. člen

(imenik)

(1) Ministrstvo za odločanje in vodenje postopkov po tem zakonu in za zagotavljanje pravne varnosti v postopkih pred sodišči in drugimi državnimi organi upravlja imenik sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- enotno matično številko občana (EMŠO), če je nima, pa datum rojstva,
- poštni naslov, na katerem je dosegljiva,

- kontaktno številko telefona in kontaktni naslov elektronske pošte,
- podatke o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu,
- navedbo strokovnega področja, podpodročja oziroma jezikovnega področja, za katero je oseba imenovana,
- datum imenovanja,
- poklic,
- datum in kraj rojstva in
- podatek o pravnomočno izrečenem disciplinskem ukrepu.

(2) Podatki iz imenika se za potrebe izvajanja zadev sodne uprave brezplačno zagotavljajo sodiščem.

(3) Imenik je za pravno varnost, delovanje sodišč in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih ter obveščanje strank javen v delu, ki obsega naslednje podatke:

- osebno ime,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- poštni naslov, na katerem je dosegljiv, razen če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izjavi, da naj se ta podatek v celoti ali delno izvzame iz javnega dela imenika,
- kontaktna številka telefona in kontaktni naslov elektronske pošte,
- podatek o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu, razen če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač izjavi, da naj se ta podatek v celoti ali delno izvzame iz javnega dela imenika,
- navedba strokovnega področja, podpodročja oziroma jezikovnega področja, za katero je oseba imenovana,
- datum imenovanja in
- podatek o javnem opominu, če je bil ta izrečen kot disciplinski ukrep za obdobje enega leta po pravnomočnosti odločbe, ki je bila podlaga za vpis tega podatka.

(4) Javni del imenika se objavi na spletni strani ministrstva.

(5) Za potrebe posodabljanja imenika ter vodenja ali odločanja v postopkih po tem zakonu ali drugih zakonih lahko ministrstvo pridobiva in obdeluje naslednje podatke o sodnem izvedencu, sodnem cenilcu ali sodnem tolmaču:

- podatek o stalnem in začasnem prebivališču od upravljavca centralnega registra prebivalstva;
- podatek o vpisu ali izpisu v kazensko evidenco glede kaznivih dejanj iz 7. točke prvega odstavka 16. člena tega zakona od upravljavca kazenske evidence;
- podatek o datumu smrti od upravljavca matičnega registra in
- podatek o zdravstvenem zavarovanju od upravljavca evidence o zavarovanih osebah obveznega zdravstvenega zavarovanja.

(6) Podatki o posamezniku se po izbrisu iz imenika arhivirajo. Ministrstvo zagotavlja trajno hrambo arhiviranih podatkov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(7) Pravico do vpogleda v arhivirane podatke imenika imajo subjekti iz drugega odstavka zaradi potreb uradnih postopkov, in upravičene osebe, ki izkažejo pravni interes. Pravni interes je

izkazan, če arhiviran podatek vpliva na pravice in obveznosti osebe, ki nastopa kot stranka v postopkih.

23. člen **(dolžnost sporočanja podatkov)**

(1) Za namene iz prejšnjega člena mora sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pisno sporočiti ministrstvu vsako spremembo podatkov o poštnem naslovu, na katerem je dosegljiv, naslovu stalnega ali začasnega prebivališča, kontaktni telefonski številki ali naslovu elektronske pošte in podatkov o zaposlitvi ali drugem zaposlitvenem statusu, in sicer najpozneje v treh dneh od njenega nastanka.

(2) Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne obvesti ministrstva o spremembi podatkov v roku iz prejšnjega odstavka, se mu lahko izreče disciplinski ukrep po 1. točki prvega odstavka 29. člena tega zakona.

(3) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač mora do konca januarja v posameznem koledarskem letu ministrstvu posredovati pisno izjavo o delu v prejšnjem koledarskem letu (poročevalsko obdobje), ki vsebuje podatke o izvedenskih mnenjih, cenitvah oziroma prevodih ali tolmačenjih, in sicer:

- število izdelanih izvedenskih mnenj, cenitev ali prevodov oziroma opravljenih tolmačenj in njihovih dopolnitev ter
- nazive državnih organov, ki so zahtevali izvedbo njegovega dela.

(4) Če ministrstvo ne prejme pisne izjave iz prejšnjega odstavka v predpisanem roku, sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača izbriše iz javnega dela imenika in spet vpiše v ta del imenika po posredovanju zahtevane izjave.

(5) Sodni izvedenec, sodni cenilec oziroma sodni tolmač mora za potrebe izvajanja tega zakona vsa izdelana izvedenska mnenja, cenitve oziroma prevode listin hraniti v fizični ali elektronski obliki, in sicer še najmanj pet let po njihovem nastanku.

24. člen **(mirovanje)**

(1) Sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač lahko enkrat v petih letih zahteva, da se ga začasno izbriše iz javnega dela imenika za obdobje, ki ne more biti krajše od treh mesecev in ne daljše od enega leta (subjektivni razlogi).

(2) V primeru objektivnih razlogov, kot je zlasti dolgotrajna bolezen ali druga okoliščina, neodvisna od volje sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača in ki je ne more preprečiti niti njegova skrbnost, lahko ta zahteva, da se ga začasno izbriše iz javnega dela imenika za obdobje, navedeno v zahtevi, vendar ne za obdobje, daljše od pet let.

(3) Obdobje mirovanja ne vpliva na njegove pravice in obveznosti, ki so povezane z njegovim statusom.

VI. poglavje

STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE

26. člen

(izobraževanja in posebni preizkusi strokovnosti)

(1) Sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači se morajo strokovno izpopolnjevati in sproti seznanjati zlasti z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma sodelovati na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih, ki jih organizira pristojni državni organ, pooblaščen organizacija, strokovno združenje ali druga strokovna institucija.

(2) Minister lahko na predlog Strokovnega sveta odredi, da morajo sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači s posameznih strokovnih področij in podpodročij oziroma jezika v določenem roku opraviti posebne preizkuse strokovnosti. Če sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač preizkusa ne opravi, se izbriše iz javnega dela imenika in se spet vpiše v ta imenik po opravljenem preizkusu, v tem obdobju pa mora pri ministrstvu deponirati štampljko in izkaznico.

(3) Celotni preizkus se lahko opravlja največ trikrat. Če oseba v treh poskusih preizkusa ne opravi, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

27. člen

(načini preverjanja strokovnosti)

(1) Po preteku petih let od dneva imenovanja in po preteku vsakih nadaljnjih petih let Strokovni svet po predhodni obravnavi pri ustreznem strokovnem telesu preverja strokovnost sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev.

(2) Praviloma se strokovnost preverja na način predložitve dokazil o strokovnem izpopolnjevanju ter seznaitvi z novimi dognanji in metodami v stroki oziroma o sodelovanju na posvetovanjih in strokovnih izobraževanjih.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko strokovnost preverja tudi na način:

- s predlaganjem oprave posebnega preizkusa strokovnosti;
- preverjanja vestnosti izdelave treh naključno predloženih anonimiziranih prepisov izvedenskih mnenj, cenitev ali prepisov prevodov, izdelanih v minulem obdobju imenovanja;
- upoštevanja mnenj, priporočil, ocen ali drugih dokazil o strokovnem izpopolnjevanju ali
- z določitvijo drugega ustreznega načina, ki bo zagotovil preverjanje strokovnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

(4) Po izvedenem preverjanju strokovnosti poda Strokovni svet o tem mnenje, ki ga posreduje ministru. Če iz mnenja izhaja, da sodni izvedenec, cenilec ali tolmač ne izkazuje strokovnosti, se šteje, da ne izpolnjuje pogoja strokovnega znanja in praktičnih sposobnosti za opravljanje dela sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

29. člen

(disciplinski ukrepi)

(1) V disciplinskem postopku proti sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču se lahko izrečejo naslednji disciplinski ukrepi:

1. Disciplinski ukrepi za lažje kršitve so:
 - pisni opomin;
 - javni opomin, ki se za obdobje enega leta po pravnomočnosti vpiše v javni del imenika.
2. Disciplinski ukrepi za hujše kršitve so:
 - denarna kazen, ki ni manjša od 300 eurov in ne večja od 1.000 eurov;
 - začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, za obdobje, ki ni krajše od dveh in ne daljše od štirih let;
 - trajen odvzem pravice opravljati sodno izvedenstvo, cenilstvo ali tolmačenje.

(2) Vedno je kot glavni ali stranski disciplinski ukrep mogoče izreči napotitev sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača na posebni preizkus strokovnosti s posameznega strokovnega ali jezikovnega področja. Za napotitev na posebni preizkus strokovnosti se uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo poseben preizkus strokovnosti.

(3) Ne glede na disciplinske ukrepe iz prvega odstavka tega člena se sme za lažje disciplinske kršitve izreči pisno opozorilo, če je kršitev storjena v takih olajševalnih okoliščinah, ki jih delajo posebno lahko.

30. člen (disciplinske kršitve)

Vrste disciplinskih kršitev so:

1. Lažje disciplinske kršitve:

- a) dejanja, ki pomenijo kršitev ugleda ali verodostojnosti sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- b) neprimerno ali žaljivo obnašanje pri opravljanju dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- c) dejanja ali opustitev dejanj, s katerimi krši ugled ali verodostojnost sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- d) neupravičen nepristop k posebnemu preizkusu strokovnosti, če ga je odredil minister;
- e) neupoštevanje pravil znanosti in stroke, ki ne povzročijo hujših škodljivih posledic za stranke ali druge udeležence (lažja nevestnost);
- f) sklicevanje na svoj status v zadevah, v katerih nima zakonskega pooblastila;
- g) neupravičena odklonitev dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- h) neredno opravljanje dolžnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača.

2. Hujše disciplinske kršitve:

- a) neupoštevanje pravil znanosti in stroke, če zaradi tega nastanejo ali bi lahko nastale hujše škodljive posledice za stranke ali druge udeležence (hujša nevestnost);
- b) večkratno neredno opravljanje dolžnosti sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača;

- c) ponovitev disciplinskih kršitev, za katere je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču že bil pravnomočno izrečen disciplinski ukrep in je na podlagi njegovega obnašanja ali ravnanja utemeljeno sklepati, da ne bo vestno ali pošteno opravljal delo sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja;
- d) nepravočasno opozorilo sodišču, da sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač za izvedbo naloge ni v celoti ali delno usposobljen ali da obstajajo druge okoliščine, zaradi katerih je bilo mogoče utemeljeno pričakovati, da njegova naloga ne bo mogla biti v celoti ali delno v pomoč sodišču;
- e) nepooblaščen uporaba ali razkrivanje oziroma razkritje zaupnih podatkov, za katere izve v zvezi z opravljanjem dela sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

32. člen **(začasen in trajen odvzem)**

(1) Če je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izrečen začasen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, se ga za čas obdobja, ki začne teči od dokončnosti izrečenega ukrepa, izbriše iz javnega dela imenika, pri ministrstvu pa mora za čas tega obdobja deponirati štampljko in izkaznico.

(2) Če je sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izrečen trajen odvzem pravice opravljati delo sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, ga minister razreši.

36. člen **(uporaba postopkovnih določb)**

(1) Vsa pisanja v zvezi z disciplinskim postopkom se osebi, zoper katero je uveden disciplinski postopek, vročajo priporočeno po pošti ali po elektronski pošti, če ima oseba v postopku varen elektronski predal.

(2) V disciplinskem postopku se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ta zakon ne določa drugače.

38. člen **(začasna prepoved)**

(1) Če je uveden disciplinski postopek zaradi kršitev, zaradi katerih se sme izreči ukrep začasnega ali trajnega odvzema pravice opravljati sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo ali sodno tolmačenje, lahko minister sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu ali sodnemu tolmaču izreče začasno prepoved opravljati sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo ali sodno tolmačenje (suspenz).

(2) Začasna prepoved lahko traja do konca disciplinskega postopka, vendar največ eno leto, suspendirani sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač pa mora pri ministrstvu za obdobje začasne prepovedi deponirati štampljko in izkaznico.

41. člen

(prenehanje imenovanja)

(1) Minister ugotovi prenehanje imenovanja za sodnega izvedenca, sodnega cenilca ali sodnega tolmača, če ta poda pisno izjavo, da ne želi več opravljati sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva ali sodnega tolmačenja.

(2) Šteje se, da razlog nastopi, ko izjavo prejme ministrstvo.

(3) Z dnem vročitve odločbe o prenehanju imenovanja se sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač ne sme več sklicevati na svoj status, ki ga je imel kot sodni izvedenec, sodni cenilec ali sodni tolmač, že prevzeta dela in naloge pa sme dokončati brez sklicevanja na status.

44. člen (začasna prepoved)

(1) Če je zoper sodnega izvedenca, sodnega cenilca oziroma sodnega tolmača uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, minister sodnemu izvedencu, sodnemu cenilcu oziroma sodnemu tolmaču začasno prepove opravljati delo sodnega izvedenstva, cenilstva ali tolmačenja.

(2) Začasna prepoved traja do pravnomočnosti odločbe, s katero se konča kazenski postopek, suspendirani sodni izvedenec, cenilec ali tolmač pa mora pri ministrstvu za čas obdobja začasne prepovedi deponirati štampiljko in izkaznico.

(3) Zoper odločbo o začasni prepovedi opravljanja dela je dovoljeno sprožiti upravni spor v osmih dneh od njene vročitve. O tožbi sodišče odloča prednostno.

(4) O pravnih dejstvih iz prvega ali drugega odstavka mora pristojno sodišče nemudoma ali najpozneje v treh dneh po nastanku teh dejstev obvestiti ministrstvo. Obvestilo šteje kot naloga sodne uprave.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

78. člen

Pravice iz zdravstvenega zavarovanja po tem zakonu lahko uveljavi oseba, ki ji je priznana lastnost zavarovane osebe.

Lastnost zavarovane osebe ugotavlja pristojna služba Zavoda na podlagi prijave v zavarovanje, ki jo vloži zavezanec za plačilo prispevkov najpozneje v osmih dneh od dneva začetka zavarovanja. (delno se preneha uporabljati) (delno prenehal veljati)

Ne glede na prejšnji odstavek je zavezanec za prijavo v zavarovanje za zavarovance iz 21. in 24. točke prvega odstavka 15. člena tega zakona Zavod.

Lastnost zavarovane osebe se dokazuje s kartico zdravstvenega zavarovanja, ki je javna listina in jo izda Zavod. S kartico zdravstvenega zavarovanja se dostopa do podatkov, ki so potrebni za uveljavljanje pravic iz zdravstvenega zavarovanja, če tako določa posebni zakon, pa tudi do drugih podatkov.

Zavod določi način prijave v zavarovanje in listine, potrebne pri uresničevanju zdravstvenega zavarovanja.

Za dokazovanje lastnosti zavarovane osebe se lahko uporablja tudi osebna izkaznica, če njena uporaba omogoča dostop do podatkov iz prejšnjega odstavka na enak način kot kartica zdravstvenega zavarovanja.

S splošnim aktom Zavoda se določijo vsebina in oblika kartice zdravstvenega zavarovanja, način dostopa do podatkov in pooblastila za njihovo branje in zapisovanje. Določbe o načinu dostopa do podatkov in pooblastilih za njihovo branje ter zapisovanje se uporabljajo tudi za osebno izkaznico v primeru iz prejšnjega odstavka.